

David W. Bercot

Vreau să mor în Irlanda

Adevărata istorie a vieții lui Patrick

Originally published as *Let medie în Ireland*

Copyright © 1999 By David W. Bercot All Rights reserved

Tradus în limba română cu permisiunea

Scroll Publishing Company.

P. O. Box 6175, Teyler, TX 75711

Telefon (903) 597 8023

Tehnoredactarea computerizată: *Gicu Cotlet*

Traducerea: *Ligia Cruț*

Coperta: *Kristi Yoder*

Tipărită în USA de Christian Aici Ministries Berlin, Ohio 44610

S.U.A

Ediția I Mai 2009 ISBN 978 - 1 - 885270 - 94 - 8

Prefață

Practic orice persoană din lumea vestică a auzit despre o persoană numită Sf. Patrick. Totuși, puțini știu ceva despre el. Cele două lucruri pe care oamenii „le știu” despre Patrick e că a fost irlandez și romano-catolic. Adevărul e că nu a fost niciuna nici alta. Era englez și aparținea Bisericii celților. Deși Patrick este cea mai importantă persoană a epocii sale, omul real a fost îngropat sub un nor de mituri. Mituri precum:

— Folosea trifoiul ca să explice trinitatea.

— A fost trimis în Irlanda de papa.

— Era un făcător de minuni care a avut dueluri miraculoase cu druizii.

— A alungat toți șerpii din Irlanda.

Chiar și celebrul imn cunoscut sub numele de „Lorica” sau „Platoșa Sf. Patrick” (care este unul din imnurile mele preferate) nu a fost scris de Patrick. Nici măcar nu reflectă gândurile și spiritualitatea lui Patrick.

Este o pierdere tristă că adevăratul Patrick a fost ascuns în acest nor de fabule. Creștinii de azi pot învăța multe din viața adevăratului Patrick. În particular, viața

Vreau să mor în Irlanda lui relevă felul în care Dumnezeu poate face lucruri excepționale cu oameni obișnuiți. De asemenea, ne învăță

nevoia de a persevera în rugăciune și de a aștepta răspunsul lui Dumnezeu. Adevăratul Patrick a fost un creștin sincer, cu o extraordinară viață de rugăciune. Rugăciunea și credința au fost cheile către succesul lui – nu niște miracole dramatice puse în scenă. În același timp, Dumnezeu a intervenit în mod miraculos în viața lui Patrick, la fel cum intervine astăzi în viețile creștinilor care se roagă. În opoziție, puține lucruri putem învăța de la miticul Patrick – altceva decât faptul că, dacă noi am putea face niște miracole incredibile, poate că și noi am reuși să convertim o națiune întreagă.

Ca o ironie, viața adevăratului Patrick este la fel de fascinantă ca și cea a corespondentului său mitic, dacă nu mai fascinantă. Desigur nu e nevoie să îi înfrumusețăm viața cu o mulțime de istorioare fabuloase. El a renunțat la o viață confortabilă ca și cetățean aparținând clasei de sus a Britaniei Romane ca să trăiască în sărăcie, suferință și în pericole permanente în Irlanda. Renunțând la tot, el a adus dragostea lui Hristos dușmanilor atât de urâți de propriul său popor – poporului care odată l-a răpit și l-a făcut sclav. Deși ridiculizat și respins de propriul său popor, în Mritania, Patrick a schimbat cursul unei întregi națiuni. A fost unul dintre cei mai mari misionari care au îi aii vreodată.

De ce a fost creat miticul Patrick?

Din păcate, în afara Irlandei, în timpul vieții lui, Patrick a fost foarte puțin cunoscut (385 – 461). Când biserica europeană a auzit despre Patrick, civilizația apuseană se prăbușise și începuse perioada Evului Mediu, în acea vreme, puține persoane se ocupau de istorie ca de o știință. Istoricii medievali nu erau preocupați atât de autenticitatea informației cât de a relata o poveste interesantă. De obicei este dificil să alegi anumite fapte istorice din istoriile romanțate scrise în Evul Mediu.

Pe deasupra, în timpurile medievale, mulți creștini declarați pierduseră orice înțelegere a puterii Evangheliei propovăduite cu har de un om evlavios și integru. După 600 e.n. creștinătatea” apuseană s-a răspândit prin influența regilor și prin puterea sabiei – deși au mai fost și unele excepții. Prin urmare, cronicarii medievali nu puteau înțelege cum un om simplu al rugăciunii și al credinței a putut avea un asemenea impact asupra unei națiuni întregi. În mințile lor, succesul lui Patrick se atribuia unor miracole dramatice. În realitate, ceea ce îi

convertea pe ascultătorii lui Patrick nu erau minunile senzaționale – ci puterea Evangheliei și forța convingătoare a Duhului Sfânt. Nu doar cuvintele lui Patrick erau pline de putere, ci și întreaga lui viață – o mărturie incredibilă despre puterea dragostei, credinței și rugăciunii.

Cum am repovestit istoria adevăratului Patrick?

Cele mai autentice surse istorice despre Patrick sunt două scrieri scurte pe care ni le-a lăsat el: *Mărturia*¹ lui

1. *Confessio*, denumirea latină a acestei lucrări este de obicei tradusă prin *Confesiune*. Totuși, *Mărturie* redă cu mai mare acuratețe înțelesul termenului *Confessio* din zilele lui Patrick.

și propria scrisoare de excomunicare trimisă regelui englez Coroticus. Ca atare, scriindu-i biografia, am întocmit mai întâi o listă cu toate evenimentele pe care Patrick le menționează în aceste două lucrări, aranjându-le în ordine cronologică. În felul acesta am avut schița prezentei lucrări. La sfârșitul fiecărui capitol, am notat din care capitole din *Mărturia* lui Patrick (*Confessio*) sau din scrisoarea de excomunicare (*Epistolo*) provine informația mea.

Din nefericire, scrierile lui Patrick ne schițează în linii generale evenimentele vieții lui. Ele ne transmit multe despre personalitatea, gândurile, spiritualitatea și emoțiile lui Patrick, dar ne oferă puține detalii prețioase despre orice altceva. Se fac puține aluzii la ceea ce se întâmpla în lumea romană din jurul lui și nu ni se comunică mai nimic despre viața zilnică din Irlanda și din Britania în secolul al V-lea. Persoanele care au intrat în contact cu Patrick sunt descrise foarte sumar.

Prin urmare, pentru a consemna istoria adevărată a vieții lui Patrick – una care descrie în mod realist lumea ni e; irc a trăit el – a trebuit să reconstruiesc din alte surse fundalul istoric și detaliile vieții de fiecare zi din vremea Im I; ili îi/k. Am folosit în primul rând istona *ecleziastică* a lui Mede ca să mă documentez în privința detaliilor istorice legale de prăbușirea Britaniei Romane și venirea anglilor și a saxonilor. În ceea ce privește detaliile despici viața zilnică, m-am inspirat atât din lucrările scriitorilor romani cât și din cele ale istoricilor moderni. Pentru detaliile despre viața bisericească și metodele de

Prefață evanghelizare în zilele lui Patrick, am folosit lucrările scriitorilor niceeni și preniceeni. Ca să mă familiarizez cu pământul din

Irlanda și Britania, am petrecut mai multe săptămâni în aceste locuri în diferite anotimpuri

— Călcând pe același pământ pe care a călcat Patrick, bucurându-mă de aceeași vreme de care s-a bucurat el, uitându-mă uimit la aceleași dealuri și plaje stâncoase la care s-a uitat el.

Echipat cu informații suplimentare, am luat fiecare eveniment pe care îl menționează Patrick în scrierile sale și am încercat să mă pun pe mine însumi pe scena acțiunii, întrebându-mă lucruri de felul acesta: Care era oare atmosfera? Cum arătau oare casele? Cum se îmbrăcau oamenii? Care erau subiectele de conversație? Care era peisajul? Cum era vremea? Fără aceste amănunte, obținem doar un tratat enciclopedic extins despre Patrick

— Nu povestea vieții lui. În Anexa 2, am scris câteva dintre supozițiile mele și alte note privind această informație suplimentară.

Așa cum veți descoperi, am folosit dialogul ca să relatez majoritatea întâmplărilor din viața lui Patrick. Desigur, în reconstruirea unui asemenea dialog mi-am exersat abilitățile artistice. Totuși, când Dumnezeu este cel care îi vorbește lui Patrick în unul din visurile lui, am transcris literal limbajul lui Patrick și am notat la subsol unde poate fi găsit pasajul.

Reconstruirea oamenilor care l-au înconjurat pe Patrick a fost cea mai grea provocare. Deși Patrick scrie despre numeroși oameni, el menționează numai patru

Vreau să mor în Irlanda nume: bunicul lui, Potitus, tatăl lui, Calpornius; un bărbat numit Victoricus, care apare într-un vis; și meschinul rege britanic, Coroticus. Ca să dau viață istoriei despre Patrick a trebuit să caut în altă parte informații despre numele și personalitățile oamenilor cu care el a intrat în contact. Când a fost posibil, am folosit numele furnizate de biografii lui Patrick din secolul al VII-lea, Muirchu și Tirechan. Alteori, am dat nume tipice pentru perioada respectivă oamenilor din viața lui Patrick. În Anexa 2 am făcut o listă cu numele majorității oamenilor care apar în această biografie și am explicat dacă sunt istorice, tradiționale sau literare.

Mulțumiri

Mulțumiri speciale adresez minunatei mele soții, Deborah, care m-a încurajat să lucrez la această carte și mi-a corectat neobosită manuscrisul. Mulțumesc copiilor mei – André, Heather și Isaiah – care

nu au obosit niciodată să mă audă spunând povestea vieții lui Patrick. Le sunt profund recunoscător lui Mike Wood, Jim Freeman, Chester Weaver și Stephen Jayne pentru opinia lor ajutătoare. Nu pot să-i mulțumesc lui Alex Alexander îndeajuns pentru îndemnarea lui în aranjarea copertei. Aduc mulțumiri remarcabililor oameni din Irlanda care m-au ajutat să cunosc atât poporul, cât și natura acestei țări frumoase. Mai presus de toate, îi sunt profund îndatorat lui Jeleta Eckheart, editorul meu, fără; îl cărui ajutor această istorie nu ar fi apărut niciodată.

Inoadatorii din ceată

Patrick, băiatul de șaisprezece ani, se bucura de mângâierea răcoroasă a ierbii umede pe care o simțea sub tălpi în timp ce se plimba prin ferma tatălui său în acea dimineață de primăvară târzie. Așa cum se întâmplă des pe coasta de vest a Britaniei, ceața densă învăluia toate dealurile și clădirile fermei. Patrick era nespus de încântat că părinții lui l-au lăsat să stea la casa lor de la țară, în timp ce tatăl se ocupa de niște afaceri în Londra. El i-a asigurat că este suficient de mare ca să aibă grijă de sine însuși și că totul va fi bine. Pe lângă asta, va fi în compania numeroșilor lor servitori.

În timp ce picioarele lui încălțate cu sandale plescăiau prin iarba verde și umedă, Patrick se gândea la cai și la educația oficială care trebuia să înceapă în câteva săptămâni. Patrick nu aștepta cu nerăbdare perioada de școlarizare. Nu era nimic altceva decât exerciții nesfârșite, memorare și studiu. Lucrurile acestea erau normale pentru băieții studioși. Dar Patrick era un om al acțiunii, nu al cărților.

— Oamenii spun că sunt un visător cu capul în nori, dar vor vedea. Într-o zi voi fi guvernator al Britaniei, își spuse Patrick clătinându-și capul blond cu un aer de importanță. Se opri pe o movilă acoperită cu iarbă și respiră aerul dulce al primăverii. Mireasma pământului umed, împletită cu parfumul liliacului îi ațâța nărilor, înspre est abia putea întrezări contururile grajdului tatălui său. Își imaginează că era palatul guvernatorului unde urma să locuiască într-o zi. La nord, vedea vag contururile vacilor care pășteau. Pretinse că erau armăsari de elită din Arabia.

Întorcându-se spre vest, Patrick își închipui că se adresează unei mulțimi de tovarăși britanici. Își închipuia că vede prin ceața cenușie mulțimea de oameni stând în fața lui. Abia le întrezărea trupurile și

fețele. Păreau atât de reali! Dar, desigur, își imagina numai. Sau poate chiar erau reali? Își frecă ochii câteva secunde și scrută din nou depărtările învăluite în ceață, sperând să fie doar un miraj. Totuși, figurile fantomatice erau acolo și păreau să se apropie de el.

Dintr-odată, câteva țipete, făcând să înghețe sângele în vine, țâșniră din ceață, urmate de îngrozitoarea răbufnire a sunetelor de corn care anunțau bătălia. Patrick îngheță de spaima în timp ce fantomele materializate fluturau săbii și sulite, venind drept spre el. Revenindu-și din șoc, Patrick se întoarse și fugi cât de repede a putut înspre casa părinților lui.

În esic tot se instalase iadul. Femeile țipau. Câinii lătrau. Oile behăiau fugind înspăimântate. Servitorii alergau orbește prin ceață, ca niște pui fugăriți de o haită de câini. Cei care au încercat să reziste războinicilor înarmați au fost înjunghiați cu cruzime sau străpunși cu sulita. Patrick se năpusti înspre curtea exterioară a casei, în timp ce inima îi bătea nebunește. Nu îndrăznea să se uite înapoi. *Trebuie să ajung la porți înainte să mă prindă. O dată ce voi baricada porțile, voi fi în siguranță.* Totuși, în timp ce Patrick se apropia de porțile grele din stejar, se opri deodată alarmat. O altă bandă de războinici îl aștepta deja acolo.

Patrick se învârti înjur cu gând să alerge spre dealuri, dar, în loc de aceasta, se ciocni de un invadator care îl urmărea. Deși era un tânăr athletic, nu se potrivea cu războinicul înalt și musculos. Omul îl apucă de umeri și îl aruncă cu brutalitate la pământ. Patrick căzu pe spate, iar capul lui se lovi de o piatră mare. Totul se întunecă.

Când își reveni, îl dureau tot trupul. Mâinile îi erau legate strâns, iar picioarele erau în lanțuri. Mai mulți războinici stăteau în jurul lui, discutând exaltați. Unul dintre ei îl lovi într-o parte, dând apoi niște ordine într-o limbă necunoscută, sufocându-l pe Patrick cu răsuflarea lui urât mirositoare. Din gesturile omului aceuia corpolent, Patrick înțelese că trebuia să se ridice în picioare. Gemând de durere, se ridică. În curând se alătură șirului lung de prizonieri jalnici, conduși înspre coasta din apropiere. Înghionțiți de săbiile și sulitele celor care îi capturaseră, prizonierii s-au oprit pe o pajiște stâncoasă pe care pășteau oile, lângă o plajă micuță.

Invadatorii i-au obligat pe prizonieri să se așeze în cerc, pe plajă, în timp ce ei se angajară într-o discuție aprinsă. Printre sutele de

prizonieri, Patrick recunoscuse fața Marcellei. Fusese dădaca lui când era mai mic. Se așeză instinctiv lângă ea.

— Cine sunt diavolii ăștia? Întrebă el cu o voce șoptită.

— Irlandezi, răspunse ea. Dar nu trebuie să șoptești, nu ne înțeleg.

Patrick aruncă o privire fugară asupra scenei din jurul lui. Mai multe grămezi de obiecte zăceau pe plajă. În una din grămezi recunoscuse câteva din vasele de bronz și argint ale părinților lui. Cercetând atent fețele tovarășilor lui prizonieri, realiză că îi cunoștea pe mulți dintre ei. Mulți dintre servitorii părinților lui erau acolo, împreună cu vecinii lor de la țară și servitorii lor.

— Ce-or să ne facă? Întrebă Patrick cu voce tare, plină de spaimă.

— Probabil că o să ne sacrifice zeilor lor, strigă o bătrână traumatizată. Era palidă și tremura.

— Ce prostii! o ironiza Marcella. Ne țin numai pentru răscumpărare. Deși îngrozită și ea, Marcella încerca instinctiv să-l liniștească pe băiatul care odată fusese în grija ei.

— Nu! exclamă supărat unul din oamenii de la fermă. Am auzit de la niște soldați că irlandezii își închid prizonierii de război în uriașe coșuri împletite și le pun pe foc, arzându-i pe prizonieri de vii. Auzind aceasta, pieptul lui Patrick se strânse și gura i se usca.

— O, taci! Nu vezi că-l sperii pe sărmanul flăcău, vorbi muștrător Marcella spre bărbatul care vorbea.

Apoi, întorcându-se spre Patrick, adăugă:

— Poate că le face așa ceva soldaților pe care îi capturează, dar nu oamenilor ca noi. Nu suntem destul de buni pentru a fi sacrificați zeilor lor. Îi zâmbi liniștitor lui Patrick. Dincolo de acestea, ei știu foarte bine că fiul unui patrician va aduce o răscumpărare bogată. Așa că nu te îngrijora; sunt sigură că nu o să-ți faci niciun rău.

Patrick era bucuros de compania Marcellei. Era o mângâiere să știe că e cu el, deși îi părea rău că fusese capturată și ea.

— Dar soldații romani nu vor fi aici într-o clipă, să ne salveze? Întrebă el cu neliniște în glas.

— Patrick, știi foarte bine că n-au mai rămas decât foarte puțini soldați romani în aceste locuri. Și, de altfel, acești războinici au lucrat cu așa o viteză că probabil vor dispărea – și noi cu ei – înainte ca

oamenii din Bannavem¹ să prindă de veste despre raid.

Auzind aceasta, Patrick se luptă furios cu legăturile lui, dar nu reuși decât să-și frece încheieturile și gleznele până când deveniră o masă de carne vie și sânge. Se gândi la părinții lui, întrebându-se dacă îi va mai revedea vreodată, și în ochi îi veniră lacrimi amare. Începu dintr-odată să țipe cu toată puterea la războinici.

— Porci mizerabili! Așteptați să vă prindă soldații! O să vă prindă pe toți!

Deși nu înțelegeau ce striga Patrick, unul dintre invadatori sări și îl pocni pe Patrick atât de tare, încât acesta căzu pe spate. O tăietură adâncă de pe buza lui începu să sângereze. Probabil că bărbatul l-ar fi lovit din

1. i. e, *Bannavem Taburniae*, satul nalal al lui l'aliick. Nu se cunoaște sigur locația exactă a satului, dar era probabil situat lângă coasta de sud-est a Britaniei.

nou pe Patrick, dar a fost întrerupt de strigătele celorlalți războinici. Împingându-i pe prizonieri înspre bărci, invadatorii îngrămădiră în ele prada și plecară.

Patrick se îngrămădi pe fundul uneia dintre bărci, împreună cu alți prizonieri. Marcella făcuse în așa fel încât să rămână cu el. Războinicii își plecară spatele puternic sub greutatea vâslelor lungi, înguste și ascuțite, iar barca ușoară, acoperită cu piele, își căută drumul prin marea de un albastru gri. Ceața se ridicase, iar pescărușii urmăreau bărcile, scoțând niște țipete care aduceau a jelanie. Nu peste mult timp, invadatorii ridicară pânzele, care prinseră un vânt rapid. Oceanul rece îi stropea pe războinici și pe prizonieri în timp ce barca se mișca repede și amețitor prin marea irlandeză. Cobora și se ridica, plutind de pe un val pe altul.

Simțindu-și capul greu și stomacul îngreșat, Patrick vomită fără să se poată controla. Și alți prizonieri făcură la fel. Patrick se întinse în barcă, gemând. Simțea fundul bărcii acoperit cu piele unduindu-se sub mișcarea valurilor, ca respirația unui monstru hidos al mării. Barca duhnea de mirosul vomei și al transpirației, iar Patrick se simți amețit și îngreșat tot restul zilei. După-amiază, cerul se întunecă și o ploaie puternică începu să cadă. Patrick căută în barcă un adăpost, dar nu găsi niciunul.

— Pe la ora asta mâneam, îi spuse cu nostalgie Patrick Marcellei.

Mă întreb dacă veștile despre noi au ajuns la tata și la mama. Crezi că vor trimite o barcă după noi?

— Nu știu, spuse Marcella cu blândețe. Să sperăm că da.

Întunericul îl găsi pe Patrick ud leoarcă de ploaie, tremurând pe podeaua bărcii. Supărat, istovit și înfrigorat, adormi în cele din urmă, în timp ce barca își continuă drumul pe marea irlandeză. Dormi cu întreruperi pe scândurile reci și neconfortabile ale bărcii. Dureri ascuțite îi străbăteau partea corpului care fusese lovită de războinic. Se trezi de mai multe ori în timpul nopții lungi și întunecoase, deoarece, când barca se clătina, era aruncat în propria-i vomă. Ferindu-se de mizeria urât mirositoare, Patrick se așeză acolo, ascultând mugetul apei, răpăitul picăturilor grele care-l biciuiau, zgomotul vâslelor și strigătele ocazionale ale războinicilor care conduceau barca. Situația lui mizerabilă părea să facă orele de două ori mai lungi. În final, căzu într-un somn adânc, greoi.

Soarele de dimineață îl făcu să deschidă ochii. Totuși lumina îi descoperi mai mult decât conturul bărcii – închisoarea lui. Foamea începea să-i roadă stomacul și gâtul lui uscat tânjea după apă.

— Mi-e așa de foame, Marcella, se plânse el. N-am mâncat nimic de o zi întreagă, iar ieri dimineață am ratat masa.

Marcella se mută lângă Patrick.

— Știu, dragul meu copil. Și mie mi-e foame. Dar vom ajunge pe uscat în curând și sunt sigură că ne vor da ceva de mâncare. Amintește-ți, suntem o încărcătură valoroasă pentru ei. O să vezi, vor avea grijă de noi!

După ce toți prizonierii se treziră, războinicii au dat fiecăruia câte un polonic cu apă dintr-o găleată de lemn, pe care prizonierii au dat-o pe gât însetați. S-au mai scurs așa câteva ore, până când unul dintre invadatori strigă, arătând în direcția unei fâșii de pământ.

Patrick își ridică privirea și privi pentru prima oară pământul Irlandei. Pereți negri, abrupti, din bazalt, răsăreau din apă ca meterezele unei cetăți de neclintit. Păsări acvaticе gălăgioase se cuibăreau printre crăpături și pe pervazurile pereților. Sub ele, marea urla furioasă, lovindu-se de stânci. Apa căpăta reflexe întunecate și spumega atunci când se învârteja pe lângă stâncile negre de mangan. Aerul devenea înțepător din cauza mirosului de varec și apă sărată.

În curând, barca lor alunecă tăcută într-un golfuleț, urmată de

celelalte bărci. Câțiva oameni au sărit în apa rece și mică și au tras bărcile pe plaja îngustă. Nerăbdători, războinicii le ordonară prizonierilor să coboare.

Patrick se trezi mergând împreună cu ceilalți pe o cărăruie alunecoasă și îngustă spre vârful unor stânci.

O dată ajunși pe culme, grupul se odihni un moment.

Patrick scrută depărtările înspre est, ochii albaștri îi erau închiși în timp ce privea dincolo de mare.

— Te uiți după o barcă de salvare? întrebă Marcella cu înțelegere, îndată ce-și trase răsuflarea.

— Da, mă uitam, replică Patrick, scuturând dezamăgit din cap. Dar tot ce pot să văd e apa rece și cenușie.

— Nu-ți fie teamă; vom fi acasă în curând. Sunt sigură, îl liniști Marcella. Acum, dacă aș putea să mă conving și pe mine de asta, își spuse ea, privind într-o parte.

După câteva momente de odihnă, prizonierii au fost înghionțiți să-și continue călătoria. Jalnicul grup de captivi porni din nou ca o procesiune de blestemați. Străbătură dealurile acoperite cu ferigi și văile în formă de U, până când au ajuns în sfârșit la destinație, adică la casa unui rege irlandez.

Prima dată, la vederea gardului care încercuia casa regelui, Patrick a avut un suspin de ușurare, bucuros că marșul istovitor se apropia de sfârșit. Însă suspinele lui se transformară în curând în strigăte de groază. Atârinate de poarta de lemn, spânzurau înspăimântător cinci capete omenеști! 1

1. *Confessio* cap. 1, 10; *Epistolo* cap. 10;

Capitolu! 2

De la stăpân la sclav

Din fericire pentru Patrick și pentru ceilalți, capturatorii irlandezi nu erau deloc interesați de capetele lor. Singurele capete pe care le colecționau erau cele ale războinicilor și regilor. Capetele femeilor înspăimântate, ale băieților tineri și ale servitorilor nu reprezentau niște articole valoroase pentru colecționari.

Mai multe femei și copii au venit alergând cu brațele întinse și și-au îmbrățișat soții și tații.

Văzând aceasta, Patrick își exprimă dezgustul:

— Scena aceasta îmi face rău! Marcella, poți să-ți imaginezi pe

cineva urând bun venit unor fiare duhnitoare ca și cum ar fi eroi romani sau ceva de genul ăsta?

— Nu știu, răspunse Marcella sobră. Nu te-ai gândit vreodată că barbarii pot avea și ei familie așa cum avem noi? Dragostea și devotamentul familial nu se limitează numai la Imperiul Roman, să știi.

— Poate că nu, replică Patrick, dar e totuși diferit. Noi, romanii1, niciodată nu am răpit pe cineva. Eroii noștri sunt chiar eroi.

1. De vreme ce Britania făcea parte din Imperiul Roman, Patrick se considera atât britanic cât și roman – la fel cum unele persoane din Marea Britanie de astăzi se consideră atât britanici cât și europeni.

— Chiar? răspunse repezit Marcella, în timp ce își scotea câteva buruieni din rochie. Nu fi copil, crezi că strămoșii noștri britanici s-au alăturat voluntar Imperiului Roman?

— Nu știu. Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Păi, nu s-au alăturat. Tatăl meu mi-a spus că, cu câteva secole în urmă, legiunile romane au copleșit Britania – ucigând și robindu-ne poporul. Mă îndoiesc că strămoșii noștri au avut sentimente mai diferite față de romani decât le ai tu acum față de irlandezi.

Patrick se pregătea să răspundă când războinicii începură să strige la prizonieri împingându-i să îi urmeze pe câțiva servitori dincolo de gardul grosolan din lemn. Servitorii le-au permis prizonierilor să se odihnească în timp ce cea mai mare parte a războinicilor au intrat în casa regelui. Speriați, cei capturați s-au întins pe pământ ca să-și odihnească picioarele istovite. Mulți dintre ei plângeau. Împreună cu alții, Marcella se ruga cu voce tare. Patrick urla cu fața spre cerul întunecat, cerând eliberare, până când răguși. O servitoare drăguță, cu părul negru și ochi sticloși, se așeză într-un colț, toropită.

Din curtea interioară, Patrick și ceilalți puteau auzi râsetele zgomotoase, izbucnirile de veselie și vorbăria însuflețită a războinicilor aflați în cabană. Doi slujitori scorbosi au dus în casă un butoi mare cu bere, îndoindu-se sub greutatea lui.

— Oare unde suntem? medita Patrick cu voce tare în timp ce privea în jurul lui.

— Fie că îți vine să crezi, fie că nu, te afli în curtea unui rege irlandez, răspunse unul dintre captivi, un pescar roșcovan.

Patrick se uită în jur cu dispreț. Casa regelui era o căsuță umilă,

construită din bușteni ciopliți grosolan, aduși din pădurile din apropiere. Acoperișul era din paie. Fumul de la focul din interior ieșea din casă prin acest acoperiș de paie, iar Patrick putea simți mirosul de smoală al lemnului. Câinii și porcii hoinăreau prin curte.

— Asta nu-mi prea pare casă de rege, răspunse Patrick disprețuitor. Dar cred că se potrivește regelui acestor porci irlandezi.

Apăru un câine care îi adulmecă picioarele lui Patrick. Patrick îl trânti la pământ cu o lovitură zdravănă. În acest timp, servitorii umblau încoace și încolo, unii dintre ei hrănind animalele, alții cărând găleți cu apă sau coșuri grele cu cereale. Patrick începu să se uite după o cale de scăpare. Iscodind în jurul lui, ochii lui ageri au descoperit un plug ruginit, deteriorat, zăcând lângă gard.

Se gândi un moment la posibilitățile pe care le avea.

Observând privirea iscoditoare a lui Patrick, Marcella îi șopti:

— La ce te gândești?

— Aș putea freca funiile acestea de capătul din metal al plugului, îi spuse încet Patrick, luându-și privirile de la plug. Mă gândesc că aș putea tăia cu ușurință funiile în felul acesta. Apoi, aș zbughi-o prin poarta deschisă înspre coastă.

— Și la ce ți-ar folosi? îl contrazise Marcella. Ai de gând să *înoți* înapoi înspre Britania? Și, de altfel, unul dintre războinici te va ajunge cu sulița înainte să faci tu o sută de pași.

În timp ce Patrick reconsidera problema, un grup de servitori le-a adus prizonierilor vase mari cu niște fulgi de ovăz și mai multe găleți din lemn cu niște polonice în ele. După ce au trântit poarta, servitorii i-au dezlegat sub privirile a doi războinici înarmați.

Patrick se ridică în picioare, frecându-și încheieturile dureroase.

— De vreme ce sunt singurul care provine dintr-o familie patriciană, anunță el înțepat, o să mănânc și o să beau primul. A făcut un pas înspre mâncare, dar a fost aproape doborât de prizonierii înfometăți, care s-au năpustit asupra mâncării înghițind-o cu lăcomie. Cumva amuzată, Marcella exclamă:

— Mi-e teamă că aici suntem toți egali, Patrick. Ochii ei negrii scânteiau.

Au petrecut o săptămână întreagă în curtea sărăcăcioasă a regelui irlandez. Noaptea erau legați, dar funiile le erau scoase în timpul zilei. Într-o dimineață, imediat după ce prizonierii au mâncat,

un grup de războinici a apărut dintr-odată. I-au aliniat pe prizonieri într-un singur șir, legându-i cu funii de gât. Apoi i-au dus pe o câmpie, la aproape o jumătate de kilometru depărtare.

Ce scenă se derula sub ochii lui Patrick! O mulțime de bărbați și femei bine îmbrăcați s-au adunat pe câmp. Urechile lui Patrick prindeau toate zgomotele acelui carnaval. Bărbații strigau, femeile râdeau, câinii lătrau, oile behăiau, taurii și vițeii mugeau. Negustorii ambulanți își etalau marfa, în timp ce trubaduri rătăcitori cântau cântece de veselie, acompaniați de sunetele clare, răsunătoare ale harpelor lor. Întreaga câmpie era inundată de zgomot și culoare.

— Ce-i asta? o întrebă năucit Patrick pe Marcella care era în fața lui în rând.

— Pare a fi zi de piață, răspunse ea cu un aer serios. Cred că vom fi vânduți ca sclavi.

— D-dar ai spus că vom fi răscumpărați! protestă Patrick cuprins de panică.

Mai mulți bărbați i-au condus pe prizonieri către o căruță goală unde era adunată o mulțime mică de oameni. Privitorii îi analizau atenți pe prizonieri, în timp ce străbăteau aglomerația. O bătrână cu părul alb rânji la prizonieri prin gingiile fără dinți și arată în direcția lor cu un băț îndoit. Amețiți de foame, frig și teamă, cei mai mulți dintre prizonieri nu opuseră rezistență în fața cumpărătorilor care îi examinau. Patrick tresări în momentul în care îi pipăiră mușchii și îi examină dinții, ca și cum ar fi fost un cal vândut la piață.

— O să mă răfuiesc cu fiecare dintre voi, mizerabililor, imediat ce o să fiu liber! țipă Patrick.

Nu după mult timp, Marcella a fost vândută unei femei cu părul blond și cu o rochie cu multe broderii. Marcella se uită înapoi înspre Patrick, în timp ce se îndepărta, încercând să-i zâmbească liniștitor. Mai mulți bărbați erau interesați de Patrick și se tocmeau cu unul dintre războinicii de lângă el. Discuția se cam înfierbântă, dar, în final, unul dintre bărbați îi depăși la licitație pe ceilalți.

Era un om bine făcut, cam în vârstă de douăzeci de ani, cu păr roșcat și ochii verzi. Războinicul bătu palma cu tânărul cumpărător, ceea ce însemna că au ajuns la o înțelegere.

Un om cu fața blândă și cu păr sur se duse la Patrick și încercă să-l tragă de acolo de funia legată în jurul gâtului lui. În acel moment,

un val de panică îl cuprinse pe Patrick și el începu să tragă furios de funii și să țipe înspre cerul întunecat și cenușiu:

— Doamne, ajută-mă! Ajută-mă!

— Încetișor, băiete, spuse calm omul cu fața blândă. Nu-ți va face nimeni niciun rău.

— Vorbești britanica? 1 întrebă Patrick surprins, calmându-se.

— Sper că da, m-am născut și am crescut acolo.

— Atunci ce faci aici, lucrezi pentru acești porci irlandezi?

— Am fost capturat și eu, ca tine, explică omul cu fața blândă, în timp ce încerca să-l conducă pe Patrick pe un drum. Apoi se opri și suspină:

— Uite, avem un drum lung înainte. Nu te mai zbate și îți voi povesti tot despre mine în timp ce mergem.

Văzând că rezistența nu-i era de niciun folos, Patrick acceptă, fără tragere de inimă. În curând, omul cu părul roșcat, care îl cumpărase pe Patrick, li se alătură, iar cei trei bărbați o luară pe o cărăruie mică ce traversa păduri întunecoase și pajiști smălțuite cu flori.

— Cum te cheamă? îl întrebă în final Patrick pe omul din Britania.

1. Limba celților, a britanicilor nativi. Mulți dintre britanici, Patrick de exemplu, vorbeau și latina.

— Cedd, răspunse el. Apoi, arătând înspre celălalt bărbat, adăugă:

— Iar el este Donabhan. Cum te cheamă pe tine?

— Magonus Sucatus Patricius.

— Ce nume! Probabil că vii dintr-o familie de patricieni.

— Da. Tatăl meu, Calpornius, este decurion¹.

— Decurion? Chiar? Un om important, nu?

— Păi, să-ți spun adevărul, tatăl meu a încercat să se elibereze de această responsabilitate, dar nu i-au dat voie. Vezi, el și ceilalți decurioni trebuie să plătească taxele din buzunarul lor dacă nu colectează suficient de la ceilalți cetățeni.

— Pare mai degrabă o povară decât o onoare, își dădu cu părerea Cedd.

— Așa este. Dar tatăl meu mi-a spus că nu a fost întotdeauna așa. Slujba de decurion era foarte căutată. Poate că era mai ușor de

colectat taxele în acele zile. Patrick dădu din umeri.

— Dar tu, și tu vii dintr-o familie de patricieni?

— Cu un nume ca și Cedd? răspunse el cu un zâmbet larg. Greu de crezut. Vin dintr-o familie săracă, de pescari. Totuși, eram toți niște creștini devotați, Patricius.

— O, poți să-mi spui Patrick, răspunse acesta foarte deschis, începând să se simtă bine în prezența lui Cedd. Așa îmi spun prietenii. Spune-mi, în ce loc din Britania ai trăit?

— M-am născut și am crescut lângă Glannaventa, pe

1. Decurionii erau oameni din consiliul orașului responsabili cu justiția, lucrările publice și colectarea taxelor. Totuși nu conduceau zi de zi orașul, ci selectau un grup mic de magistrați care să se ocupe cu funcțiile municipale în contul lor.

coasta de vest.

— Da. Am auzit de asta. Deci erai și tu pescar ca restul familiei tale?

— Uneori. Pe când aveam aproape douăzeci de ani, m-am decis să nu mă căsătoresc, ca să-mi pun viața în slujba lui Hristos. Cu ajutorul bisericii, am obținut educația de bază și am fost ordonat diacon.

— Chiar? Tatăl meu este diacon.

— Da? Dar tu? Voiai să intri și tu în lucrare? Patrick se opri un moment, puțin încurcat.

— Nu, cred că nu, se bâlbâi el, rușinat. Vezi tu, eu – eu nu prea le am cu religia. Vreau să spun că e în regulă pentru oameni ca tine și ca tatăl meu. Dar nu pentru mine.

Bărbații mergeau deja de câteva ore și au ajuns pe vârful unui deal înalt, verde ca smaraldul. Donabhan se opri să se odihnească. Așezându-se pe pământ, scoase dintr-o geantă de piele niște pâine și niște brânză, pe care le împărți cu ceilalți doi bărbați. Cu permisiunea lui Donabhan, Cedd dezlegă mâinile lui Patrick și îi scoase funia din jurul gâtului. Patrick își frecă gâtul dureros și încheieturile, cu un sentiment de ușurare că a fost eliberat din acele funii constrângătoare. Cedd se întinse pe iarbă, admirând panorama ce se etala sub privirile lor: văi pline de vegetație, pășuni blânde și păduri întunecate, neexplorate.

— Irlanda e un loc foarte frumos, reflectă Cedd, trăind din plin

mirajul peisajului. E o capodoperă care a ieșit din mâinile lui Dumnezeu.

— Nu, Irlanda este o *închisoare*] îl contrazise Patrick supărat. Se ridică și își scutură praful de pe genunchi. Orice loc unde sunt sclavi este o închisoare.

Aha! Deci părinții tăi nu au sclavi? răspunse Cedd, întorcându-se spre Patrick.

— Păi... nu-i totuna.

— Chiar?

Patrick se așează din nou jos și schimbă repede subiectul.

— Nu mi-ai spus cum ai ajuns în Irlanda.

— Păi, într-o zi pescuiam – aveam înjur de treizeci de ani la acea vreme – și am fost prins de o furtună. Vântul mi-a purtat barca și m-am rătăcit în ceață și în întuneric. Prin harul lui Dumnezeu bărcuța mea a fost în cele din urmă dusă la țărm. Era întuneric și habar nu aveam unde mă aflam. Totuși, de vreme ce barca mea era deteriorată rău, trebuia să cer ajutor. Am văzut o lumină nu departe de țărm și așa am ajuns la o colibă mică. Fără să mă mai gândesc, am bătut la ușă și...

— Și ai aflat că ești în Irlanda și că ești prizonier, îl întrerupse Patrick.

— Exact. Asta s-a întâmplat cam cu douăzeci de ani în urmă, și de atunci sunt sclav.

— Iar el cred că e stăpânul tău, răspunse Patrick, arătându-l pe Donabhan.

— Nu, nu e stăpânul meu. E cel mai mare fiu al stăpânului meu, Milchu. Apoi, atingând în joacă umărul lui Patrick, Cedd adăugă:

— Dar, cred că trebuie să spun stăpânul *nostru*.

Buzele lui Patrick se strânseseră la auzul ultimei remarci și îndepărtă mâna lui Cedd de pe umărul lui. Încă era morocănos când Donabhan le spuse că era timpul să își reia călătoria. După o vreme, Patrick rupse liniștea.

— Cum e Milchu asta?

— Păi, e puțin mai în vârstă decât mine. Pentru un irlandez e destul de bogat. Are cam cincisprezece slujitori și mai multe turme de oi – fără să mai menționez turmele de vite.

— Vreau să spun cum e ca stăpâni

— O, nu mă plâng. Nu e rău deloc. Am văzut mai răi decât el.

— Mă dor picioarele, se plânse Patrick. Când ajungem acolo unde mergem?

— Casa stăpânului nostru se află lângă Wood of Voclut¹ – la câteva zile de mers. Așa că ar fi bine să te obișnuiești cu mersul pe jos, răspunse Cedd cu un zâmbet. Era hotărât să nu lase ca scânceala constantă a lui Patrick să-i fure buna dispoziție obișnuită. Micul grup merse așa până la căderea întinericului și apoi se retrase într-o pădure.

— Au! Nu sunt obișnuit să merg atât de mult pe jos, se plânse Patrick în timp ce își masa picioarele.

Cedd scoase un unguent din geanta lui și unse picioarele lui Patrick.

— Este făcut din grăsime de oaie, explică el. Ar trebui să te ajute. Nu-ți face griji, în câteva zile picioarele tale vor fi obișnuite cu mersul pe jos. Cred că ai dus o viață destul de ușoară, nu?

1. Lângă County Mayo, în nord-vestul Irlandei.

Prea obosit ca să răspundă, Patrick se întinse pe iarbă. Cerându-și mai întâi scuze, Cedd legă mâinile și picioarele lui Patrick înainte ca să adoarmă. Când soarele răsări, îl dezlegă, după care își continuă călătoria.

— Nu-ți place peisajul, Patrick? întrebă Cedd voios, în timp ce traversau văi de smarald și dealuri acoperite de flori.

— Tot ce pot să văd acum e nenorocirea mea, mormăi Patrick, masându-și încheieturile ca să-și restabilească circulația. Nu trebuia să legi funiile astea așa de strâns!

— Îmi pare rău. N-am vrut. Dar trebuie să urmez și eu niște ordine. Văzând fața tristă a lui Patrick, Cedd adăugă cu simpatie:

— Știu cum trebuie să te simți ca prizonier într-un pământ străin. Trebuie să recunosc că am fost și eu destul de supărat când am fost capturat. Dar apoi mi-am dat seama că disperarea nu va schimba starea de lucruri. Așa că am încercat să fiu altfel.

Patrick nu răspunse, ci își continuă mersul cu capul în jos. Totuși, peste câteva zile, Patrick și Cedd au devenit prieteni. Pe parcursul călătoriei lor spre Wood of Voclut, Patrick îl puse la curent pe Cedd cu noutățile din Britania, iar Cedd îi răspunse lui Patrick la nesfârșitele lui întrebări despre Irlanda. În a cincea zi, grupul începea să străbată o întinsă mlaștină de turbă.

— Ajută-mă, Cedd! Mă scufund! strigă deodată Patrick alarmat, fluturându-și brațele disperat, în timp ce picioarele se scufundau în mlaștina moale ca un burete.¹

1. *Epistolo* cap. 10

Clapitolu i întâlnirea cu Dumnezeu

Cedd nu se abținu să nu zâmbească în timp ce apuca brațul lui Patrick.

— Stai liniștit, n-o să te scufunzi mai mult de treizeci de centimetrii. Nu e decât apă și turbă. De altfel, nu suntem departe de casă.

— Poate casa *ta*, nu a mea, răspunse Patrick iritat, după ce se eliberă cu ajutorul lui Cedd.

În acea după-amiază, grupul a străbătut întinderi calcaroase de un gri-alb.

— Unde suntem – la capătul pământului? întrebă Patrick pe un ton înspăimântat.

— Păi, suntem cumva aproape de el, răspunse Cedd gânditor, mângâindu-și barba. Tot ce știu e că stăpânul nostru locuiește dincolo de dealul de acolo.

Când au ajuns în vârful dealului, Patrick a văzut ceea ce avea să fie noua lui casă. Privi cu dezgust locuința simplă, rotundă, făcută din cherestea grosolan cioplită, cu un acoperiș de paie.

— Nimeni nu mă va face să trăiesc într-o cocină ca întâlnirea cu Dumnezeu asta, anunță Patrick brusc, încrucișându-și mâinile pe piept.

— Aceasta e casa *stăpânului*, replică Cedd, cumva amuzat.

— Ce? În Britania, *servitorii* noștri trăiesc mai bine decât el! se plânse Patrick neîncrezător. Lovi o piatră mare și porni fără tragere de inimă spre casă.

Ajungând mai aproape de locuință, Milchu ieși ca să-i întâmpine, urmat de un câine de vânatoare lățos, care sări și-l linse pe Donabhan pe față. Milchu îl îmbrățișa cu căldură pe fiul lui și vorbi câteva minute cu el. Pe urmă, vorbi cu Cedd și aruncă o privire și la noul sclav. Patrick nu și-a dat seama ce vorbeau, dar stăpânul părea destul de mulțumit.

Milchu și Donabhan au mers în casă, iar Cedd îl lăsă pe Patrick la una din locuințele sclavilor. Era un fel de construcție din noroi și bețe, cu o fereastră micuță care permitea intrarea luminii și a aerului.

— Mă tem că n-or să fie pavaje din teracotă aici și nici canapele

pe care să dormi, îl avertiză Cedd cu o voce înțelegătoare. Dar o să-ți aranjezi cât de bine o să poți.

— Unde – unde dorm eu? se încruntă Patrick. Cedd arată spre niște paie murdare îngrămădite pe podeaua murdară.

— Niciodată, ripostă Patrick. Nu o să dorm niciodată aici.

— Bine, stai în picioare toată noaptea, dacă așa îți place, răspunse cât se poate de natural Cedd. Nu știi ție, dar mie mi-e foame. Bucătarul are deja masa pregătită.

Așa că eu spun să mergem să mâncăm mai întâi și apoi să ne facem griji în privința dormitului.

După cină, Patrick a căzut repede într-un somn adânc, în ciuda protestelor de mai înainte. De fapt, a fost cel mai bun somn pe care l-a avut de când a fost răpit. A visat că era din nou în vila tatălui său, bucurându-se de timpuri fericite împreună cu părinții săi. Dormi până când primele raze de soare și-au croit drum prin fereastra îngustă.

Când se trezi, a fost dezamăgit să afle că era tot în celula umedă și strâmtă. Curând, oricum, Cedd a apărut în ușă. Cu un zâmbet blând, îi întinse lui Patrick o bucată de pâine și un vas cu apă.

— Pentru un tovarăș care spunea că nu o să doarmă niciodată pe paie, pari să fi dormit destul de bine, îl tachina Cedd bine dispus.

— Cred că am fost mult mai obosit decât mi-am imaginat, replică Patrick printre căscături. În curând, îl urma pe Cedd dincolo de poarta curții, pe o pajiște care se întindea în față. Au sporovăit tot timpul cât au mers pe câmpia înverzită, punctată de galbenul floricelelor.

— Am aflat că stăpânul vrea să te facă păstor la oi, îl informă Cedd pe Patrick.

— Nu vreau să fiu păstor, replică Patrick posac.

— Hei, ar trebui să fii încântat! îl îndemnă Cedd pe Patrick, iar ochii lui căprui scăpărară. Asta înseamnă că o să respiri aer proaspăt, afară. Și, ceea ce-i mai bine, vom fi împreună mai tot timpul.

Cei doi bărbați s-au târât așa câțva timp, cu un Patrick foarte îmbufnat, până când au ajuns la una din turmele stăpânului, pe un deal. Un băiat de vârsta lui Patrick îi întâmpină. Cedd și tânărul au vorbit câteva momente, apoi băiatul s-a întors acasă.

— Acesta e Kilian, îi explică Cedd lui Patrick, în timp ce îl privea pe tânărul păstor dispărând după deal. E un flăcău de treabă.

Patrick a mișcat scurt din umeri. Supraveghind turma de oi, Cedd explică:

— Acum primul lucru pe care trebuie să-l facem, Patrick, este să mănăm aceste oi la o pășune proaspătă.

Văzând un băț lung, Cedd îl ridică și continuă:

— Poftim, folosește-te de el.

Patrick își încrucișa brațele și refuză să îl ia. Când Cedd insistă, Patrick întinse fără tragere de inimă mâna. Ținea bățul în mână ca și cum ar fi fost un șarpe.

— Hai, n-o să te muște, îl tachina Cedd, dând din cap. Acum ajută-mă să mân oile, ca să le putem muta.

Patrick îl privi pe Cedd mânând oile și se hotărî până la urmă să-l imite. Când au ajuns în sfârșit la pășune, cei doi s-au întins pe iarba și s-au odihnit, în timp ce oile pășteau.

— Să știi că, chiar dacă ai fi cerut, tot n-ai fi putut primi o slujbă mai bună, reflectă Cedd. E așa de multă liniște și frumusețe aici. Recunosc că nu e prea grozav iarna și uneori te apasă singurătatea. Dar acum, vom lucra împreună, așa că nu ne facem prea multe griji în privința singurătății, nu-i așa?

Patrick nu răspunse; scruta numai depărtările.

— Te gândești acasă, nu-i așa? întrebă Cedd cu bunăvoință. Patrick încuviință cu nostalgie.

— Da, mă gândesc la vila de la țară a tatălui meu cu canapelele moi și băile calde. Mă gândesc la prietenii mei din sat. Știi, o să înceapă în curând școala. Cât îmi doresc să mai fiu odată cu ei, alergând unul după celălalt, aruncând pietre dincolo de pâraul care traversează satul și jucând prinsă cu o minge.

— Asta chiar sună grozav.

— Dar cel mai mult mă gândesc la părinții mei. Cedd, aș da orice acum să mai privesc o dată fața blândă a mamei și să mai simt o dată îmbrățișarea ei plină de dragoste. Nu pot să-ți spun cât aș da să mă plimb cu tatăl meu pe străzile din Bannavem sau pe câmpiile dimprejurul fermei noastre. În ochii lui Patrick străluceau lacrimi.

— Bannavem? Acesta este orașul tău natal? Nu cred că am auzit de el.

— Da, de acolo sunt, răspunse Patrick ștergându-și repede lacrimile. Numele întreg este Bannavem Taburniae, dar nu mă

surprinde că n-ai auzit de el. Nu-i decât un sătuc mic. Însă nu e prea departe de Corinium. De acesta ai auzit?

— Da, îmi sună familiar. Din câte știu, e un oraș foarte prosper.

Cei doi bărbați mai vorbiră un timp, supraveghind oile. În cele din urmă, Cedd scoase mâncarea din desagă și îi sugeră lui Patrick să facă la fel.

— N-o să stau aici pentru totdeauna, nu-i așa? Întrebă temător Patrick, scoțând o bucată de pâine. Cu siguranță legiunile romane vor veni să mă salveze.

Cedd îi zâmbi cu multă înțelegere lui Patrick.

— Patrick, aș vrea să-ți dau această speranță. Dar n-aș face decât să te amăgesc. Sunt aici de douăzeci de ani și soldații romani nu au pus niciodată piciorul în Irlanda. Speranța ta este acum numai Dumnezeu.

— Nu-mi vorbi despre Dumnezeu! strigă Patrick cu îndărătnicie ridicându-se în picioare și umblând încolo și înapoi. Unde era Dumnezeu când irlandezii au năvălit peste ferma noastră? Unde era Dumnezeu când toți cei adunați pe plajă strigau către El? Am strigat la El până am răgușit – dar nimic! Numai un cer întunecat și rece.

— Dar spune-mi ce-ai făcut tu pentru *Eli* replică Cedd, ridicând tonul. Patrick rămase tăcut, incapabil să răspundă.

— Păi – aaa – nimic, a recunoscut el în final, timid. Apoi, ridicând vocea, adăugă cu tărie: și sunt bucuros de asta!

— Și totuși, te aștepti să fie la dispoziția ta și să-l chemi exact în clipa când ești în necaz, nu-i așa? Îl privi Cedd pe Patrick drept în ochi.

Patrick medita un moment, trecându-și nervos mâinile prin părul blond nepieptănat.

— Păi, tu ai fost diacon, nu? Dar uită-te la tine; nici pe tine Dumnezeu nu te-a ajutat, așa e?

— Dumnezeu nu a promis niciodată că ne va scăpa din toate nenorocirile. Nu-l slujesc pentru ceea ce cred eu că va face pentru mine în această viață. Îl slujesc pentru că îl iubesc. Te-ai gândit vreodată că poate Dumnezeu a îngăduit să fii capturat pentru că te iubește?

— Pentru că mă *iubește*! Nu mă face să râd! Patrick rânji batjocoritor, iar ochii lui albaștri scăpărară scânteii.

— Nu, vorbesc serios, insistă Cedd ridicându-se și alăturându-i-se lui Patrick. Eu cred că Dumnezeu se folosește

întotdeauna de o nenorocire ca să-i aducă pe oameni la El.

— Bine, dacă asta încearcă El să facă, folosește o metodă greșită. Toată cheștiunea asta m-a întors împotriva Lui.

— Uneori, se întâmplă acest lucru, răspunse Cedd gânditor, învârtind toiagul în mână. Vezi tu, nenorocirea este precum căldura soarelui. Căldura soarelui întărește lutul umed, făcându-l să devină sfărâmișor. De fapt, poate transforma argila udă în cărămizi. Dar aceeași căldură *înmoaie* ceara. În mod asemănător, când Dumnezeu permite nenorocirii să cadă peste omenire, unele inimi se vor împietri, iar altele se vor înmuia. Alegerea este a celui care trece prin nenorocire. Patrick, poți să alegi să fii împietrit de ceea ce ți s-a întâmplat sau poți să alegi să fii îmblânzit. Decizia este a ta.

Patrick se gândi la cuvintele lui Cedd, dar nu-i răspunse nimic. Pe la amiază, oile au început să pască din nou, timp de mai multe ore.

— Am nevoie de ajutorul tău acum, Patrick, îl anunță dintr-odată Cedd pe Patrick, trezindu-l din starea lui meditativă. Trebuie să găsim un loc sigur de dormit pentru oi, în timpul nopții. Unde suntem noi acum nu e prea bine. Sunt prea multe tufișuri. Ele ar putea ascunde animale de pradă.

— Și ce vrei să fac eu? întrebă Patrick, gata să dea o mână de ajutor.

— Am nevoie să cercetezi împrejurimile ca să găsești un loc de dormit pe lângă care să nu fie tufe și stânci mari. Eu o să stau aici și o să păzesc oile.

Patrick se ridică repede în picioare, bucuros să spargă liniștea aceea jenantă. O zbughi pe lângă turma care păștea, până în vârful dealului învecinat. De acolo n-a văzut niciun loc destul de bun pentru înnoptat. Așa că a coborât de pe deal și îl escaladă pe celălalt. De acolo, zări locul potrivit. Se apropie de el ca să îl analizeze mai atent.

— Da, acesta e nemaipomenit, își spuse el. Apoi, se întoarse și îi descrie locul de înnoptat lui Cedd.

— Pare un teren bun. Hai să începem să mutăm oile ca să ajungem acolo chiar atunci când e vremea de culcare, îl sfătui Cedd.

Patrick și Cedd au mânăncat încet oile înspre locul de poposire, ajungând acolo în amurg. Odată ce oile au fost aranjate, Cedd îi explică lui Patrick că acum trebuia să verifice dacă turma era intactă.

— Cum o să facem aceasta? întrebă Patrick încruntându-se și

privind cercetător turma.

— Păi, în această turmă particulară, cu care sunt destul de obișnuit, sunt opt oi însemnate.

— Ce înseamnă oi însemnate?

— Sunt niște oi puțin mai neobișnuite la înfățișare, cum sunt cele negre sau cele cu niște trăsături deosebite – de exemplu, berbecul acela cu un corn spart. Dacă vreo una dintre aceste oi însemnate lipsește, poți să fii sigur că mai lipsesc alte treizeci sau patruzeci.

Cedd îi arată oile însemnate lui Patrick, verificând dacă toate erau prezente. Apoi oamenii s-au pus repede pe treabă, alegând un câmp nelucrat, strângând lemne pentru foc, și pregătind mâncarea pentru cină. După aceea, s-au bucurat de o supă de praz, fulgi de ovăz și lapte.

— Ți place supa? Întrebă Cedd printre înghițituri.

— Nu e rea deloc. O să încerc să-ți găsesc o slujbă de bucătar la vila tatălui meu, răspunse Patrick cu o strălucire în ochi. Cei doi au râs și apoi s-au pregătit de culcare.

— Vrei să spui că n-o să mă mai legi? Întrebă Patrick cu o voce surprinsă, când ei s-au dus la culcare.

— La ce bun? Chiar și *tu* ai suficientă înțelegere să nu încerci să fugi. N-o să poți găsi niciodată calea către coastă. Și chiar dacă ai găsi-o, n-ai avea nicio barcă cu care să te întorci în Britania.

— Da, cred că ai dreptate, răspunse Patrick închizându-și ochii. A stat așa în culcușul lui timp de o oră, făcându-se că moțăie. O dată ce se convinge că Cedd dormea profund, se ridică încet și plecă. În lumina palidă a lunii se cațără pe deal și acolo se opri ca să se odihnească. Privi înapoi înspre tabără și se asigură că Cedd dormea în continuare. În sfârșit sunt *liberi* Patrick coborî apoi cealaltă parte a dealului și traversă și pajiștea de la poalele lui. În final, se așează pe o stâncă mare ca să se odihnească și să-și tragă răsuflarea.

— Unde sunt acum? se miră Parick. Privi în jur și apoi înspre stele. Aș vrea să fi învățat constelațiile, ca marinarii. Dar nu le știu, medita el mușcându-și buzele. Mai umblă așa la întâmplare o vreme și apoi se opri.

— Cedd avea dreptate, își spuse în final, luptându-se cu lacrimile. Sunt aici ca să rămân. Nu voi fi niciodată în stare să fug. Nu mai e nicio speranță pentru mine. În timp ce Patrick se întorcea încet

în tabără, medita la conversația pe care a avut-o dimineață, în legătură cu lucrările lui Dumnezeu. De fapt se gândise la ea toată ziua. Patrick a privit un timp cerul și apoi căzu în genunchi:

— Tată, te rog iartă-mă. Știu că nu am niciun drept să cer ceva de la Tine. Îmi cer iertare pentru felul în care am ignorat Cuvântul Tău și știu că am ignorat și lucrurile pe care părinții mei încercau să mă învețe. Dar te rog – te rog, iartă-mă. Nu vreau să fiu un sclav aici în Irlanda. Patrick căzu la pământ epuizat, cu fața îngropată în iarba rece și udă. Zăcu așa timp de o oră, jelindu-și viața nebunatică. În cele din urmă, simți un nou impuls în inimă. Tată, își continuă el rugăciunea, dacă trebuie să fiu sclav, lasă-mă să fiu sclavul *Tău*. Te rog, ia această inimă plină de necredință și dă-mi mai multă credință. Te rog, Tată. Vreau să te slujesc.

Patrick rămase întins mult timp, simțind că Dumnezeu i-a acceptat căința. În inima lui se naștea o nouă dragoste pentru Dumnezeu.

— Trebuie să mă întorc înainte ca Cedd să afle că am plecat, își aminti brusc.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, reuși să găsească drumul către dealul de pe care se vedea tabăra. Când ajunse pe vârful dealului se opri ca să se odihnească. Îl putea vedea pe Cedd încă dormind în tabără.

— Îți mulțumesc Tată, se rugă încetișor în timp ce cobora spre tabără.

A doua zi dimineață, Cedd trebui să-l scuture pe Patrick pentru a-l trezi. Îndată ce se trezi, Patrick izbucni brusc:

— Cedd, trebuie să-ți mărturisesc ceva.

— O, ce este?

— Noaptea trecută, eu – ăăă – am încercat să fug. Dar, te rog, nu fi supărat pe mine. A fost exact așa cum ai spus; am realizat că nu puteam scăpa. În întuneric, nu mai puteam nici măcar să-mi amintesc în care parte era estul.

Patrick se opri pentru un moment, pentru a fi sigur că Cedd nu era supărat. Când văzu că Cedd zâmbește, continuă:

— Însă mai este ceva. M-am gândit mult la lucrurile pe care le-ai spus ieri. Mă refer la Dumnezeu. Îmi dau seama acum cât de greșit a fost din partea mea să-i întorc spatele. Probabil că merit tot ceea ce mi s-a întâmplat. Am mărturisit asta lui Dumnezeu noaptea trecută. M-am

hotărât să-l servesc pe Iisus Hristos tot restul vieții mele. De acum înainte voi fi sclavul Lui.

Fața lui Cedd radia și veni să-l îmbrățișeze pe Patrick.

— Și eu am ceva să-ți mărturisesc, spuse el. Eram treaz astă-noapte, când ai plecat. M-am rugat pentru tine tot timpul. Acum știu că Dumnezeu mi-a răspuns la rugăciuni.

Cei doi bărbați s-au rugat bucuroși împreună și apoi au plecat să aibă grijă de oi.

În următoarele săptămâni, Patrick a acceptat în mod gradat noul său rol de sclav în Irlanda. Încă se mai plângea, dar nu așa de des. Într-o zi, îl întrebă cu voioșie pe Cedd:

— Ți-am spus că tatăl meu are câteva turme de oi în țara noastră?

— Nu, nu cred că mi-ai spus vreodată.

— Eu nu am avut niciodată grijă personal de oi, bineînțeles. Toată munca manuală de pe domeniul tatălui meu e făcută de servitorii noștri.

— Deci acum vei afla cum e viața acelor servitori, remarcă Cedd cu un zâmbet.

— Asta e sigur! Știu un lucru: când mă voi întoarce acasă, le voi arăta servitorilor mai multă apreciere decât înainte.

— Când ajungi acasă? Vrei să spui *dacă* ajungi acasă? îl corectă Cedd.

— Nu, vreau să spun *când*, îi răspunse Patrick hotărât. Vezi tu, m-am rugat lui Dumnezeu să mă salveze din Irlanda. Tu spuneai că e singura mea speranță.

— Da, am spus asta, îl aprobă Cedd, îmbrățișându-l părintește. Apoi, dregându-și glasul nervos, continuă:

— Totuși, cum am mai spus, nicăieri în Scriptură Dumnezeu nu promite să ne scape din toate nenorocirile vieții. Amintește-ți, El și-a lăsat singurul Fiu să fie arestat, bătut și crucificat.

— Deci vrei să spui că Dumnezeu probabil nu mă va salva – asta e ceea ce vrei să spui, nu? replică Patrick apărându-se.

— Nu neapărat. Asta depinde numai de El. Dar este sigur că El are această putere. Eu doar nu vreau să sper prea mult.

— Înțeleg, răspunse Patrick dezamăgit. Când voi ști dacă Dumnezeu îmi va răspunde la rugăciune?

— Nu este o întrebare ușoară. Dar nu trebuie să te gândești că poți să te rogi o singură dată și apoi să aștepti să primești un răspuns. Câteodată e așa, dar nu întotdeauna. Îți amintești de pilda văduvei stăruitoare de la biserică? Patrick scutură din cap.

— Păi, ea vorbește despre o văduvă săracă care dorea ca un judecător nedrept să-i facă dreptate. Totuși, el șovăia în a-i face pe plac. Dar ea continua să insiste zi și noapte până când el i-a respectat dorința. Iisus vrea ca noi să insistăm în rugăciune, exact ca această văduvă.

Fața lui Patrick se luminează.

— Atunci, eu voi fi acea văduvă. Voi continua să bat la ușile cerului până când Dumnezeu va fi așa de obosit să mă tot audă, încât îmi va îndeplini dorința doar pentru a avea puțină pace și liniște.

Cedd râse pe înfundate.

— Păi, să sperăm că așa va fi. Dar mai bine să mutăm acum turmele. Dacă lăsăm oile prea mult într-un loc ele vor roade prea mult pășunea, distrugând-o. Cei doi bărbați au lucrat împreună, conducând turma spre o nouă pășune. Când au ajuns la un nou loc, s-au oprit și au servit prânzul.

— Vezi această plantă, Patrick? Întrebă Cedd ținând în mână o plantă cu frunze mari. E foarte otrăvitoare pentru oi. Să fii întotdeauna foarte atent la ea. Dacă vei vedea vreodată vreo oaie mâncând-o, alung-o de lângă ea.

Patrick îl asigură pe Cedd că va fi foarte vigilent.

— Apropo, spuse el schimbând subiectul. Mă întrebam dacă vei putea să mă înveți limba vorbită aici. Mi-ar plăcea să fiu în stare să vorbesc cu Kilian și cu ceilalți sclavi.

Cedd radia de bucurie.

— Aș fi bucuros să fac asta. Chiar mă întrebam dacă îmi vei cere vreodată acest lucru. Limba pe care o vorbesc aici se numește galică. Arată ceva și eu îți voi spune corespondentul din galică.

Patrick arată spre o oaie, și Cedd îi spuse cuvântul corespunzător în galică.

— Cum spui „cer” în galică? Și care e cuvântul pentru Dumnezeu?

Cu trecerea zilelor, Patrick învăța din ce în ce mai multe despre păstorit și mai multe cuvinte și fraze în galică. Era chiar capabil să

pună cuvintele împreună astfel încât să formeze mici propoziții într-o galică stricată. Oieritul și noua limbă l-au ajutat pe Patrick să nu se mai gândească la cei de acasă. Totuși, se ruga regulat pentru izbăvire în timpul zilei, și mai mult în toiul nopții. Primăvara se transformă în vară. Livezile erau colorate în galben, alb și vișiniu. Soarele strălucea pe cer până seara.

Într-o dimineață, Kilian îi întâlnește pe Cedd și Patrick.

— Salută-i! Cât mă bucur că v-am găsit! le spuse Kilian zâmbind.

— Milchu vrea să începeți să mănâțați oile înapoi spre tabără. E timpul să le tundeți.

Patrick înțelese câteva cuvinte, dar nu totul. Se prezintă singur lui Kilian și a schimbat câteva cuvinte galice cu el. După ce Kilian a plecat, Patrick i-a spus lui Cedd:

— Am înțeles unele cuvinte, dar nu l-am putut urmări întru totul. Știu că era vorba despre niște oi. Dar ce anume?

— O, ne-a spus că e timpul să ducem oile înapoi la tabără pentru tuns.

Patrick și Cedd au lucrat împreună, conducând oile spre adăpostul principal. La cererea lui Cedd, Patrick lucră sârguincios ca să smulgă toți scaieții din lâna oilor.

— Vrei să mă înveți cum să tund o oaie? îl întreabă pe Cedd.

— Probabil că te voi învăța. Dar deocamdată stai și privește și încearcă să înveți cât de mult poți, observându-ne. Când vom termina, le vom privi pe femeile cum vopsesc lâna.

— Asta este minunat.

În următoarele zile, Patrick îi urmărește pe ceilalți păstori pricepuți cum tund oile. Când tunsul a fost gata, Cedd îl duce pe Patrick pe o câmpie unde femeile muiau lâna în vase largi.

— Deci, după cum sunt sigur că ai observat deja, irlandezilor le place să poarte culori țipătoare, menționa Cedd în timp ce se plimbau. Oprindu-se apoi lângă niște cazane mari de fier, el explică:

— Pentru a vopsi lâna, femeile o vor introduce peste noapte în aceste cazane. Măine ele vor pune culorile cu sare și oțet.

— Dar de unde iau culorile?

— De la diferite plante. Verde de la mușchi, roșu de la boabele de soc, vișiniu de la fructele de pădure și galben de la drobițe. Fierb aceste plante aproximativ o jumătate de oră pentru a extrage astfel

culoarea din ele.

După ce-au petrecut încă o zi lângă gospodăria țărănească, sosi timpul pentru Patrick și Cedd să conducă oile înapoi spre pășunile din munți. Pe când își urmau drumul spre înălțimi, ceața împresură ca un văl împrejurimile, umbrind delicat dealurile și munții.

— O dimineată ca aceasta, cețoasă, era atunci când războinicii irlandezi ne-au atacat și m-a luat captiv, spuse Patrick. Ascunși în ceață, ei au reușit să ajungă la vila tatălui meu fără ca să-i observe cineva.

— Da, într-adevăr, ceața este aliatul invadatorilor.

— O, am uitat să-ți spun că m-am decis să mă rog măcar de *o sută* de ori pe zi și cât de mult pot în timpul nopții! îi spuse Patrick lui Cedd încântat. Am început săptămâna trecută!

— De o sută de ori pe zi!

— Și cât de mult pot noaptea!

— Patrick, tu chiar ai devenit ca văduva stăruitoare, mă tem că m-ai făcut să mă simt rușinat.

— Bine, la început a fost cam greu. Dar acum mi se pare chiar ușor. Să vorbesc cu Dumnezeu e ca și cum aş vorbi cu tine. Cred că până acum El s-a cam săturat de atâta insistență. Dar nu mă voi lăsa până când El nu îmi va îndeplini rugăciunea.

Descoperind o pășune bună, bărbații s-au odihnit în timp ce oile pășteau. Patrick luă o înghițitură mare din sticla sa cu apă. El studie sticla pentru un moment. Era făcută din stomac de oaie, legată cu o curelușă din piele de bivoliță la cele două capete. Curelușa legată de umăr îi ușura lui Patrick drumul. Luă un cuțit din fier de la cingătoare și tăie o bucată mare de pâine din desagă. Privi îndelung pășunea cu trifoi verde dinaintea lui, plină de oi ca niște bucăți de vată. Totul era liniștit, cu excepția behăitului oilor și a ocazionalelor zgomote plângăcioase ale mieilor separați de mama lor. Vântul sufla cu jale printre munți.

Cedd în sfârșit rupse tăcerea.

— Câți oameni au fost luați prizonieri cu tine? Ai vreo idee?

— Mi s-au părut mii.

— Mă îndoiesc că au fost așa de mulți doar dintr-un singur raid. Dar probabil că acum în Irlanda sunt mii de sclavi englezi. La urma urmei, atacuri ca acestea au existat de decenii. Mă întreb dacă Dumnezeu pregătește Irlanda pentru ceva.

— Chiar dacă acesta e planul Lui sau nu, tot ce vreau este să scap de aici, răspunse Patrick cu un zâmbet.¹

1. *Confessio* cap. 16

Capitolul

Druizii

Ai văzut vreodată un druid? îl întrebă Patrick pe Cedd într-o dimineață. Am auzit de druizi încă de când eram copil.

— A, preoții aceia misterioși ai irlandezilor, răspunse Cedd legându-și sandalele. Sigur că am văzut. De fapt, i-am văzut de multe ori.

— Eu nu am văzut niciodată, răspunse Patrick. Totuși, bunicul meu, Potitus, mi-a spus că erau mulți în Britania.

— Bunicul tău avea dreptate. De fapt, într-o vreme, Britania era centrul druidismului. Dar romanii i-au izgonit pe druizi cu mult timp în urmă. De aceea n-ai văzut niciunul.

— De ce i-au izgonit?

— Pentru că druizii sacrificau oameni.

Văzând expresia uluită de pe fața lui Patrick, Cedd continuă:

— Hai acum să mănăm oile înspre casă. Stăpânul vrea ca turmele să fie acasă pentru Lughnasa, care va începe peste câteva zile. Mă aventurez să spun că vei vedea primul druid atunci. Dar nu te îngrijora, nu vor sacrifica niciun om.

Ochii lui Patrick scânteiară de curiozitate.

— Ce-i asta, Lughnasa?

— E unul dintre principalele festivaluri ale irlandezilor, dedicate zeului păgân Lugh. Cade pe 1 august după calendarul nostru, roman.

— N-am mai auzit niciodată de Lugh. Ce fel de zeu este?

— Irlandezii și-l imaginează pe Lugh ca pe un bărbat tânăr, frumos, cu puteri miraculoase. Nu e numai zeul recoltei, ci și zeul războiului, al comerțului, al meșteșugurilor și al jocurilor. Este probabil zeul lor favorit. Va fi un festival mare. Întotdeauna sunt petreceri multe – chiar și pentru servitori. Totuși, tu și eu trebuie să fim foarte atenți ca să nu ne amestecăm nicicum în idolatrie.

Când Patrick și Cedd au ajuns acasă în ziua următoare, au descoperit că tot clanul lui Milchu se adunaseră deja. Erau acolo și ceilalți păstori ai lui Milchu. Timp de câteva zile, oamenii s-au distrat – au petrecut, au băut și au jucat diferite jocuri. Patrick și Cedd au

sărbătorit cu carnea de oaie, de vită și cu diferite feluri de supă.

Totuși, dimineața zilei de Lughnasa i-a găsit pe oameni foarte liniștiți, așteptând cu nerăbdare ceva.

— Ce se întâmplă? îl întrebă Patrick pe Cedd neliniștit.

— Șșșt. Oamenii așteaptă sosirea druizilor. Hai să ne ascundem în spatele căruței aceleia din lemn și să nu ne amestecăm.

După ce așteptară cam o oră în spatele căruței, Patrick exclamă deodată:

— Uite! Cine sunt cei care vin de pe deal?

— Sunt druizii. E ușor să-i observi din cauza îmbrăcămintei lor. Aproape totdeauna poartă robe albe din lână. Singurele lor podoabe sunt niște benzi din metal în formă de potcoavă pe care le poartă în jurul gâtului.

În timp ce grupul de druizi se apropia, Cedd spuse:

— Îl vezi pe omul acela cu barbă lungă și albă și cu capul pleșuv? Este conducătorul lor.

În timp ce oamenii pregăteau marea sărbătoare, druizii au făcut niște slujbe solemne prin care îi mulțumeau zeului Lugh pentru recolta verii și îl linișteau sacrificând animale. Cedd și Patrick au refuzat să mănânce din hrana sacrificată lui. După ce petrecerea s-a încheiat, cei doi au dus înapoi oile la pășune.

În timp ce vara se apropia încet de sfârșit, roșul înfocat al florilor de munte colora vârfurile pleșuve ale munților. Patrick continuă să crească în trup și minte – și în credința și dragostea pentru Dumnezeu. Era din ce în ce mai priceput în ale păstoritului și vorbea din ce în ce mai bine în galică. Deși Irlanda păruse un loc atât de întunecos și prevestitor de rele atunci când sosise, putea acum să aprecieze frumusețea creației lui Dumnezeu, pe care o vedea în jurul lui. Oriunde se uita, ochii lui erau orbiți de peisajul de un verde viu, născut din ploaie și dintr-un sol calcaros. Malurile râurilor miroseau a rășină aromată. Lacuri limpezi, liniștite, înconjurată de munți acoperiți de ferigi, oglindeau cerul de un albastru strălucitor. Lucrul acesta se întâmpla când cerul era albastru – ceea ce de obicei nu era. Dar chiar și în ceața nesfârșită și în ploaia mocănească, peisajul căpăta o aură de frumusețe misterioasă.

— Știi, cugetă Cedd într-o după-amiază, aici clima nu este deloc prea diferită de coasta de vest a Britaniei.

— E adevărat, îl aprobă Patrick. Totuși, acasă nu trebuia să locuiesc afară. Eram înăuntru, într-o casă caldă, înconjurat de servitori. Cedd chicoti.

— Serios, continuă Patrick. Cred că e foarte urât din partea lui Milchu să ne lase să stăm în ploaie. Cred că n-o să ne lase să stăm așa și în timpul iernii.

— Mă tem că da – cel puțin o mare parte a timpului. Totuși, stăm mai pe aproape de casă iarna. Și dormim înăuntru noaptea.

— Păi, să sperăm că nu voi mai fi aici, atunci, aprecie Patrick. Mă rog de vreo șase luni de zile. Cu siguranță, Dumnezeu este gata să răspundă rugăciunilor mele în orice zi. Cedd ridică din umeri și râse:

— Să sperăm că da, Patrick. Să sperăm că da.

— Apropo, Cedd, te-ai rugat vreodată ca să fii salvat?

— Bineînțeles că m-am rugat.

— Chiar? Și totuși mai ești aici, răspunse Patrick cu o figură încurcată. Cât timp te-ai rugat?

— M-am rugat timp de doi ani.

— Doi ani! Nu mi-ai spus niciodată că va trebui să mă rog atât de mult. Vocea lui Patrick suna foarte iritată. Cât timp s-a ținut de judecător văduva aceea insistentă?

— Iisus nu ne-a spus.

— Tot nu-mi vine să cred. Doi ani întregi! Și nici acum Dumnezeu nu ți-a răspuns.

— O, ba da, mi-a răspuns, răspunse Cedd calm. După ce m-am rugat doi ani am ajuns la concluzia că răspunsul lui este nu.

Patrick era acum vizibil cutremurat.

— M-ai dus în eroare! îl acuză el pe Cedd, în timp ce ochii lui scăpărară scânteii. Să te rogi doi ani întregi ca răspunsul să fie nu! Cu alte cuvinte, rugăciunea e o pierdere de vreme! Copleșit de dezamăgire și durere, Patrick o porni la drum, lovind cu piciorul fiecare piatră și băț care-i ieșeau în cale. Era complet derutat. Și-a pus toată nădejdea în Dumnezeu și acum simțea că nici măcar în Dumnezeu nu-și mai putea pune speranța. O săptămână nu s-a mai rugat deloc.

Totuși, într-o dimineață, Cedd se trezi și îl găsi pe Patrick rugându-se din nou.

— Credeam că ai renunțat să te mai rogi, comentă Cedd zâmbind, cu ochi strălucitori.

— Păi, m-am gândit și m-am tot gândit și m-am decis să mă rog doi ani, așa cum ai făcut tu. Poate răspunsul lui Dumnezeu va fi pentru mine da. Sau poate nu mă va lăsa să aștept doi ani. Oricum am decis să mă rog doi ani dacă e necesar.

La începutul lui noiembrie, Patrick și Cedd petreceau din ce în ce mai mult timp împreună pe lângă casa stăpânului.

— Ce se întâmplă? Întrebă Patrick într-o dimineață. Se pare că toată lumea se pregătește pentru un eveniment special.

— Ai dreptate. Sărbătoarea Samain se apropie.

— O, altă sărbătoare? Este exact ca Lughnasa?

— Pe aproape. Dar își are propriile particularități. Irlandezii consideră Samainul ca fiind cea mai sfântă zi din tot anul.

— De ce?

— Pentru ei, această zi comemorează creația lumii. De fapt, este Noul An pentru irlandezi. Noul lor an începe pe 1 noiembrie după calendarul roman. Totuși, așa cum vei observa, festivitățile cele mai importante au loc în noaptea dinainte de Samain.¹

— Este o noapte de petrecere și chef? Întrebă Patrick.

— Nu, de fapt este chiar opusul. Irlandezii cred că spiritele morților se întorc în ajunul sărbătorii Samain și rătăcesc prin lumea celor vii. Așa că toți sunt înspăimântați de moarte. De fapt, ei cred că dacă morții n-au murit încă, le pot face rău celor vii.

— Și cum încearcă ei să-i liniștească pe morți?

— Cel mai adesea pregătindu-le vase cu mâncare, cum ar fi: fulgi de ovăz, cereale și brânză. Trebuie să stăm în casă în ajunul sărbătorii Samain.

— Să nu-mi spui că și ție ți-e teamă de spirite? replică Patrick.

1. Aceasta este în octombrie 31 din calendarul roman.

— Nu, bineînțeles că nu. Numai că nu vreau să ne murdărim în vreun fel prin ceea ce se petrece.

Nu după mult timp, după ce festivitățile s-au terminat, iarna umedă irlandeză se instala, cu frigul său cumplit și zăpezile ocazionale. După cum Cedd îl preveni pe Patrick, păstorii trebuiau să stea la adăpostul dealurilor cu oile, în majoritatea zilelor de iarnă.

— Mi-e frig până în măduva oaselor, fața îmi este crăpată și hainele ude, se plânse Patrick lui Cedd ținând în vântul rece al Atlanticului care îi biciuia fața.

— Știu, sunt la fel de ud ca și tine, îl consolă Cedd. Dar măcar stăpânul ne lasă să stăm peste noapte înăuntru. Este un lucru pentru care trebuie să fim mulțumitori.

— Tu întotdeauna găsești ceva pentru care să fii mulțumitor? mormăi Patrick pe când umbla încolo și-ncoace încercând să se încălzească.

— Oricum e mai bine decât să te plângi încontinuu. Ascultă, când vom ajunge acasă, amintește-mi să-ți dau niște haine din stofă de lână. Îți vor ține mult mai cald decât aceste haine din pânză pe care le porți. Lâna chiar reține mai multă căldură când este udă.

— Uf! Urăsc lâna! Îmi provoacă mâncărimi peste tot.

— Ei, nu ai decât să îngheți atunci. Eu încercam doar să te ajut.

— Îmi pare rău, se scuză Patrick, schimbându-și tonul. A fost drăguț din partea ta să te oferi să mă ajuti. Sigur le voi accepta. Poate Dumnezeu mă va ajuta să mă obișnuiesc cu aceste mâncărimi.

Cedd râse.

— Da, sunt sigur de asta.

Cu cât zilele treceau, ploaia părea fără sfârșit. Zi după zi, scălda împrejurimile într-o ceață cenușie. Câmpiile erau ude și liniștite. Pe când Patrick și Cedd mergeau cu greu prin pășunile pline de noroi și conduceau oile, din gurile lor ieșeau aburi. Păzeau oile în lumina de un galben-lămâi a după-amiezilor de iarnă, apoi le aduceau înapoi în siguranță la țărcurile lor, seara. Noaptea, se așezau pe podeaua rece din anexele servitorilor și ascultau urletele lupilor în apropiere de pădurea din Voclut. Deși nefericit din cauza condițiilor în care trăia, Patrick încă se ruga de cel puțin o sută de ori pe zi.

Într-o după-amiază, Cedd și Patrick au fost prinși afară de una dintre furtunile feroce ale Atlanticului. Totuși, în loc să-și abandoneze oile și să caute un adăpost, cei doi bărbați au strâns animalele în grup. Privirile lor străbăteau greu prin ploaie, dar, în final, au dus cu bine oile acasă.

În timpul iernii, bărbații umblau prin smârcuri înghețate și înotau prin noroiul des. Într-o după-amiază însorită, Cedd îl surprinse pe Patrick stând și privind lung niște bobițe roșii ca sângele, din copaci, care atârnavă de niște frunze de un verde închis.

— La ce te gândești? întrebă Cedd trăgându-și răsuflarea.

— Bobițele astea m-au făcut să mă gândesc la sângele lui

Hristos, care s-a vărsat pentru noi. Cu cât mă gândesc mai mult la aceasta, cu atât realizez că mi-am plâns de milă în mod exagerat. Ceea ce a suferit El pentru mine a fost mult mai groaznic decât să păzesc oile în iernile irlandeze. Așa că am decis, cu ajutorul lui Dumnezeu, să încerc din răputeri să găsesc lucruri pentru care să fiu mulțumitor, exact cum faci tu.

Patrick a fost întrerupt de un stol de păsări care au zburat brusc dintr-un copac fără frunze. Cei doi le-au urmărit un timp. Apoi Cedd medita:

— Știi, păsările astea care au zburat mă fac să mă gândesc la modul în care se eliberează sufletul nostru în final de legăturile păcatului care l-au ținut jos.

Lui Patrick, iarna rece și umedă i s-a părut o eternitate, în cele din urmă veni și februarie, și, împreună cu el, sezonul mielușeilor. Zilele erau acum mai lungi decât în toiu iernii, dar frigul era la fel de pătrunzător.

— Se pare că stăpânul se pregătește pentru un alt festival, observă Patrick într-o dimineață.

— Da, așa este. De data aceasta este sărbătoarea lui Îmbolc.

— Despre ce este acest festival? Întrebă curios Patrick.

— Păi, este în onoarea lui Brigid, zeița turmelor și a fertilității. Sărbătoarea vrea să asigure belșugul mieilor care se vor naște.

— Irlandezii par a avea foarte mulți zei și zeițe. Spune-mi despre religia lor.

— Așa cum știi deja, druzii sunt preoții lor și sfătuitoarii lor spirituali. Mi s-a spus că un om trebuie să se antreneze douăzeci de ani ca să devină druid. Ei sunt cei mai puternici oameni din Irlanda.

— Chiar mai puternici decât regii?

— Da, pentru că druzii fac legile și sunt judecătorii. Fiecare rege trebuie să-i asculte și toți se tem de magiile lor. Druzii sunt singurii irlandezi care știu să citească și să scrie.

— Unde sunt templele lor? Nu am văzut niciunul.

— Asta pentru că templele lor sunt izolate în locuri înconjurate de copaci. Ei cred că copacii sunt sfinți, îndeosebi stejarul și scorușul de munte. Ei spun că acești copaci sprijină cerurile și reprezintă calea către zei.

— Chiar? Ai văzut vreunul din templele lor? Întrebă Patrick.

— Nu, n-am văzut. Oricum, nu sunt foarte impresionante. Din ceea ce mi s-a spus, sunt construite din lemn și sunt destul de modeste comparativ cu templele grecești și romane din antichitate.

— Înțeleg. În ce altceva mai cred irlandezii? Întrebă Patrick aproape gata să pășească într-o groapă de noroi în timp ce mergea.

— Să vedem. Consideră bulboanele sfinte. Și spun că numărul trei este sacru.

— Chiar așa? Ce cred ei despre viața de după moarte?

— Păi, la fel ca noi, cred în nemurirea sufletului. Totuși, spre deosebire de noi, cred că sufletele rătăcesc din corp în corp după moarte.

— Asta nu sună prea atrăgător. Crezi că se vor converti vreodată la creștinism?

— Da, cred. Nu-mi pot imagina că Dumnezeu îi va lăsa în afara planurilor Lui. Am încercat să îl mărturisesc pe El câtorva dintre servitori, dar nu s-a convertit niciunul. Poate că ar trebui să încerci și tu.

— Păi, nu m-am gândit niciodată la asta. Dar – da, o voi face. Mă descurc mai bine cu galica mea acum.

Sosi și primăvara, iar Patrick se bucura de multe după-amiezi în soarele călduț. Tufele înfloreau pe lângă crânguri. Pădurile erau acoperite cu anemone și clopoței, iar dealurile începeau să poarte din nou culoarea aurie a drobiței. Romanițele mlaștinilor făceau o pată strălucitoare de culoare pe pajiștile învăluite de primăvară. Patrick se bucura de frumusețea creației lui Dumnezeu, dar continua să se roage să fie salvat.

— Pregătește-te pentru un alt festival, Patrick, îl avertiză Cedd într-o după-amiază. Măine, oamenii vor celebra sărbătoarea Beltain. Aceasta este ținută în onoarea lui Belenos, zeul focului și al războiului.

În ziua următoare, Patrick îl privi pe Cedd de la distanță.

— Irlandezilor le place să îmbine ritmurile solemne cu petrecerile zgomotoase și jocuri gălăgioase, nu-i așa? observă Patrick. Acum ce fac? Druizii au aprins două focuri uriașe, părând că vor să forțeze vitele stăpânului să intre în foc.

— Ei, nu chiar așa, explică Cedd. Unul din focuri e cu lemne de stejar, iar celălalt e cu lemne de tisa. Ceea ce vor să facă druizii e să treacă vitele printre cele două

1. Sărbătorit la 1 mai din calendarul roman.

focuri. Vitele nu vor fi în niciun fel rănite.

— Și care e scopul?

— Să le purifice. Uite! Acum druizii oferă prăjituri din ovăz lui Belenos. Cedd scutură capul:

— De fapt, irlandezii ăștia sunt mai robiți decât tine și mine. Noi suntem sclavii lor, dar ei sunt prizonierii unei religii întunecate, demonice. Ei sunt încătușați de superstițiile lor. Au nevoie să fie eliberați de aceste lucruri, tot atât de mult cât avem noi nevoie să fim eliberați de sclavie.

— Înțeleg ce vrei să spui, încuviință Patrick. Mă rog ca Dumnezeu să-i elibereze – adică, imediat după ce mă eliberează pe mine de ei! Cedd își dădu pe spate capul cărunț și râse. De atunci, cei doi s-au ținut departe de festivitățile irlandeze.

După câteva săptămâni, unul din servitori îi aduse un mesaj lui Cedd. Imediat ce acesta plecă, Cedd îl căută pe Patrick. Obișnuitul lui zâmbet se preschimbase acum în tristețe:

— Am niște vești proaste, Patrick. Am fost împreună timp de un an. Milchu spune că este timpul ca tu să începi să lucrezi de unul singur. Știam că lucrul acesta o să se întâmple. Dar am sperat mereu că va fi lăsat pentru mai târziu.

— Vrei să spui că nu vom mai fi împreună? răspunse descurajat Patrick.

— Nu, cel puțin nu în fiecare zi. Dar tot ne vom vedea din când în când. Cedd îl însoți pe Patrick la turma de oi pentru care Patrick era acum responsabil. Cei doi bărbați își petrecură ziua împreună. În dimineața următoare, Cedd îl îmbrățișa cu căldură pe Patrick înainte ca acesta să plece. În timp ce își veghea turma, Patrick medita la primul lui an de captivitate. îi părea o veșnicie. Și niciun semn de eliberare.

— Tată, cât timp trebuie să mai stau aici, ca sclav? strigă el. Dar niciun răspuns nu veni de la Dumnezeu.

— 63 Vreau să mor în Irlanda

Văduva stăruitoare

Cu trecerea lunilor, Patrick continua să-și îmbunătățească limba galică. Deși nu o vorbea fluent, putea comunica destul de bine cu ceilalți servitori. Într-o seară, Patrick s-a întâlnit cu alți câțiva păstori ale căror turme pășteau prin apropiere. Făcea acest lucru ori de câte

ori îi era la îndemână, pentru că în felul acesta mai scăpa de singurătate. În acea seară specială, unul dintre servitorii stăpânului pregătise o masă bună la focul de tabără. Patrick sporovăia cu păstorii, când îl văzu pe Cedd apropiindu-se de tabără.

— Cedd! Ce bine că te văd, frate drag, strigă Patrick. Alergă să-l întâmpine și îl îmbrățișa pe Cedd, dându-i sărutul păcii. Cei doi oameni luară castroanele cu mâncare de la focul de tabără și își spuseră noutățile. În timp ce mâncau, Patrick îi comunică lui Cedd:

— Când am fost adus în Irlanda, am fost ținut în casa cuiva căruia i se spunea rege. Nu era prea departe de locul unde m-a cumpărat Donabhan.

— Da, îmi amintesc regiunea, spuse Cedd în timp ce își înmuia o coajă de pâine în fiertură.

— Întrebarea mea este dacă acela era regele întregii Irlande?

— Greu de crezut, replică Cedd zâmbind. De fapt, Irlanda nici nu are un rege. Din ceea ce mi s-a spus, Irlanda a fost împărțită în mod tradițional în cinci mari confederații.

— Cinci confederații? răspunse Patrick. Se opri din a mânca fiertura și luă o înghițitură mare de apă. Care sunt numele acestor cinci confederații?

— Păi, este Ulster în nord. Apoi e Connaught în vest. Aici suntem noi. Cedd se opri și își mângâie barba meditănd un moment. Să vedem, mai este Meath în partea estică spre centru și Leinster în sud-est. Locul de unde ai fost luat se afla în Leinster. Dar numele celei de-a cincea confederații, care se află în sud, îmi scapă... A, mi-am adus aminte, e Munster.

— Deci, fiecare confederație își are propriul rege? întrebă Patrick în timp ce mergea împreună cu Cedd la foc pentru a-și mai lua o porție de fiertură.

— Nu, de fapt nici confederațiile nu sunt sub stăpânirea unui singur rege, explică Cedd. Fiecare confederație este divizată în două sute sau cam așa ceva de *tuatha*. Nu știu care e cuvântul nostru pentru *tuatha*. Cred că le poți numi clanuri sau triburi. Oricum, fiecare *tuatha* își are propriul rege.

— Prin urmare sunt o mie și mai bine de regi în Irlanda? izbucni Patrick extrem de uimit.

— Da, poți să spui asta. Dar poate că folosesc un cuvânt greșit

numindu-i regi. Irlandezii îi numesc îi.

Poate că e mai bine să traducem îi prin „căpetenie”.

Deodată, conversația lor a fost întreruptă de o luptă între doi păstori. Cei doi bărbați au scos pumnalele din cingătoare și se roteau unul în jurul celuilalt, amenințându-se cu cuțitele. Probabil că unul l-ar fi omorât pe celălalt, dacă nu i-ar fi oprit ceilalți păstori.

— Ce-a fost asta? îl întrebă Patrick pe Cedd.

— Nu sunt chiar sigur, dar cred că la mijloc e fata servitorului. După cum ai observat, irlandezii sunt oameni bine calculați. Văd deseori lupte. De fapt, stăpânului nu-i pasă dacă oamenii se luptă între ei. Vrea doar să nu fie nimeni rănit grav sau omorât. Până la urmă, sclavii sunt o posesiune valoroasă. Din cauza asta păstorii i-au despărțit pe cei doi.

— Dar dacă ar fi fost oameni liberi? întrebă Patrick uimit.

— Dacă ar fi fost oameni liberi, probabil că s-ar fi luptat până la moarte, replică Cedd în timp ce se întorceau la bușteanul pe care au stat.

— Femeile sunt tot atât de bine calculate? îl chestiona Patrick.

— Poate mai mult. Am văzut niște lupte destul de urâte între femei. Orice persoană din țara asta este convinsă că lupta este ceva bun. Mă tem că nu cred deloc în conceptul „întoarcerii și celuilalt obraz”, așa cum ne-a învățat Iisus. De fapt, din ceea ce mi s-a spus, în zilele de demult, mamele le dădeau băieților lor prima mâncare de pe vârful sabiei tatălui.

— Cu ce scop?

— Cred că pentru ca și cel mic să crească cu ideea că sabia este ceva bun. Vezi tu, irlandezii se luptă unul contra altuia mai mult decât se luptă împotriva britanicilor. De fapt, irlandezii își duc războaiele cu ei în mormânt.

— Ce vrei să spui? întrebă Patrick în timp ce își curăța sandalele de noroi.

— Păi, își îngroapă adesea regii – sau, ăăă, căpeteniile – cu sabia sau sulița în mâini.

— Ai văzut vreodată vreuna din băcăliile lor? întrebă Patrick.

— Dacă am văzut... De fapt, am văzut multe. Încă mi-aduc aminte de prima. Era cam la câțiva ani după ce am fost vândut lui Milchu ca sclav. Mă aflam cu turma de oi nu departe de locul unde

pășteau vitele lui. Dintr-odată, am auzit sunetul ciudat, pătrunzător al cornurilor care anunțau bătălia, urmat de o zarvă asurzitoare. Oile au intrat în panică și au luat-o la fugă, iar eu am țâșnit într-un adăpost lângă un tufiș din apropiere. Apoi, am văzut o bandă de războinici apărând în vârful dealului din față. Își spălaseră părul cu un fel de substanță albă, apoi și l-au ridicat în sus ca să se usuce în formă de țepi albi și tari. Păreau înspăimântător de hidoși. Mi-am dat seama că ei făceau zgomotul acela puternic pe care îl auzisem, lovindu-și săbiile de scuturile masive din lemn. Cei mai mulți dintre ei aveau săbii, dar erau și câțiva înarmați cu sulite sau lasouri. Câțiva dintre ei călăreau pe cai.

— Te-au văzut? întrebă Patrick.

— Nu, aparent nu. De altfel, erau interesați în a fura vitele, nu în a vâna sclavi. Cei mai mulți dintre vâcari au fugit înspăimântați la vederea războinicilor. Cei care au opus rezistență au fost repede uciși. Apoi războinicii au călărit înspre vacile înspăimântate și le-au îndreptat în direcția dorită de ei. Totul s-a terminat într-o oră. Bărbații au furat aproximativ cincizeci de vite.

— A anunțat Milchu autoritățile când a descoperit?

— Care autorități? Îngăimă Cedd cu un zâmbet. Irlandezii nu au concepția răului social, așa cum o avem noi, romanii, explică el. Dacă cineva fură niște vite în Britania, proprietarul lor îi va înștiința pe soldați, iar aceștia îl vor aresta pe hoț și vor recupera vitele furate. Corect?

Patrick încuviință.

— Noi înțelegem furtul ca un rău public sau social, continuă Cedd. Dar nu și irlandezii. Ei îl înțeleg doar ca un rău personal. Nu este treaba nimănui altcuiva decât a persoanei căreia i-au fost furate bunurile.

— Ce ciudat, interveni Patrick. Și ce a făcut Milchu?

— Păi, câteva luni mai târziu, el și rudele lui au năvălit asupra omului care îi furase vitele. I-au furat în jur de șaptezeci de vite. Mai mulți oameni au fost uciși în bătălie.

— Și în felul ăsta s-a pus capăt problemei?

— Nu, omul care l-a invadat prima dată pe Milchu a pus la cale un alt raid ca să-i plătească lui Milchu că i-a furat vitele. Și raidurile continuă așa multă vreme. Eu mă bucur că sunt păstor și mă țin la o parte de toate aceste lucruri. Invadatorii nu prea par interesați în a

fura oi, ci numai vite.

— E o nebunie, declară Patrick dezgustat. Nu-i de mirare că sunt numiți barbari.

— O, irlandezii nu sunt chiar așa de răi, replică Cedd cu obișnuitul lui zâmbet. Au un simț al umorului foarte deosebit și sunt extrem de ospitalieri. Sunt și excelenți fermieri, păstori și văcari. Ai văzut vreodată cât de buni meșteșugari sunt?

— Nu, cred că nu. Petrecându-mi mai tot timpul cu oile, nu am văzut ce mărfuri au.

— Uite, mâine îl însoțesc pe Donabhan, fiul lui Milchu, la piață. O să-l întreb dacă poți veni și tu să ajuți la căratul lucrurilor pe care le cumpără. Atunci o să vezi tu însuși câteva exemple ale măiestriei lor.

Donabhan încuviință, iar în dimineața următoare, cei trei bărbați meraseră la piața din apropiere, mânând niște vite și niște oi.

— Pentru ce sunt vitele și oile? Întrebă Patrick. Le vinde Donabhan la piață?

— Nu, nu chiar, replică Cedd. Le folosește ca schimb pentru bunurile pe care le vrea. Irlandezii nu au monede sau alt tip de bani. Așa că folosesc vite, oi sau sclavi ca mediere a schimbului. În Britania, un articol poate fi evaluat la zece dinari. Dar aici, același articol poate fi apreciat la șase junei. Altceva poate fi evaluat la doi sclavi de sex masculin.

Patrick tăcu un moment, apoi întrebă șovăitor:

— Nu crezi că s-ar putea ca Donabhan să ne schimbe pe niște obiecte?

Cedd nu s-a putut abține să nu râdă la întrebarea lui Patrick.

— Nu, suntem prea valoroși pentru Milchu ca păstori. N-o să ne schimbe pe o căruță sau altceva. Nu trebuie să-ți faci griji.

Nu după mult timp, bărbații ajunseră în piață. Patrick examina niște pahare ornamentale foarte frumoase și niște farfurii din argint.

— Oamenii ăștia chiar sunt îndemânatici! comentă el. Uită-te la desenele astea complicate. Ce imaginație bogată au!

— Da, de fapt bunurile lor sunt apreciate în toată Europa. Negustorii irlandezi le vând în țări precum Galia și Spania. Înțeleg că îi poți întâlni chiar și în Londra.

— Chiar? Am crezut că singurul moment când irlandezii vin în Britania este atunci când năvălesc ca invadatori, replică Patrick în timp

ce studia o farfurie ornamentală din argint la unul din standurile din piață.

— Asta pentru că singurii irlandezi care vin pe coasta de vest a Britaniei sunt invadatori. Dar cei mai mulți dintre irlandezi nu sunt pirați. Au și ei afacerile lor, așa cum le avem și noi, romanii, pe ale noastre.

Timp de câteva ore, bărbații s-au uitat încoace și încolo. Donabhan a cumpărat niște cuțite, oale smălțuite și câteva feluri de mâncare. Cedd și Patrick au cărat grămada de cumpărături acasă.

Lunile treceau încet. Într-o dimineață de primăvară timpurie, Patrick l-a văzut pe Cedd de la distanță și a alergat să-l întâmpine.

— Știi ce zi este astăzi? întrebă Patrick încântat. Cedd se gândi un moment.

— Nu, cred că nu. Ce zi e?

— Astăzi se împlinesc doi ani de când am început să mă rog Domnului pentru eliberare. Ai spus că Dumnezeu a răspuns rugăciunii tale după doi ani. Deci astăzi ar trebui să fie ziua mea.

— Amintește-ți însă, îl preveni Cedd, că răspunsul lui a fost „nu”. Ar putea fi la fel și pentru tine, așa că nu te exalta prea tare. Ascultă, hai să ne întâlnim diseară ca să discutăm mai mult despre asta.

Patrick s-a rugat și a postit toată ziua. Seara, era mai degrabă posomorât când l-a întâlnit pe Cedd.

— Nimic, spuse el dând din mâini a disperare. Dumnezeu încă nu mi-a dat niciun răspuns.

Cedd își puse brațul pe umerii lui Patrick într-un mod părintesc.

— Asta probabil înseamnă că răspunsul este nu. Amintește-ți că ți-am spus să nu îți legi prea mult inima de speranța asta.

Patrick mormăi ceva printre dinți și apoi merse să se culce. A doua zi, la micul dejun, era ciudat de tăcut. Cedd sparse până la urmă liniștea.

— Ascultă, trebuie să-mi mut turma, așa că nu pot să stau mai mult. Dar vreau să spun că știu cum te simți, Patrick. Și eu m-am simțit la fel când răspunsul lui Dumnezeu a fost nu. Uneori însă, trebuie să acceptăm lucrurile așa cum sunt.

— Nu, nu pot să accept că-mi voi petrece tot restul vieții aici, ca sclav! îl contrazise Patrick, ridicând vocea. Nu pot să cred că nu îi voi mai vedea niciodată pe tata și pe mama. Nu cred că Dumnezeu a spus

nu pentru mine. Poate că ți-a spus ție, dar nu și mie.

— Liniștește-te, Patrick, îl luă cu binișorul Cedd. Încercam doar să te ajut. Poate că ai dreptate, poate că Dumnezeu nu ți-a dat încă un răspuns. Ce ai de gând să faci? Să continui să te rogi?

Patrick se gândi o clipă.

— Da, e singurul lucru pe care îl pot face. Cred că Dumnezeu mă încearcă să vadă dacă mă voi ruga și voi posti în continuare. Așa că voi continua să mă rog și să postesc la fel cum am făcut și până acum.

— Bine. Fă cum dorești. Dar ține minte, răspunsul lui ar putea fi încă nu. În toți anii aceștia de când sunt aici, nu am auzit niciodată ca vreun sclav britanic să fie eliberat din Irlanda.

— Poate pentru că nu s-au rugat suficient de mult, răspunse repede Patrick. Sau *suficient* de des. Poate că îți par nerealist, dar încă mai cred că, dacă voi continua să bat, Dumnezeu va deschide în final ușa.

Lunile și anii s-au scurs unul câte unul, monotoni. Trei ani. Patru ani. Și totuși niciun răspuns din partea lui Dumnezeu. Dar Patrick încă se mai ruga și postea. Acum, că vorbea o galică fluentă, Patrick își mărturisea credința și celorlalți păstori și sclavi. Ei îl ascultau politicoși, dar replica era inevitabilă:

— Dacă Iisus ăsta al tău este atât de puternic, de ce ești sclav aici? Cred că zeii noștri sunt mai puternici decât al tău. Deși aceasta îl descuraja pe Patrick, el nu a încetat să mărturisească.

— Patrick, încă te mai rogi să fii eliberat? Recunoscând vocea, Patrick se întoarse imediat încântat.

— Cedd, ce bine că te văd din nou. Da, încă mă mai rog pentru eliberare și încă mă mai rog de cel puțin o sută de ori pe zi.

Cedd râse bine dispus.

— Tu chiar ești o văduvă stăruitoare. De cât timp faci asta? De patru ani?

— De patru ani și jumătate, mai exact.

— Și încă nu poți accepta viața în Irlanda? Își scutură Cedd capul.

— Ei, n-aș putea spune asta. După cum știi, când am fost capturat, nu simțeam decât ură și dispreț pentru acest popor „barbar”. Totuși, pe măsură ce am crescut în dragostea mea pentru Dumnezeu, am crescut și în dragostea mea pentru irlandezi. Am ajuns să apreciez

atât punctele forte cât și punctele slabe ale culturii lor. Îmi dau seama acum că irlandezii își iubesc soțiile și soții, copiii și părinții – la fel cum ni-i iubim și noi, romanii. Plâng la fel de mult când cineva drag lor moare. Se bucură la fel de mult la nunți și la alte evenimente fericite. Sunt frații noștri. Totuși, nu vreau să-mi petrec restul vieții în Irlanda. Mi-e dor de casă; mi-e dor de părinții mei.

— Deci continui să te rogi.

— Da, mă voi ruga până când Dumnezeu va fi atât de sătul să mă mai audă, încât mă va scoate din Irlanda numai ca să aibă puțină odihnă. Cedd râse pe înfundate.

— Când te-am întâlnit prima dată erai un băiat. Dar te-ai făcut bărbat, Patrick. Dumnezeu te-a transformat dintr-un adolescent arogant din înalta clasă socială într-un bărbat al lui Dumnezeu, un bărbat care-și iubește aproapele. Dintr-un stăpân mândru, ai devenit un slujitor umil. Ești un adevărat bărbat al împărăției, Patrick și un om al rugăciunii.

Patrick zâmbi și îl îmbrățișa pe Cedd.

— Cred că exagerezi un pic. Dar, da, Dumnezeu a lucrat în viața mea. Pot să văd foarte clar lucrul acesta acum.

Alte luni au trecut încet. Patrick se afla acum în Irlanda de cinci ani. De fiecare dată când se întâlnea cu Cedd, acesta îl întreba:

— Încă te mai rogi să fii salvat, Patrick?

— Da, încă mai bat. Și dacă bat, Dumnezeu îmi va deschide până la urmă ușa. Și Dumnezeu a deschis-o până la urmă.¹

1. *Confessio* cap. 12, 16.

Capitolu! 6

Euadanea

Era la începutul verii. Trecuseră șase ani, iar Patrick dormea afară, pe câmp, cu oile. Ca de obicei, se ruga zi și noapte. Postea frecvent. Într-o noapte însă i s-a întâmplat ceva neobișnuit. În timp ce dormea, Patrick a auzit din cer o voce spunându-i: „E bine că postești, pentru că în curând te vei întoarce în țara ta”.¹

Când se trezi, Patrick strigă tare de bucurie. Dumnezeu îi vorbește! Urma să se întoarcă acasă! Toată ziua cât a stat cu oile cântă și se rugă. În acea seară, se întâlni cu Cedd și cu ceilalți păstori.

— Cedd, n-o să-ți vină să crezi, spuse Patrick încântat, pe nerăsuflăte, trăgându-l pe Cedd deoparte.

— Dumnezeu mi-a vorbit noaptea trecută printr-un vis. El mi-a spus că mă voi întoarce curând în Britania.

— Ești sigur că era Dumnezeu, Patrick? replică Cedd, în timp ce ochii lui studiau fața lui Patrick. E ușor să te lași indus în eroare de visuri.

— Da, sunt absolut sigur. Era prea clar ca să fi fost doar imaginația mea. Fața lui Patrick radia de bucurie.

— Dar cum – cum te va scăpa Dumnezeu? întrebă

1. *Confessio* cap. 17.

Cedd cu o privire încurcată.

— Nu știu. Nu a spus. Poate că părinții mei m-au localizat și mă vor răscumpăra. Nu am nici cea mai mică idee.

Cedd se gândi un moment. Apoi zâmbi larg și îl îmbrățișa cu căldură pe Patrick.

— Sunt atât de fericit pentru tine, Patrick! Deci Dumnezeu a răspuns în cele din urmă rugăciunilor tale! Patrick, văduva stăruitoare! Cedd își scutură capul și râse. Trebuie să recunosc, continuă el, că am renunțat de mult să mai sper că vei fi vreodată salvat. Cred că m-ai învățat ceva despre rugăciune. Aș vrea să sar în sus de bucurie, dar ceilalți păstori ar putea deveni suspicioși.

— Ai dreptate, încuviință Patrick, uitându-se înspre ceilalți păstori. Cât mi-ar plăcea să fac și eu la fel. Cei doi bărbați zâmbiră și apoi se rugară.

— Cred că ar trebui să începi să strângi mâncare, pentru că nu știi ce te așteaptă, îl sfătui Cedd înțelept pe Patrick.

Patrick îl asigură că îi va urma sfatul. În seara aceea, Patrick a rămas să se roage aproape toată noaptea. În dimineața următoare, înainte să plece cu turma de oi, Cedd îl îmbrățișa călduros.

— Presimt că n-o să te mai văd. O să-mi fie dor de tine, dragă frate. Mă voi ruga pentru tine. Cei doi bărbați se uitară unul la altul cu lacrimi în ochi. În cele din urmă, Cedd spuse:

— La revedere, prietene. îi zâmbi lui Patrick și apoi plecă, mânându-și turma din spate. Patrick îl urmări dispărând în ceața dimineții.

— Nu știu dacă mă voi mai putea întâlni cu ceilalți o bucată de vreme, îi spuse Patrick cu nonșalanță bucătarului. Ai putea să îmi dai mai multă mâncare?

— Desigur, replică bucătarul, dându-i lui Patrick mai multe felii de pâine, niște grâu prăjit, câteva bucăți de brânză și pește sărat.

Patrick mănca din proviziile lui cu cumpătare, ca să poată avea pentru orice altă împrejurare. Apoi, câteva nopți mai târziu, Dumnezeu îi vorbi din nou printr-un vis. De data aceasta, Dumnezeu i-a spus simplu: „Privește, corabia ta este pregătită!” Când Patrick se trezi, știa că aceea era ziua când trebuia să plece. Nu știa ce voia Dumnezeu să spună prin „corabia ta este pregătită”. Poate că veniseră părinții lui să-l răscumpere. Poate că sosise pe pământul Irlandei o legiune de soldați romani. Nu știa. Dar nu-i păsa. Dumnezeu îi vorbise și asta era tot ce conta.

Patrick lucra, ca de obicei, toată ziua. Imediat ce se înnopta, iar oile au fost pregătite pentru noapte, îl întrebă pe Dumnezeu ce trebuia să facă. Simți că Duhul Sfânt îl îndemna să se ridice și să fugă spre coasta de est. Așa că Patrick își agăța micul depozit de mâncare de umăr, sticla cu apă de celălalt umăr și își luă și toiagul. Apoi fugi fără să facă vreun zgomot – mai întâi mergând, apoi fugind.

După ce a alergat cam două sute de metri, Patrick se opri, își trase răsuflarea și privi înapoi. Văzu turma de oi în lumina fantomatică a lunii palide. Mai putea încă să

1. *Confessio* cap. 17.

se întoarce și nimeni n-ar fi cunoscut nimic. Dacă ar fi continuat, Miichu l-ar fi putut prinde și l-ar fi pedepsit cu mare severitate. Dar nu. Știa că Dumnezeu îi vorbise și se încredea în Dumnezeu fără nici cea mai mică îndoială. Patrick se întoarse și continuă să alerge, nemaiuitându-se deloc înapoi.

Bineînțeles Patrick nu avea nicio idee a locului spre care era mânat. Urma pur și simplu călăuzirea Duhului Sfânt. Lăsând în urmă pajiștile, ajunse în întunecata pădure din VOP – lut, unde razele delicate ale lunii ajungeau cu greu la sol. Dar Patrick cunoștea foarte bine pădurea – scosese de multe ori oi din ea. Găsi o cărare cunoscută în desișul de stejari, mesteceni și soci și continuă să meargă uneori alergând, alteori la pas. După mult timp, ajunse la un luminiș, se odihni sub un mestecăn și bău apă din sticlă.

În fața lui, Patrick observă un cerb roșcat, cu niște coarne maiestuoase. Cerbul stătu o vreme pe o movilă, apoi o zbughi. Patrick mai așteptă câteva minute și apoi își continuă călătoria ieșind din

luminiș și intrând din nou în pădurea deasă. Inima îi bătea cu putere și simțea cum venele îi pompau adrenalina.

După șapte ore de călătorie grea, Patrick ajunsese la capătul pădurii. Era cam patru dimineața, iar Patrick se așeză ca să se edihnească. Bău niște apă și mănca pâine. Deodată, auzi va foșnet în spatele lui. Stătu foarte liniștit, aproape neîndrăznind să respire. Oare a fost urmărit? Zgomotul creșea, și Patrick se aștepta să simtă o mână aspră pe umăr. Așteptă îngrozit – o nevăstuică țâșni din pădure chiar pe lângă el și o luă la goană pe pajiștea luminată de lună.

Cu un suspin de ușurare și o rugăciune de mulțumire către Dumnezeu, Patrick își continuă alergarea. Cărarea pe care călătorea acum îl duse la o mlaștină și apoi la un pârâiaș ale cărui maluri erau neregulate, mlăștinoase, și acoperite de sălcii pitice. După un moment de pauză, Patrick trecu pârâul și începu să se cațere pe un deal abrupt și stâncos. Mâinile lui alunecau pe panta noroioasă. Disperat, se apucă de o bucată de stâncă, dar alunecă din nou, rostogolindu-se pe panta pietroasă înapoi la apă. Ridicându-și trupul rănit și epuizat, Patrick încercă din nou să se cațere și, de data aceasta, ajunsese în vârf.

Ochii lui cercetară priveliștea scăldată de razele lunii din jurul lui, până când descoperi o cărăruie pe care o urmă ca să coboare pe cealaltă parte a dealului. Cărarea se pierdea printre întinderile de tisa și de pajiști. În cele din urmă îl duse până la malurile unui alt râu. Aici găsi o cărare ce mergea în josul apei. Patrick se odihni și se rugă să fie călăuzit. Simțind călăuzirea lui Dumnezeu, o apucă pe cărarea care însoțea râul și care rătăcea într-un mod destul de ciudat, uneori aproape de râu, alteori sus pe dealul de deasupra râului.

Când dimineața începu să lumineze delicat cerul, Patrick căută un loc unde să doarmă și să fie în siguranță. Știa că nu putea risca să călătorească în timpul zilei. Aruncând o privire în jur, zări o tufă de ferigi pe panta dealului, la o depărtare de douăzeci de metri de cărarea pe care se afla. Își făcu un pat în tufă și îi mulțumi lui Dumnezeu pentru promisiunea de eliberare și pentru călătoria făcută în siguranță. În curând dormea profund. Soarele era deja în partea de vest, când Patrick se trezi. Stătu liniștit și ascultă o jumătate de oră, neauzind nimic altceva decât gâlgâitul râului din apropiere, care spăla pietrele acoperite de mușchi. Folosi acest timp pentru rugăciune. Știa că se afla într-o călătorie a credinței, și nu voia să întrerupă comuniunea cu

Dumnezeu deloc. Părăsind tufa de ferigi, Patrick se uită în jos la cărarea pe care călătorise. Nu văzu pe nimeni. Așa că se ridică și înghiți repede o bucățică de brânză, pâine și pește sărat.

— Mă întreb ce s-o fi întâmplând la ferma stăpânului meu? își spuse el. Fără îndoială, păstorii au spus deja lui Milchu că am dispărut. Trebuie să fie foarte furios. Să sperăm că nu-l vor suspecta pe Cedd, gândi el.

Terminându-și masa ușoară, puse restul de hrană în desagă și se rugă.

— Tată, te rog protejează-mă, strigă Patrick din toată inima. Te rog, nu-l lăsa pe Milchu să mă găsească. Și – te rog – păzește-l pe Cedd de orice suspiciune.¹

Sfârșindu-și rugăciunea, iscodi din nou teritoriul din jurul lui.

— Unde mă află? întrebă el mirat. Mă întreb ce clan stăpânește acest teritoriu. Fără îndoială că Milchu și-a trimis deja oamenii să mă prindă. Instinctiv, Patrick se ghemui la pământ.

Fără îndoială, își spuse el, probabil că am traversat granițele mai multor triburi în această noapte. Asta mă

1. S-ar putea să pară ironic că Dumnezeu l-a îndemnat pe Patrick să fugă de la stăpânul lui, deși sfatul dat în Scripturi sclavilor era să se supună stăpânilor. Totuși, Dumnezeu se pare că l-a privit pe Patrick mai mult ai pe o persoană răpită decât ca pe un sclav legal.

face să mă simt mai în siguranță.

Zâmbi.

— Știu însă foarte bine că rareori se întâmplă ca triburile să coopereze. Sigur nu se vor uni să caute un sclav fugar dintr-un alt clan. Deodată, Patrick auzi urme de pași pe cărare. Stând la pământ, mai iscodi o dată printre ferigi. Era doar o femeie bătrână, șchioapă, sprijinindu-se într-o cârjă. Patrick răsuflă ușurat și zâmbi. Bătrâna se opri pentru o vreme exact în partea opusă de unde se ascundea el.

— Oh, ce mă doare spatele, mormăi ea în timp ce își freca spatele, și încă mai am așa de mult de mers, of!

Cu aceasta, își continuă drumul, mergând în direcția din care venise Patrick. În curând dispăru după deal. Auzea acum doar sunetul slab al pașilor ei și al cârjei, însoțit de tușea jalnică. Apoi se așternu din nou liniștea. O ploaie ușoară începu să cadă.

Când umbra nopții îmbracă peisajul, Patrick se aventură din

ascunzătoarea lui și își continuă călătoria spre libertate, mișcându-se repede prin aerul întunecat și tăcut. Deși era o regiune de țară nelocuită, licărirea ici și colo a flăcărilor și a focului la care găteau femeile îi arătau că existau diferite colibe și case ascunse în locurile liniștite de pe dealuri. Cărarea îl duse chiar aproape de o casă pe care el o presupuse a fi casa unui rege de trib. Auzi sunete de zaiafet venind dinăuntru și mirosi aroma dulce, aproape ca de unt a focului de turbă.

Călători în acea noapte aproape douăsprezece ore, ținându-se aproape de râu. Știa că râul îl va duce în cele din urmă la mare. Când zorii se iviră printre nori, Patrick își găsi din nou un adăpost și adormi. Când se trezi, se rugă, mănca puțin și apoi așteptă până la căderea nopții înainte să pornească din nou la drum. Călători alte douăsprezece ore în noaptea următoare, după care dormi într-un tufiș.

Era acum după-amiaza celei de a treia zile a fugii lui, iar Patrick începea să se simtă cu adevărat îndrăzneț.

— E puțin probabil ca vestea despre un fugar sclav să fi ajuns prin aceste locuri, se gândi el. În primul rând nu e niciun sistem de drumuri în Irlanda, și, de vreme ce oamenii nu știu să citească, nu există nicio cale ca Milchu să trimită un mesaj scris în celelalte părți ale țării.

Se uită în jur, din ascunzătoarea lui, dar nu văzu pe nimeni. Simțindu-se și mai încrezător, continuă să-și spună:

— De altfel, nicio persoană pe care aş putea-o întâlni în aceste locuri nu va ghici că sunt roman. Oricum, mă îmbrac și mă port ca un irlandez înăscut. Nu par diferit. Și, mai mult decât atât, vorbesc fluent galica.

După ce s-a rugat, Patrick respiră adânc și păși afară, în lumina după-amiezii. E așa de plăcut să te miști și să te întinzi în lumina zilei. Reconsiderându-și comportarea, își relua călătoria pe cărarea care însoțea râul. Aceasta îl duse la o pădure de mesteceni, crescând pe un versant muntos abrupt și colțuros, deasupra unui lac pitoresc. Pe partea înclinată creșteau copaci, ca niște marinari pe catargele unui vapor.

— Bună ziua, ce mai faceți? salută el cu voce tare o femeie care căra un coș cu cereale.

Continuând să meargă, soarele roșu ca focul începu să coboare spre orizont. Urcă pe cărare până la poienile ierboase din pădure. Sute

de stejari cu crengi întinse își atârnavu brațele noduroase peste un covor gros de trifoi. În unele locuri se intersectau cu scorușe, tise și ilice. Ramurile creșteau atât de aproape unele de altele, încât opreau razele soarelui care apunea. În altă parte, copacii se distanțau unul de celălalt lăsând spații largi între ei. În asemenea locuri, razele roșiatice ale soarelui trimiteau o lumină întreruptă și decolorată care dansa pe crenguțele vâlurite și pe trunchiurile acoperite cu mușchi ale copacilor.

Patrick călători până când ajunse la capătul pădurii, cam pe la miezul nopții. Apoi dormi pe un pat moale de mușchi din capătul pădurii. Când se trezi, în dimineața următoare, păsările ciripeau pe pajiștea frumoasă, colorată în verde smarald și galben, care se întindea sub ochii lui. Un iepure cenușiu, irlandez, țâșni pe cărare. Măcălendri, ciocârlii cântau în copaci și tufișuri. Inima lui exploda de bucurie și îl slăvea pe Dumnezeu pentru minunile creației Lui.

Patrick și continuă călătoria mai multe zile, parcurgând mai bine de trei sute de kilometri. Traversând văi bine udate, ajunse în cele din urmă la niște păduri deosebite, care creșteau pe un deal stâncos și foarte abrupt. În vârf era o prăpastie. Când Patrick ajunse sus, privi pentru prima oară în șase ani marea irlandeză. Inima lui a tresărit. Stânci negre ieșeau din apă. Cărduri gălăgioase de păsări nordice acvatică își aveau cuiburile printre pervazurile acestor stânci. Valurile spălau picioarele stâncilor. În fața lui, dealul cobora domol până la plaja stâncoasă.

Dar pe plajă, ce era? O corabie! Aproape delirând de bucurie, Patrick coborî repede taluzul, fluturându-și brațele în disperare. Când ajunse pe plajă, marinarii îl priviră destul de nedumeriți. Cu răsufllarea tăiată, Patrick reuși să spună gâfâind:

— Eu sunt! Eu sunt cel pe care îl așteptați. Oamenii îl priviră însă într-o liniște consternată.

— Trebuia să luați pe cineva, nu? Ei bine, eu sunt acela, explică Patrick.

Căpitanul vasului, un om corpulent, cu ochi pătrunzători și mușchi puternici, îl privi disprețuitor pe Patrick. Apoi izbucni:

— Nu știu cine ești și despre ce vorbești. Nu transportăm pasageri. Transportăm încărcătură pentru a o comercializa în locuri îndepărtate.

— E foarte bine, replică Patrick calm. Lăsați-mă să vin cu voi și

vă asigur că îmi voi plăti călătoria.

Fața căpitanului se înroși de furie și acesta urlă:

— Pleacă de aici! N-o să vii cu noi, așa că nu mai insista.

Patrick se uită la el aproape amețit. Se întoarse încet și începu să se târască apatic înspre deal, luptându-se cu lacrimile care îi inundau ochii.¹

1. *Confessio* cap. 17.

Capitolu! 7

Sclav din nou

Cu lacrimi în ochi, Patrick se ruga în timp ce urca dealul.

— Te rog, Tată. Te rog, Tată, schimbă-le inimile. Nu aceasta este corabia? Înainte ca să-și termine propoziția, unul dintre marinari strigă deodată la el:

— Vino înapoi! Te vom lua așa și ne vei plăti când vei putea. Cu ochii încă înotând în lacrimi, Patrick alergă la barcă și urcă în ea.

— Îți mulțumesc, Tată, se rugă el încetișor. În curând lucra din greu, ridicând pânzele, îndoindu-și spatele la vâslit și făcând tot ceea ce era nevoie. Privind înapoi, văzu Irlanda dispărând ușor în ceață.

— Sper că e ultima oară când văd acest loc, gândi Patrick pentru el însuși. În timp ce barca se mișca înspre est, căpitanul și marinarii îngenuncheară și începură să se roage la o figurină mică din lemn a zeului celtic Taranis. îl luaseră cu ei pentru a le ocroti călătoria. Au fost nedumeriți când văzură că Patrick nu se uni cu ei.

— Ce-i cu tine? bolborosi căpitanul. Nu-ți pasă dacă vei muri înecat în mare sau nu?

— Bineînțeles că îmi pasă, răspunse Patrick. Dar eu mă rog adevăratului Dumnezeu care a creat pământul și marea. Vorbesc despre Tatăl celui numit Iisus Hristos. Umplut cu Duhul Sfânt, mărturisi cu îndrăzneală înaintea căpitanului și a oamenilor lui pe Dumnezeul dragostei care l-a trimis pe Fiul Lui să moară pentru omenire. Marinarii însă au râs de el. Mângâindu-și mustața care atârna, ochii căpitanului scânteiară o clipă. În cele din urmă, întrebă:

— Spune-mi acum, cum se poate ca un irlandez vrednic ca tine să devină creștin?

— Nu sunt irlandez, replică imprudent Patrick, sunt roman. Casa mea este în Britania.

— Aha, spuse căpitanul, iar ochii i se luminară. Și ce făcea un

tânăr roman în Irlanda?

În acel moment ochii tuturor se fixară pe Patrick. El se rugă în tăcere un moment, căutând înțelepciunea lui Dumnezeu. În cele din urmă replică:

— Am fost răpit acum șase ani de invadatorii irlandezi. M-au luat de la vila tatălui meu și m-au vândut ca sclav. Am fost păstorul oilor stăpânului meu timp de șase ani. Dar cu o săptămână în urmă, Dumnezeu mi-a vorbit printr-un vis. El mi-a spus să mă ridic și să plec pentru că barca mea era gata. Bătând ușor cu călcâiul în punte, Patrick adăugă:

— Aceasta e corabia despre care mi-a vorbit el. Auzind aceste lucruri, marinarii pufniră în râs.

— Deci asta este corabia care te va duce la libertate, nu? Întrebă zeflemitor căpitanul. Acum, nu e ciudat că zeul tău creștin nu ne-a anunțat și nouă planurile Lui? Din nefericire pentru tine, nici măcar nu navigam spre Britania. Mai mult, nu ajutăm sclavi fugari din Irlanda. Privindu-l rece pe Patrick, căpitanul încheie:

— Poate că ai scăpat de primul tău stăpân, dar acum ești sclavul nostru!

Această întorsătură bruscă a evenimentelor încercă teribil credința lui Patrick. Se întoarse imediat spre Dumnezeu în rugăciune și simți mâna lui liniștitoare. Nu avea nicio idee despre cum ar fi putut ieși din această nouă încurcătură, dar știa că promisiunile lui Dumnezeu erau întotdeauna adevărate. Cu siguranță, Dumnezeu nu-l adusese pe acesta corabie ca să-și petreacă restul vieții ca sclav la galere. În acea noapte, Dumnezeu i-a mai vorbit încă o dată lui Patrick printr-un vis, liniștindu-l:

— Nu dispera, spunea El. Vei fi cu acești oameni doar două luni.¹

Dimineața următoare se ivi cu o vreme întunecată și urâtă cu ploaie și burniță mocănească. Timp de trei zile, micuța corabie a fost purtată în sus și în jos pe valurile oceanului, adesea învăluită în ceața cenușie și densă. În a treia zi marinarii au zărit coasta Galiei. Au intrat într-un golfuleț și lăsară pânzele în jos. Pânza se îndoi și alunecă în jos pe catarg, până când zăcea fără formă și fără viață pe puntea corăbiei. Folosind vâslele, oamenii au dus barca pe plajă. Odată ce au pășit pe uscat, oamenii i-au mulțumit lui Taranis pentru călătoria ce s-a

desfășurat în siguranță. Câțiva pași mai încolo, Patrick stătea cu

1. *Confessio* cap. 21.

măinile întinse spre cer, mulțumindu-i adevăratului Dumnezeu.

Marinarii începură să descarce încărcătura vaporului, lăsându-l pe Patrick să facă partea cea mai grea. După ce au târât cuferele până la taluzul din apropiere, au pus aceste cufer pe niște șarete care se împingeau cu mâna. Lui Patrick i s-a dat să împingă cea mai grea șaretă, iar el își puse spatele la muncă fără nici cea mai mică văicăreală.

Deși căpitanul nu voia să recunoască acest lucru, aparent corabia a fost scoasă de pe traseu, pentru că niciun oraș nu se afla prin apropiere. Așa că oamenii au trebuit să-și petreacă noaptea pe câmp. L-au forțat pe Patrick să le pregătească mâncarea și să facă și celelalte treburi.

— Drăguț din partea zeului tău să ne dea un sclav gratis, râse în batjocură unul dintre marinari, mușcând dintr-un picior de oaie. Nu-i deloc un zeu rău. Ceilalți bărbați rânjiră și ei. Patrick se încorda, dar apoi își aminti de promisiunea lui Dumnezeu.

— Nu, n-o să mă enervez, își spuse el. Trebuie să stau cu ei doar două luni. După șase ani petrecuți în Irlanda, două luni n-ar trebui să fie așa de greu de suportat.

În ziua următoare, oamenii umblară mai mult, dar mai greu din cauza șaretelor grele pe care le împingeau. Soarele fierbinte îi bătea în cap de pe cerul fără nori.

— Uitați-vă, văd un oraș în depărtare, strigă unul dintre bărbați.

— Din nefericire, este prea departe ca să ajungem la el în seara asta, spuse căpitanul. Haideți să mai mergem puțin și apoi să ne așezăm pentru noapte.

În dimineața următoare, grupul extenuat ajunsese la așezarea aceea micuță. Nevăzând pe nimeni pe străzi, ciocăniră la ușa primei case pe care o întâlneau, dar nu răspunse nimeni. Încercară și la alte case, fără succes. Cu disperare, începură să strige, dar tot ce puteau auzi erau ecourile lor reverberând pe străzile pustii ale satului. Disperați, năvăliră într-una din case, numai ca să afle că era pustie. Parcurseră vijelios toate camerele, dar nu găsiră nimic. Nici mâncare, nici foc, nici provizii, încercară și la alte case, dar descoperiră că toate erau la fel. Hambarele erau goale și grădinile arătau jalnic. Nici urmă de oameni, nici urmă de animale.

— Unde sunt toți? urlă căpitanul. Ce înșelătorie mai e și asta? Un sat întreg pustiu! Nu se poate!

Consternați și descurajați, oamenii înfometați și obosiți își petrecură noaptea acolo. În următoarea zi, urmară drumul care ieșea din oraș pentru a încerca să găsească o altă așezare. Ici și colo, vedeau colibe mici pe dealuri, dar când intrau le găseau pustite. Zdrețăroși și extenuați, marinarii rătăciră prin regiunea de țară timp de șaisprezece zile, căutând o așezare, dar nu găsiră nimic. Slăbiți de foame, erau deja în pragul înfometării.

În cele din urmă, disperat, căpitanul s-a apropiat de Patrick și l-a rugat:

— Spune-mi, creștinule, tu spui că Dumnezeuul tău este puternic și mare. Știu că te-am tratat brutal. Dar te rog să ne ierți. Era prima dată când căpitanul îi vorbea blând lui Patrick. Te rog, roagă-te Dumnezeuului tău pentru noi. După cum vezi, o să murim toți de foame. Mă îndoiesc că vom mai întâlni vreo ființă umană.

— Dacă n-aș fi fost creștin, probabil că nu v-aș fi iertat. Dar Dumnezeuul nostru ne învață că trebuie să-i iertăm pe toți – chiar și pe dușmanii noștri. Căpătând îndrăzneală, Patrick continuă. Nu e prea târziu să credeți în El. Totuși trebuie să vă întoarceți cu toată inima voastră spre adevăratul Domn, Dumnezeuul meu. Pentru că, într-adevăr, nimic nu este imposibil pentru El. Și nu m-ar surprinde dacă astăzi El v-ar trimite mai multă mâncare decât ați putea mânca voi toți. La urma urmei, El este stăpânul tuturor lucrurilor.

Apoi Patrick îngenunche și se rugă împreună cu ceilalți oameni. Imediat ce rugăciunea se sfârși, unul dintre bărbați strigă:

— Priviți! O turmă de porci vine pe drum! Prima dată, bărbații se holbară, nevenindu-le să creadă. Apoi, au năvălit repede asupra nefericitelor animale. Deși erau foarte slăbiți, bărbații au omorât un număr destul de mare de porci. Au rămas în acel loc timp de două zile, mâncând și recăpătându-și puterea.

Cu toate că întâmplarea aceasta nu i-a convertit pe marinari, ei nu l-au mai ridiculizat niciodată pe Patrick sau pe Dumnezeu. Înainte de a părăsi regiunea, câțiva oameni au găsit o scorbură cu albine, plină de miere sălbatică. Cu un gest de bunătate, i-au adus miere și lui Patrick.

— Patrick, se bâlbâi unul dintre oameni, simțindu-se cumva

rușinat. Acesta e numele tău, nu-i așa?

— Da.

— Eu și ceilalți vrem să îți spunem că ne pare rău pentru felul cum te-am tratat și am râs de Dumnezeuul tău – și – ăăă – păi, vrem să îți spunem că n-o să mai râdem niciodată de Dumnezeuul tău din nou. Și – ăăă – în această dimineață eu și ceilalți am găsit această scorbură plină cu miere. Și ne-am hotărât ca tu să guști primul. Cu aceasta, oamenii au înmânat lui Patrick vasul cu miere.

Patrick se uită la bărbații aceia cu milă și zâmbi.

— Știți, nu trebuie să faceți lucrul ăsta. Nu eu sunt cel care v-am adus porcii. Dumnezeu a făcut-o. Lui îi datorați mulțumiri, nu mie. Dar apreciez aceasta. Spunând aceste cuvinte, Patrick luă niște miere cu o lingură din lemn și era cât pe ce s-o mănânce.

— Am sacrificat mierea soarelui, așa încât toate lucrurile să fie făcute corect, spuse cu inocență unul din marinari. Patrick se opri cu lingura în aer și apoi puse înapoi mierea în vas.

— Îmi pare rău, dar nu pot să mănânc.

— De ce? Întrebară oamenii uimiți.

— Pentru că ați închinat-o soarelui. De ce ați făcut asta? Soarele v-a adus porcii?

Marinarii rămaseră tăcuți un moment. În cele din urmă, unul dintre ei vorbi:

— Dar trebuie să-i onorăm pe toți zeii, nu-i așa? Noi credem în zeul tău, Patrick, dar nu vrem să ofensăm soarele. Am fost învățați întotdeauna că mierea trebuie închinată soarelui. De altfel, are culoarea luminii soarelui.

— Prietenii mei, încă mai aveți multe de învățat, spuse Patrick, scuturându-și capul. Îmi dau seama că încercați să faceți ceea ce credeți voi că este corect. Totuși, trebuie să înțelegeți că există un singur Dumnezeu. Nu vă puteți închina Dumnezeuului meu și în același timp să vă închinați și soarelui sau lui Taranis.

Încă o dată marinarii rămaseră tăcuți, cumva nedumeriți.

— Cred că mai avem multe de învățat de la acest Dumnezeu al vostru, spuse unul dintre ei.

După ce oamenii plecară, Patrick îngenunche și se rugă. Simți că Satan îl încercase.

— Patrick! Patrick! Ești bine? Avem niște mâncare pentru tine.

Era unul dintre marinari, scuturându-l pe Patrick ca să-l trezească. Patrick se ridică încet.

— Da, sunt bine, mulțumesc. Am petrecut doar o noapte mizerabilă, asta-i tot. Satan m-a atacat în timpul nopții.

— Cine este Satan?

— Satan este dușmanul principal al Dumnezeului celui adevărat. A încercat ieri cu mierea pe care mi-ați adus-o. Era foarte furios că n-am mâncat-o.

— Vezi, ți-am spus noi că trebuia s-o mănânci, izbucni unul dintre marinari. În acest timp, mai mulți marinari se adunaseră în jurul lor.

— Nu, mă tem că nu înțelegeți. Când îl slujim pe adevăratul Dumnezeu, Satan este întotdeauna furios pe noi. Așa că este ceva obișnuit să ne atace. Dar Dumnezeu este mult mai puternic. Satan poate face doar ceea ce Dumnezeu îi permite să facă, explică Patrick răbdător.

— Ce anume ți-a făcut Satan? Întrebă unul dintre oameni.

— Păi, s-a așezat pe mine ca o stâncă uriașă, încheieturile mele s-au înțepenit dintr-odată și nu puteam să mișc nici brațele nici picioarele. Eram în agonie. După cum am menționat, știam că Satan îmi provoca starea aceasta pentru că am refuzat să mănânc mierea pe care voi a-ți închinat-o soarelui. Așa că am strigat cu toată puterea mea la Iisus Hristos – fiul adevăratului Dumnezeu. Imediat, Dumnezeu mi-a dat o viziune. În ea, am văzut soarele pe cer. Dar apoi soarele a căzut de pe cer înspre mine. Am strigat din nou către Dumnezeu și atunci am fost eliberat de chinurile lui Satan.

Mai târziu, marinarii au fript și au sărat atâta carne câtă puteau căra. În următoarea zi s-au pus din nou pe căutat urme de civilizație. Au mai rătăcit nouă zile fără succes. În a zecea zi, proviziile lor erau din nou pe sfârșite, și în acea noapte au mâncat ultima lor mâncare.

— Poate că Dumnezeul tău ne-a scăpat doar ca să ne lase să murim de foame din nou, se plânse căpitanul.

— Așa de repede v-ați pierdut credința? Întrebă Patrick. Pentru mine nu e nicio îndoială că Dumnezeu nu m-a eliberat doar ca să mor de foame din nou. Și, în dorința Lui de a mă salva, fără îndoială că vă va salva și pe voi toți. Patrick găsi un loc liniștit și se rugă cu ardoare lui Dumnezeu timp de câteva ore. În următoarea zi, mulțimea de oameni a

mai călătorit câteva ore, până când să găsească un oraș locuit. Au schimbat repede câteva din bunurile lor pentru mâncare.

— Rătăcim așa de aproape o lună, îi spuse căpitanul unuia dintre negustori, înfulecând mâncarea în timp ce vorbea. Dar toate orașele și fermele la care am ajuns erau pustii. Ce s-a întâmplat?

— Vandalii! Au măturat totul până aici nu cu mult timp în urmă – ucigând și prădând. Așa că mii de oameni au fugit din calea lor, lăsând sate întregi pustii.

Recăpătându-și puterea, marinarii au mai schimbat câteva din mărfurile celtice care le mai rămăseseră, pentru provizii dar și pentru obiecte locale care puteau fi foarte bine valorificate în Irlanda. Patrick a mai petrecut câteva săptămâni cu ei. În a șazezecea zi de la plecarea lor din Irlanda, marinarii l-au lăsat pe Patrick să plece așa cum i-a promis Dumnezeu.

De aici încolo, Patrick a început să călătorească de unul singur prin Galia, muncind ici și colo ca să supraviețuiască. Când a găsit în sfârșit o biserică, a căzut pe genunchi și l-a slăvit pe Dumnezeu cu voce tare. Când a luat parte la comuniunea din acea duminică, nu-și putu abține lacrimile.

— Sunt șase ani de când nu m-am mai închinat împreună cu o adunare de creștini. Nu-ți pot spune cât de minunat mă simt acum! îi spuse plin de bucurie Patrick unuia dintre diaconi, după ce slujba se încheie.

S-a bucurat de compania acestor noi frați și surori la care a trebuit să renunțe ca să-și poată continua călătoria înapoi spre casă.

În cele din urmă, Patrick găsi calea înspre coasta Galiei și se îmbarcă pe o corabie spre Britania. Când zări coasta stâncoasă a Britaniei, a fost atât de încântat încât era gata să sară în apă și să se ia la întrecere cu corabia până la țărm. După ce barca a fost ancorată, a însoțit un grup de călători până la Londra, apoi o luă spre coasta de vest a Britaniei și înspre satul lui din Bannavem Taburniae. Abia își putea stăpâni explozia de bucurie la gândul că își va vedea din nou părinții.

— Ce surprinși or să fie când o să bat la ușă! Bannavem Taburniae era totuși la o depărtare de o săptămână de mers pe jos, dar picioarele lui Patrick aproape dansau. Era așa de bine să fie în Britania din nou. Patrick cânta și se ruga în timp ce țopăia, fiind sigur că

ciripitul păsărilor împărtășea bucuria lui. Pătura pe care o forma florile piciorul cocoșului transforma câmpiile în mari pete aurii mai degrabă decât verzi. Un câine rătăcit l-a însoțit pe Patrick timp de mai multe zile, iar Patrick a fost foarte încântat de companie.

Când, în sfârșit, a traversat și ultimul deal și și-a fixat privirea pe Bannavem Taburniae, nu-și putu stăpâni lacrimile. Râzând și plângând, alergă și ultima milă spre casă. Fugind pe străzile înguste, cotite, năvăli la casa părinților și bătu la ușă. Totuși, servitoarea care îi deschise nu-l recunoscuse.

— Spune-i lui Calpornius și Concessei că fiul lor, Patrick, este aici, anunță Patrick încântat.

Cumva nedumerită, femeia duse mesajul straniu părinților lui Patrick.

— Asta trebuie să fie vreo glumă crudă, răspunse Calpornius. Cu toate acestea, el și Concessa alergară la ușă. Deschizând-o, au rămas muți, pentru că nu și-au recunoscut fiul. Apoi, cu gura căscată de uimire, s-au năpustit asupra lui cu brațele deschise. Un timp îndelungat au stat în picioare în ușă, sărutându-se, îmbrățișându-se și plângând.

— Fiul pe care am crezut că nu-l voi mai vedea niciodată este din nou acasă! Fiul pe care l-am crezut mort este viu! exclamă Concessa jubilând.

În cele din urmă, Calpornius îl invită pe fiul său înăuntru.

— Odihnește-te pe canapea. Trebuie să fii foarte obosit din călătorie, spuse el. Apoi, cu o bătaie din mâini și cu un gest rapid, îi porunci unuia dintre servitori să-i dezlege sandalele lui Patrick. Când slujitorul îngenunche, Patrick își puse blând mâna pe umărul lui și obiectă:

— Te rog, nu vreau să te supăr, dar prefer să-mi dezleg eu sandalele.

Servitorul ezită, neștiind ce să facă. Se uită mai întâi la Calpornius și apoi la Patrick. Simțind disconfortul tuturor, Patrick îi liniști repede pe toți. Cu o sclipire jucăușă în ochi, remarcă cu un zâmbet:

— Știți, mi-a luat aproape șase ani să învăț să-mi dezleg sandalele, dar cred că în final am prins șmecheria. Toți au râs și dificultatea situației a trecut.

Concessa a poruncit să se aducă mâncare și băutură. Ieșind și intrând din și în bucătărie, servitorii au întins

Sclav din nou repede o masă bogată în fața lui Patrick. În graba ei, una dintre servitoare a lovit tava cu pâine de pe masă. Înainte de a avea timp să se aplece, Patrick sări repede de pe canapea și strânse pâinea de pe jos. Servitorii priveau uimiți.

După ce tatăl s-a rugat, Patrick nu întârzie să se bucure de ospățul pregătit pentru el. Printre înghițituri, le povesti părinților lui câteva din lucrurile care i s-au întâmplat cât a fost plecat. Le-a povestit despre capturarea lui, viața lui ca sclav în Irlanda, fuga pe coastă, cele două luni petrecute cu marinarii irlandezi și călătoria finală spre casă. Părinții lui plângeau încet în timp ce Patrick vorbea. Era noaptea târziu când Patrick și-a sfârșit povestea, spunând:

— Nu voi fi niciodată în stare să-i mulțumesc lui Dumnezeu suficient de mult sau să-l laud pe El suficient de arzător pentru ceea ce a făcut pentru mine. În același timp, numai o acțiune a lui Dumnezeu m-ar mai putea face să mai pun din nou piciorul în Irlanda.¹

1. *Confessio* cap. 18 – 22, 43.

Capitolul 8

Înapoi în Irlanda?

Patrick își petrecu următoarele luni odihnindu-se, interesându-se de ceea ce s-a mai petrecut în lumea romană și reîntâlnindu-și prietenii. Prima dată, ezită să se întoarcă în vila de la țară a părinților lui, din cauza amintirilor dureroase pe care i le-ar fi provocat. Când, în sfârșit, își însoți părinții acolo, simți lacrimi în ochi în timp ce mergea spre fermă.

— Probabil că re trăiești oroarea acelei zile, spuse blând tatăl lui. Ei doi îngenuncheară, mulțumindu-i încă o dată lui Dumnezeu pentru eliberare.

Timp de câteva luni, Patrick citi cu lăcomie Scripturile. Deși puțini creștini aveau în acea vreme o copie a Scripturilor în casele lor, Calpornius avea, de vreme ce era diacon. Biblia lui în latină era un papyrus galben, legat în piele de capră.

— Îmi pare bine că te interesează atât de mult Scriptura, Patrick. Înainte de a fi răpit nu prea păreai a fi interesat de lucrurile spirituale.

— Ai dreptate, tată. Dumnezeu a lucrat în mod real în viața mea

în ultimii șase ani. Când eram în Irlanda, nu-ți pot spune cât de mult doream să pot să stau și să citesc Scriptura așa cum fac acum.

— Biblia asta i-a aparținut bunicului tău, Potitus. Știai asta?

— Chiar? Nu, nu știam. Aș vrea ca bunicul să mai fie în viață astăzi.

— Toți am vrea. S-ar fi bucurat nespus să trăiască această zi.

— Aș vrea numai ca latina mea să fi fost mai bună, oftă Patrick. Unele cuvinte îmi cam dau de furcă.

— Da, îmi dau seama. Ai pierdut anii de școală din cauza a ceea ce s-a întâmplat, îi spuse înțelegător Calpornius.

— Da, asta chiar mă doare. Totuși, sunt bucuros că totuși știi suficientă latină ca să pot să citesc. Știai că niciun irlandez nu știe să citească, în afară de druizi? Nici chiar regii nu știu să citească.

— Cred că nu mi-am pus niciodată problema asta, răspunse Calpornius. De altfel, sunt niște barbari sălbatici. La ce să te aștepti de la ei? Apropo, care parte din Biblie îți place cel mai mult?

— Trebuie să-ți spun că Psalmii. Văd multe paralele între suferințele mele și cele ale lui David. Psalmii mă fac să mă simt liniștit, în mod deosebit de când am experimentat grija iubitoare a lui Dumnezeu.

Patrick mergea cu nerăbdare în fiecare zi la rugăciunile de seară și de dimineață la biserica din sat.

— Înainte de a fi răpit, biserica îți era un loc străin, afirmă Petronius, unul dintre prezbiteri. Dar acum, ai făcut-o o a doua casă.

— Ai dreptate, recunosc Patrick. Acum șase ani, când mă aflu în biserică, abia așteptam ca slujbele să se termine. Dar acum aș fi mulțumit să-mi petrec restul zilelor aici. Îmi place să aud Scriptura. Îmi place să mă rog cu ceilalți. Îmi place să cânt psalmi.

Petronius zâmbi.

— Îmi pare bine să aud asta. Vei fi întotdeauna binevenit aici.

— Când sunt în biserică, mă gândesc mult la cuvintele lui David: „Veniți să cântăm cu veselie Domnului, și să strigăm de bucurie către Stânca mântuirii noastre. Să mergem înaintea Lui cu laude, să facem să răsunе cântece în cinstea Lui!” Patrick explică:

— Uneori nu realizezi ce privilegiu minunat este închinarea până când nu îți este luată.

— Da, sunt convins. Patrick, nu sunt singurul care a observat o

schimbare în tine. Satul întreg vorbește despre ea. Își aduc aminte de tine ca de un om lipsit de griji, mândru. Ca de cineva care nu avea nicio treabă cu Dumnezeu. Petronius îi zâmbi lui Patrick și își puse mâna pe umărul lui. Sunt bucuroși de schimbare.

Timp de câteva luni de la întoarcerea lui acasă, părinții l-au lăsat pe Patrick să se odihnească. Totuși, într-o zi, au început să vorbească cu el despre viitorul lui.

— Acum ești prea mare ca să studiezi cu un tutore, începu Calpornius, cu brațul pe spătarul canapelei. Am întrebat în dreapta și în stânga și toți meditatorii spun că **1. Ps. 95: 1, 2.**

acceptă numai băieți sub douăzeci de ani.

— Dar nu ești prea în vârstă ca să lucrezi ca ucenic și să înveți o meserie, adăugă Concessa, în timp ce o servitoare îi pieptăna părul. După ce vei stăpâni o meserie, te poți gândi la căsătorie și la a-ți întemeia o familie. Fii sigur că tatăl tău și cu mine îți vom oferi tot ajutorul ca să-ți organizezi din nou viața. Patrick le zâmbi.

— Vă mulțumesc foarte mult pentru dragostea voastră. De fapt, m-am gândit și eu la aceste lucruri. Lăsați-mă să mă gândesc și să mă rog mai mult și poate peste două sau trei zile vom putea vorbi din nou. E bine așa?

Părinții lui îl asigurară că era bine. În noaptea aceea, înainte de a merge la culcare, Patrick se rugă mult pentru viitorul lui. „Tată, sunt la răscrucea vieții mele. Te rog să-mi dai direcție. Ce ai vrea să fac?” În acea noapte, Dumnezeu a răspuns rugăciunii lui printr-un alt vis. Spre deosebire de celelalte, visul l-a făcut pe Patrick să tremure. În dimineața următoare, le spuse fără prea mare tragere de inimă părinților lui visul.

— L-am văzut pe Victorius în visul meu, începu el.

— Vrei să spui pe pustnicul acela bătrân? întrebă Calpornius.

— Da, acela. Oricum, în visul meu Victorius venea din Irlanda pe o corabie, având pe umăr o desagă din piele foarte grea.

— Ce era în desagă? întrebă Concessa aplecându-se înainte pe scaun.

— Ajung la asta într-un minut, explică Patrick. Acum, în vis, Victorius a venit la casa noastră, a bătut la ușă, și a întrebat de mine. Tu, tată, l-ai invitat înăuntru. Când a intrat în cameră, el a pus desaga la picioarele mele. Cum era și firească, am deschis-o ca să văd ce era

înăuntru. Spre surpriza mea, era plină de scrisori.

— Scrisori? interveni Concessa. De la cine?

— Erau scrisori de la oamenii din Irlanda.

— Dar mi-ai spus că irlandezii nu știu să scrie! obiectă Calpornius.

— Așa e. Nu pot. Dar știi cum sunt visurile. Nu întotdeauna se potrivesc cu realitatea. Lasă-mă te rog să termin. În vis, Victoricus mi-a înmânat una dintre scrisori. La început, am ezitat să o deschid. Dar apoi am rupt sigiliul din ceară și am început să citesc cu voce tare. Începea așa: „Vocea irlandezilor...”. În mod ciudat, în timp ce continuam să citesc, mi se părea că aud vocile tuturor oamenilor și femeilor pe care îi cunoscusem în Irlanda. Apoi, glasurile lor au acoperit vocea mea în timp ce citeam.

— Ce spuneau oamenii aceștia? Întrebă Concessa neliniștită.

— Toți spuneau într-un singur glas: „Te implorăm, tinere, vino din nou la noi”. În acel punct, am fost atât de cutremurat că n-am putut să citesc mai departe. Apoi m-am trezit. M-am uitat în jur în camera întunecată și mi-am dat seama că n-a fost decât un vis. Dar știu foarte sigur că visul acesta a fost trimis de Dumnezeu.

— Cum poți ști lucrul acesta? îl contrazise Calpornius sărind de pe scaun.

1. *Confessio* cap. 23

— Pentru că El mi-a mai trimis visuri înainte. Dacă n-ar fi fost visurile Lui, nu m-aș mai fi aflat acum în fața voastră. Apoi Patrick îi privi pe părinți în ochi și le spuse:

— Dumnezeu vrea să mă întorc în Irlanda.¹

1. Ibid.

lisa este închisă

Te întorci în Irlanda? în niciun caz! Calpornius era de-a dreptul supărat. N-ai suferit suficient în Irlanda? Vrei să ne faci să credem că Dumnezeu te-a eliberat din Irlanda numai ca să te trimită înapoi acolo? Ce va face stăpânul tău când va descoperi că te-ai întors?

În acel moment, mama lui Patrick făcu o depresie nervoasă, începând să bocească atât de înduioșător, încât până și Patrick era mișcat până la lacrimi.

— Doamne, Dumnezeule, nu lăsa asta să se întâmple! se tânguia ea cu glas tare. Te rog, nu-l lăsa pe băiatul nostru să ne părăsească din

nou.

— Gândește-te la ceea ce ne învață Scripturile, îi reaminti Calpornius cu severitate lui Patrick. Ele spun să cinstești pe tatăl și pe mama ta. Cu siguranță că nu ne-ai cinsti dacă ai face un asemenea lucru nebunesc. De data aceasta, probabil că vei fi omorât.

— De ce ar vrea Dumnezeu să te întorci înapoi în Irlanda? Întrebă rugător mama lui Patrick. El te-a salvat din mâinile irlandezilor. Folosește-ți mintea, Patrick.

Folosește-ți mintea!

— *Mintea* mea îmi spune să nu merg. Dar *inima* mea îmi spune că trebuie să merg, replică ferm Patrick. Făcu câțiva pași în cameră și apoi ieși afară în curtea interioară înconjurată de ziduri. Părinții lui îl urmară.

— Stați puțin, credeți că e ceva ce eu vreau? Întrebă Patrick privindu-i în față pe părinții lui. Nu am nicio dorință să mai pun din nou piciorul în Irlanda. De fapt, îmi doream să am o familie și să locuiesc aici, în Bannavem, tot restul vieții mele. Sunt convins că în Irlanda nu mă așteaptă nimic altceva decât greutate și necazuri – și poate moartea.

— Păi atunci spune-i nu lui Dumnezeu, insistă Calpornius.

— Doar eu îi datorez viața lui Dumnezeu; sunt slujitorul lui. Nu pot să-l refuz. Cât despre motivul pentru care Dumnezeu mă vrea înapoi, sunt sigur că acesta este să duc vestea bună despre Iisus Hristos poporului irlandez. Apoi, vorbind foarte tandru, Patrick continuă:

— Știu că Scriptura îmi spune să cinstesc pe tatăl și pe mama mea. Dar Iisus mai spune că „Cel care îl iubește pe tatăl sau pe mama sa mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine”. Nu am nici cea mai mică dorință să vă părăsesc – niciodată. Dar trebuie să ascult de Domnul meu.

Mama lui Patrick izbucni în vaiete sfâșietoare. Mulți dintre servitori, care ascultaseră conversația, plâneau și ei. În cele din urmă, Calpornius interveni blând:

— Faci un lucru pentru noi, Patrick? Vrei să vorbești

Ușa este închisă cu prezbiterii bisericii? Vezi ce au de spus ei. Dumnezeu vorbește și prin biserică așa cum vorbește prin visuri.

Patrick se gândi un moment, uitându-se în ochii gri – albaștrui ai

tatălui. În cele din urmă, replică:

— Da, voi vorbi cu conducătorii bisericii ca să văd ce spun ei.

În următoarea duminică, după serviciul de dimineață, Patrick și Calpornius se aflau împreună cu prezbiterii într-o cameră liniștită din locașul bisericii. Prezbiterii ascultară atent relatarea ultimului vis al lui Patrick și visurile pe care le-a avut în Irlanda. Când Patrick termină de povestit, l-au întrebat pe Calpornius ce părere avea despre toată situația. După ce i-au auzit gândurile, Petronius îi spuse lui Patrick:

— Lasă-ne un timp să ne rugăm și să vorbim despre acest lucru. Ne întâlnim din nou marți dimineață. Cum îți pare?

Patrick a fost de acord și împreună cu tatăl său se întoarseră tăcuți acasă.

În acea zi și în următoarea, un vizitator ar fi crezut că era o înmormântare la casa lui Calpornius. Toți erau neobișnuit de tăcuți, chiar și servitorii. Nimeni nu mai vorbea de visul lui Patrick. Părinții lui Patrick s-au rugat cu ardoare ca Dumnezeu să nu le ducă băiatul înapoi în Irlanda. Patrick se rugă la fel de arzător ca Dumnezeu să își descopere voia Lui părinților și liderilor bisericii. Toți așteptau cu neliiniște dimineața de marți.

— Patrick, știu că n-o să-ți placă ceea ce o să-ți spun, încep Petronius. Inima lui Patrick se prăbuși. Toți suntem impresionați de sinceritatea ta și de dorința ta de a face voia lui Dumnezeu, continuă el. Se uită la ceilalți prezbiteri care îl încuviințară. Totuși, Dumnezeu nu ne-a arătat limpede nici unuia dintre noi că asta este ceea ce vrea El să faci. Credem că dacă asta ar fi voia Lui, El ne-ar fi descoperit-o și nouă.

— Patrick, misiunea asta este prea periculoasă, interveni un alt prezbiter. Cu siguranță vestea că te-ai întors va ajunge la stăpânul tău. N-o să treacă mult timp și vei fi sclav din nou – asta în cazul fericit. Ai putea sfârși prin a fi torturat sau sacrificat unuia dintre zeii lor.

Înainte ca Patrick să aibă ocazia de a spune ceva, Hosius, un alt prezbiter, se amestecă în conversație:

— Patrick, nu vrem să-ți rănim sentimentele, dar întotdeauna ai fost un visător. Ne aducem aminte că atunci când erai un flăcău, îți plăcea să visezi că într-o zi vei fi împărat. Întotdeauna îți imaginai diferite lucruri. Noi credem că ăsta ar putea fi un produs al imaginației tale.

— Mi-am imaginat visul din Irlanda când Dumnezeu mi-a spus

că barca mă aștepta? îl contrazise Patrick ridicând tonul. Pe fața lui se cunoștea mânia. Mi-am imaginat visul în care Dumnezeu mi-a spus că voi scăpa din mâinile marinarilor irlandezi în șaizeci de zile?

— Bine, nu cunoaștem aceste lucruri. Dar dacă Dumnezeu te-a scăpat din mâinile irlandezilor, ar fi greu de crezut că El te trimite înapoi la captivitate sau la moarte, nu-i așa? i-o întoarce Hosius. De altfel, inimile irlandezilor sunt prea împietrite în prezent ca să primească Evanghelia. Încă mai aduc sacrificii umane zeilor lor demonici! Poate că într-o zi Dumnezeu va trimite pe cineva ca să le predice Evanghelia. Dar, Patrick, nu ai o calificare potrivită pentru asemenea sarcină monumentală.

— E adevărat, adăugă Petronius cu o voce blândă. Patrick, nu din vina ta ai pierdut educația. Nu cunoști canoanele și doctrinele Bibliei. Citești Biblia în latină cu dificultate. Pentru misiunea de a duce Evanghelia în Irlanda, Dumnezeu are nevoie de cineva cu mai mult antrenament decât tine. Când Dumnezeu îl ridică pe acel om, poate că îl vei putea însoți. Dacă visul acesta ar fi de la Dumnezeu, fără îndoială că asta ar însemna.

Cu lacrimi în ochi, Patrick părăsi întrunirea cu capul plecat. Făcu remarci doar cu jumătate de gură la masa de seară și merse la culcare devreme. În următoarea zi, Patrick merse să-l viziteze pe Victoricus, care locuia într-o colibă umilă în pădure. Deși provenea dintr-o familie din clasa de mijloc, Victoricus își petrecuse viața ca un om ascetic al rugăciunii. Mulți creștini din comunitate îl priveau pe Victoricus ca pe un profet; alții însă îl considerau doar un bătrân senil.

Victoricus îl întâmpină cu căldură pe Patrick.

— Tu ești cel despre care am auzit? Tânărul pe care Dumnezeu l-a scăpat din Irlanda? Zâmbetul larg al lui Victoricus descoperi mai mulți dinți lipsă.

— Da, eu sunt.

— Dar pari atât de tulburat, băiete. Credeam că o să sari în sus de bucurie. Ce te apasă?

— Nu știu de unde să încep, murmură Patrick.

— Păi, începe cu răpirea ta, sugeră Victoricus, în timp ce îi întindea lui Patrick o cană cu apă.

Așa că Patrick îi povesti despre răpirea lui, anii petrecuți în Irlanda și despre eliberarea lui providențială.

— Dar motivul pentru care am venit să vorbesc cu tine este un vis pe care l-am avut săptămâna trecută. În vis tu ai venit la mine acasă cu o desagă cu scrisori din Irlanda.

— Eu? Am venit din Irlanda la casa ta? Dar, Patrick, niciodată nu am fost în Irlanda, obiectă Victoricus.

— Da, dar visele nu se potrivesc întotdeauna cu viața, nu-i așa? Victoricus se gândi o clipă.

— Da, este adevărat, dar imaginează-ți: eu în visele tale, chicoti el. Nici nu ne cunoaștem așa de bine unul pe celălalt.

— Asta mă convinge încă o dată că visul a fost de la Dumnezeu. Tu ești cel mai spiritual om de prin aceste locuri. De aceea Dumnezeu te-a pus în visul meu.

— Vrei să spui, sunt cel mai nebun om de prin aceste locuri, protestă Victoricus cu un zâmbet. Dar continuă. Ce-ți spuneau aceste scrisori?

Patrick continuă să descrie restul visului. îi povesti lui Victoricus cum au reacționat părinții lui și ce au spus prezbiterii.

— Deci prezbiterii cred că nu ești calificat pentru a fi misionar, nu-i așa? comentă Victoricus, mângâindu-și barba lungă și albă. Adevărul e că e greu să găsești pe cineva în toată lumea acum, pe cineva care să fie mai calificat pentru misiune decât ești tu, Patrick.

— Chiar crezi? răspunse Patrick surprins. De ce spui asta? Nici nu mă cunoști așa bine.

— Nu trebui să te cunosc, spuse Victoricus în timp ce-i reumplea paharul lui Patrick. Am auzit istoria vieții tale și știu căile lui Dumnezeu. Nu-ți dai seama, Patrick, că tocmai ai absolvit școala lui Dumnezeu? Timp de șase ani, Dumnezeu te-a antrenat pentru scopul unic de a duce Evanghelia irlandezilor.

— Nu m-am gândit niciodată la asta, replică Patrick, în timp ce ochii lui se luminau. Dar niciunul dintre prezbiteri nu crede că sunt calificat pentru asta.

— Păi, hai să vedem care sunt calificările pe care un om care duce creștinismul în Irlanda, trebuie să le aibă, sugeră Victoricus. Și apoi vom vedea pe unde te afli.

— Bine.

— Mai întâi, înainte ca un om să poată duce Evanghelia altora, trebuie să aibă o relație profundă, personală, cu Dumnezeu, marcată de

o viață de rugăciune continuă. Unde te afli aici?

— Cred că mă aflu pe teren sigur, replică Patrick. Mă rog foarte mult. Când mă aflu în Irlanda, mă rugam de cel puțin o sută de ori pe zi.

— Da, îmi amintesc că mi-ai spus acest lucru. Acum, a doua calificare pe care un om care duce Evanghelia în Irlanda trebuie să o aibă, este dragostea pentru poporul irlandez. Patrick, îi iubești pe irlandezi din toată inima? Sau în inima ta mai simți încă resentimente pentru ceea ce ți-au făcut?

Patrick rămase liniștit timp de mai multe secunde. Apoi, dând din cap, răspunse încrezător:

— Pot să spun cu toată sinceritatea că îi iubesc pe irlandezi. Acum, fără supărare, nu i-am iubit la început. După ce m-au răpit, i-am urât. Dar, cu timpul, prin harul lui Dumnezeu, am ajuns să îi iubesc. Sunt ca niște oi fără păstor. Au nevoie de mesajul salvator al Evangheliei.

— Asta speram să aud, spuse Victoricus cu un zâmbet cald, în timp ce se ridică în picioare. Hai să ne plimbăm prin pădure un timp. Simt nevoia să-mi întind picioarele. Putem vorbi în timp ce mergem.

În timp ce hoinăreau prin pădure, Victoricus continuă:

— Acum, a treia calificare este că trebuie să ai o credință de nezdruccinat în harul lui Dumnezeu care să te păzească în toate încercările prin care vei trece. Trebuie să ai o credință absolută că El îți va împlini toate nevoile – indiferent de împrejurări. Ai o asemenea credință, Patrick?

— Știu că asta ar putea să sune ca o laudă, spuse Patrick șovăitor, dar pot să spun cu toată inima că am o asemenea credință. A trebuit să depind numai de El în toți acești șase ani care au trecut. Da, cred că El va susține toate nevoile mele dacă mă întorc în Irlanda.

— Simt că ai o asemenea credință, Patrick, dar un alt lucru pentru care un om care evanghelizează Irlanda trebuie să fie pregătit să-și dea viața pentru irlandezi. Dacă mergi în Irlanda la chemarea lui Dumnezeu, s-ar putea să nu te mai întorci niciodată. Ești pregătit pentru asta?

Patrick se gândi un moment, jucându-se absent cu o floare pe care o culesese.

— Da, sunt. M-am gândit la lucrul acesta săptămâna care a

trecut. Sunt gata să mor în Irlanda.

Victoricus zâmbi cu toată gura apoi își puse brațul pe umărul lui Patrick.

— Da, tu ești omul pe care Dumnezeu l-a ales pentru a merge în Irlanda. Nu am nicio îndoială. Au trecut mulți ani de când nu am mai văzut un tânăr cu credința ta.

— Deci o să vorbești cu prezbiterii pentru mine? Întrebă Patrick neliniștit.

Victoricus își scutură capul pleșuv.

— Aș fi fericit, dacă ar ajuta la ceva. Dar cei mai mulți dintre ei cred că sunt doar un bătrân excentric. Oricum, sunt alte lucruri pe care trebuie să le explorăm. Am vorbit despre cele importante – calificările spirituale. Sunt convins că tu ești omul lui Dumnezeu. Dar asta nu înseamnă că poți pleca chiar acum. Trebuie să ai și niște calificări practice.

— Ca de exemplu?

— Păi, ca să începem, ca să duci Evanghelia irlandezilor, trebuie să fii în stare să vorbești limba lor. Poți să faci acest lucru?

— Da, vorbesc fluent limba lor.

— Da, presupun, după ce ai trăit șase ani acolo. Dar ești pregătit mental și fizic pentru greutățile care-ți stau în față? Spui că provii dintr-o familie de patricieni. Vei putea să înduri foamea, frigul, lipsa de haine și multe alte greutăți?

— Fără nicio îndoială, răspunse imediat Patrick. Sunt sigur că acesta este motivul pentru care Dumnezeu m-a lăsat să trudesca ca sclav atâta timp – ca să fiu pregătit pentru greutăți. Când eram în Irlanda îmi era adesea foame și frig. Am învățat cum să dorm pe o grămadă de paie murdare sau direct pe pământ. Am învățat să lucrez afară, în ploaie, chiar și iarna.

— Bun! răspunse Victorius lovindu-și palmele una de cealaltă. Dar cum stai cu cunoașterea Scripturii?

Fața lui Patrick se albi și focul dispăru din privirea lui.

— Trebuie să recunosc că nu știu prea bine Scriptura, se destăinuie el cu inima îndoită. O citesc doar de câteva luni. În Irlanda nu am avut Biblia.

— Hei, nu te descuraja, îl îndemnă Victorius pe Patrick, punându-și brațul pe umărul lui. Faptul că Dumnezeu te-a chemat să

pleci în Irlanda nu înseamnă că vrea să pleci mâine. El a investit deja în tine șase ani. Nu se va supăra dacă va aștepta un alt an ca să înveți tu Scriptura. Și nu te grăbi așa, ca să n-o iei înaintea lui Dumnezeu. Va trebui să știi Scriptura pe dinafară dacă vrei să le spui despre Dumnezeu și despre căile Lui irlandezilor. Nu poți să rezolvi lucrul acesta în câteva luni de citit.

— Cred că ai dreptate, spuse Patrick cu voce scăzută, dând drumul florii pe care o ținuse în mână. Ce altceva îmi mai lipsește?

— Celălalt lucru care îți lipsește este că trebuie să mergi în Irlanda cu binecuvântarea și autoritatea bisericii. Chiar și Pavel nu s-a îmbarcat pentru călătoriile lui fără acordul bisericii. De altfel, a fost trimis de biserica din Antiohia.

Fața lui Patrick păli și înghiți greu. Simțind descurajarea lui Patrick, Victoricus adăugă repede:

— Nu ai niciun motiv să te simți respins. Ești încă destul de tânăr. O dată ce ai studiat Scripturile și cunoști învățăturile Evangheliei, fără îndoială că Dumnezeu va pune în inima prezbiterilor îndemnul de a te trimite. Adu-ți aminte, trebuie să aștepti timpul lui Dumnezeu, Patrick. Între timp, mă voi ruga pentru tine în fiecare zi.

Patrick îi mulțumi lui Victoricus pentru sfatul lui evlavios. Se întoarseră la coliba acestuia și se bucurară de o masă simplă, cu pâine și apă. Patrick se simțea mult mai încurajat acum.

— Voi învăța Scriptura pe dinafară, îi strigă el lui Victoricus în timp ce se îndepărta de coliba acestuia. O să vezi!

— Sunt convins că o să văd! Poți să vii oricând să mă vezi, băiete drag, îi strigă Victoricus înapoi, luându-și rămas bun.

În noaptea aceea, în somn, Patrick a auzit vocile irlandezilor chemându-l încă o dată. În vis, Patrick a strigat la Dumnezeu, dar cuvintele nu erau ale lui. Era ca și cum altcineva s-ar fi rugat prin gura lui. Când rugăciunea luă sfârșit, Patrick auzi o voce de sus, spunând: „Cel care și-a dat viața pentru tine – Acela vorbește în tine”.1

1. *Confessio* cap. 24

Patrick se trezi plin de bucurie.

În nopțile următoare, Patrick a experimentat același tip de rugăciune de mai multe ori în visurile lui. Se decise să-i spună lui Victoricus despre aceste visuri, ca să audă părerea lui.

— Nu știu cum să-ți descriu, îi spuse lui Victoricus. Într-un

anume sens, eu sunt cel care se roagă, dar cuvintele nu sunt alcătuite de mine. E ca și cum ar veni de la o putere mai mare din interiorul meu.

— Da, este Duhul Sfânt care se roagă în tine și mijlocește în ceea ce te privește. Scriptura vorbește despre aceasta. Hai să-ți arăt. Victoricus scoase o copie bine răsfoită a Scripturilor de lângă el și dădu paginile la Epistola către Romani. Iată, spuse el, dându-i Biblia lui Patrick. Citește pasajul care începe de aici. Degetul lui slab îi indică pasajul.

Patrick luă cu nerăbdare Biblia răsfoită și începu să citească: „Și tot astfel și Duhul ne ajută în slăbiciunea noastră: căci nu știm cum trebuie să ne rugăm. Dar însuși Duhul mijlocește pentru noi cu suspine negrăite. Și Cel ce cercetează inimile, știe care este năzuința Duhului; pentru că El mijlocește pentru sfinți după voia lui Dumnezeu”. 1 Citind aceste cuvinte, inima lui Patrick simți o mare bucurie. Deci Duhul Sfânt se ruga pentru el! Patrick nu știuse pentru ce să se roage, dar Duhul Sfânt știa.

— Du-te și spune-le din nou prezbiterilor, Patrick, îl îndemnă Victoricus. Poate că rugăciunile alcătuite de Duhul Sfânt le-au schimbat inimile. Între timp mă voi

1. Rom. 8: 26, 27.

ruga și eu pentru tine.

În următoarea duminică, după ce Petronius a dat drumul adunării, Patrick se duse la el și aduse din nou în discuție subiectul Irlanda. îi spuse lui Petronius că Dumnezeu continua să-l cheme prin visuri în Irlanda, îi descrie cum se ruga Duhul Sfânt prin el. Petronius ascultă cu real interes și apoi îi adună și pe ceilalți conducători ca să audă ce relata Patrick.

După ce Patrick termină, Petronius vorbi:

— Fraților, nu știu dacă visurile lui Patrick sunt naive sau nu. Dar săptămâna trecută am reconsiderat întreaga situație. Poate că într-adevăr Dumnezeu îl cheamă pe Patrick în Irlanda. Nu putem nega că El l-a scăpat de sclavia de acolo. Trebuie să fim foarte prudenți ca să nu ne găsim împotrivindu-ne voinței lui Dumnezeu.

Ceilalți prezbiteri încuviințară.

— Da, și eu am reconsiderat situația, interveni un altul.

Petronius îi ceru apoi lui Patrick să aștepte până când el și

ceilalți conducători vor discuta problema în camera alăturată. Mai târziu, reîntorcându-se cu ceilalți prezbiteri, Petronius îi spuse lui Patrick:

— Toți conducătorii, împreună cu mine, am decis că, dacă este voia lui Dumnezeu să mergi în Irlanda, atunci biserica din Britania te va trimite acolo ca să faci lucrarea lui Dumnezeu. Fața lui Patrick radia. Duhul Sfânt le schimbase inimile! în același timp, continuă Petronius, nu ești pregătit încă să te înhami la o misiune atât de importantă chiar acum. Nu ești încă diacon și știi destul de puțin din Scriptură, doctrina sau canoanele bisericii. Așa că biserica mai întâi te va antrena în învățarea Scripturii, a doctrinelor Evanghelice și a canoanelor. Nu te vom trimite până când nu vei fi ordonat măcar ca prezbiter.

Patrick rămase puțin dezamăgit de condițiile pe care liderii bisericii le atașaseră de promisiunea lor, dar își aminti de sfatul lui Victoricus de a nu o lua înaintea lui Dumnezeu. Nu voia să fie un dizident, operând în afara misiunii bisericii.

După o pauză lungă, Patrick răspunse: – Da, ceea ce îmi spuneți este înțelept. Dacă e în regulă, aș vrea să încep studiul pentru ordinare chiar acum. Prezbiterii spuseră că putea să-și înceapă pregătirea într-o săptămână. Patrick le mulțumi și se scuză rapid, cu inima explodând de bucurie. Alergă spre coliba lui Victoricus ca să-i spună veștile bune.

Cum era și firesc, părinții nu s-au entuziasmat când au auzit veștile. De fapt, în ziua următoare, au mers și au vorbit cu prezbiterii despre asta.

— Nu vă faceți griji, îi asigură unul dintre oameni. Pregătirea lui Patrick va dura foarte mulți ani. Cam pe atunci probabil că-și va schimba gândurile. Presupunerea mea este că peste câțiva ani, Patrick se va căsători, va avea o familie și va uita totul despre Irlanda.¹

Capitolul 1 O

Până când, Doamne?

În câteva zile, întregul sat știa despre planurile lui Patrick de a se întoarce în Irlanda. Bărbații își scuturau capetele când treceau pe lângă Patrick, iar bătrânele șoșoteau una alteia arătând înspre el cu degetele deșirate. Toți credeau că o luase razna. Deși Patrick se transformase din punct de vedere spiritual în anii care trecuseră, oamenii din satul lui nu cunoscuseră transformarea. Cei mai mulți erau încă niște creștini cu numele, așa cum au fost înainte. Nu puteau

înțelege de ce s-ar implica cineva într-o asemenea misiune periculoasă.

— Băiatul acesta e nebun! Își spuneau ei. Gândește-te cum își tratează părinții, nepăsându-i că le frânge inimile.

Chiar și prietenilor din copilărie ai lui Patrick nu le prea plăcea transformarea.

— Deci te duci să-i pocăiești pe irlandezi? Ai avea mai mult succes dacă ai încerca să convertești o cireada de vite! râdeau ei. Arătând înspre capetele lor, exclamau în batjocură:

— Trebuie să fii puțin nebun! Dar cred că a trăi șase

1. *Confessio* cap. 24, 25, 46.

ani împreună cu barbarii aceia ar înnebuni pe oricine.

Deși insultele și batjocura îl dureau, Patrick le-a dat la o parte și s-a concentrat asupra studiilor. Crescând în cunoașterea Scripturii, se apropia și mai mult de Dumnezeu. Acum îl știa pe Dumnezeu nu doar din experiență, ci și din Cuvântul revelat.

În timpul acestei perioade, un tânăr de vârsta lui, pe nume Marcus, s-a împrietenit cu el. Era unul dintre cei mai spirituali tineri din sat. Patrick îl cunoștea dinainte de a merge în Irlanda, dar atunci îl credea pe Marcus prea pios ca să fie vreo distracție în a sta de vorbă cu el. Acum îl vedea pe Marcus într-o lumină diferită și, împreună cu el, se ruga adesea și citea din Scripturi. Chiar își mărturiseau păcatele unul altuia. Într-o zi, Patrick a vorbit cu Marcus în particular.

— Marcus, de câțva timp ne mărturisim păcatele unul altuia. Totuși, am omis să-ți spun un anume păcat. E unul foarte serios. L-am făcut pe când aveam cincisprezece ani. În acea perioadă a vieții mele nu-l știam nici pe Dumnezeu și nici nu credeam în El. A continuat, mărturisindu-și păcatul¹¹ lui Marcus. Cei doi tineri au plâns și s-au rugat împreună.

Dacă Patrick ar fi cunoscut ce impact va avea mărturisirea păcatului lui peste ani, nu l-ar fi spus nimănui.

— Ca să vezi, am crezut că pregătirea mea pentru perioada de misiune va fi un proces rapid, îi spuse el lui Marcus într-o zi în timp ce stăteau la masa de lucru.

1. Patrick nu specifica despre ce păcat era vorba. Orice ar fi fost – furt, idolatrie sau imoralitate sexuală – era ceva destul de serios.

Acum însă văd că nu e deloc așa. A trecut un an întreg de când Dumnezeu m-a chemat să mă întorc în Irlanda. Sunt nerăbdător să

merg, dar conducătorii bisericii nu mă vor trimite până când nu-mi voi termina studiile.

Marcus se opri o clipă din citit și îi zâmbi înțelegător lui Patrick.

— Nu te îngrijora, îl consolă el pe prietenul său. Îți amintești cât de mult te-a făcut Dumnezeu să aștepți în Irlanda înainte de a te salva. Lasă-i lui Dumnezeu timp.

— Da, cred că în comparație cu timpul petrecut în Irlanda, un an nu e chiar mult, admise șovăitor Patrick. Cu siguranță însă că nu mă va face să aștept șase ani de zile din nou. Nu cred că aş mai putea avea răbdarea să aștept din nou atât timp.

— Sunt sigur că nu te va lăsa să aștepți atât, încuviință Marcus. Apropo, ce progrese ai mai făcut în privința studiului?

— Am făcut progrese mari în învățarea Scripturii, chiar îmi place să studiez. Și latina mea se îmbunătățește în fiecare lună. Totuși, ca să fiu cinstit, îmi vine atât de greu să mă concentrez asupra teologiei. Prezbiterii sunt destul de dezamăgiți de progresele mele în acest domeniu.

— Dar, bine, ai învățat doctrinele de bază ale bisericii până acum, nu? întrebă Marcus.

— Da, am memorat crezul de la Niceea și cred că am prins lucrurile fundamentale exprimate acolo. Dar cred că asta e cam tot ce am învățat în domeniul teologiei, admise Patrick. Marcus clătină din cap.

— Cum merg studiile *tale*? întrebă Patrick repede, schimbând subiectul.

— Merg bine. Poate că vom fi ordinați diaconi în același timp.

— După cum merg lucrurile, probabil că vei fi ordonat *înaintea* mea, răspunse Patrick mândrit.

Mai trecu un an încet, iar Patrick și Marcus au fost în cele din urmă ordinați diaconi. Totuși, conducătorii bisericii i-au spus lui Patrick că avea nevoie de mai mult antrenament și experiență înainte de a putea fi ordonat prezbiter sau trimis în Irlanda. Încercând din greu să nu-și piardă credința, a continuat să strige către Domnul: „Până când, Doamne? Până când?”

Patrick știa că trebuie să-și păstreze galica activă, așa că, ori de câte ori avea ocazia, îl însoțea pe tatăl său la Londra. Acolo, negustorii irlandezi își etalau celebrele lor mărfuri celtice și vindeau vite și grâne.

Patrick le spunea Cuvântul cu îndrăzneală negustorilor și marinarilor irlandezi în galica lor nativă. Prin aceasta, a convertit pe câțiva la creștinism și nu a lăsat ca galica pe care o vorbea să ruginească.

Totuși, misiunea lui Patrick îi preocupa foarte puțin pe majoritatea britanicilor. Erau mult mai preocupați de evenimente naționale ca să se gândească la vorbele lui Patrick.

— Cred că sfârșitul lumii este aproape! spuse într-o zi Calpomius mohorât familiei lui, după ce s-a întors de la o întâlnire din Londra. Prăbușindu-se pe scaun, a continuat: „Dacă nu, cel puțin sunt ultimele zile ale Britaniei romane”.

— Ce s-a întâmplat? strigă Concessa îngrijorată.

— Păi, după cum știi, toate legiunile romane au plecat din Britania cu mulți ani în urmă. Tocmai m-am întors de la Londra unde am auzit că picții și scoții au năvălit asupra zidului lui Hadrian în nord, jefuind, tâlhărind și omorând în voie. Corăbiile irlandezilor continuă să invadeze coasta de vest a Britaniei, luând pe mulți oameni din poporul nostru ca sclavi. În acest moment, invadatorii saxoni jefuiesc țărmurile de est ale Britaniei. Nu mai există niciun loc sigur.

— Nu cred că am mai auzit de saxoni, replică Patrick încruntându-se. Cine sunt?

— Nu știu prea multe despre ei nici eu, admise Calpomius, ridicându-și mâinile. Sunt unul din triburile germanice din Europa. Din ceea ce am auzit, sunt chiar mai cruzi decât scoții și picții.

— O, Doamne, ajută-ne! suspină Concessa, punând mâna la inimă. Ce o să ne facem?

— Nu știu. Suntem într-o mare încurcătură, mărturisi Calpomius scuturându-și capul cărunt. Despre asta a fost întrunirea din Londra. Toți administratorii și consilierii orașelor din toată Britania s-au adunat acolo. La sfat, am discutat faptul că, atunci când britanicii s-au creștinat, cu ani în urmă, am pus săbiile deoparte. De atunci, ne-au apărat legiunile romane. Ca rezultat noi am devenit mai degrabă un popor pasiv.

— S-a propus vreo soluție în consiliu? întrebă Patrick.

— Da, am trimis un mesaj urgent împăratului Honorius, cerându-i ajutor. Sperăm să primim o rezervă proaspătă de trupe în câteva săptămâni.

Trecură mai multe luni fără vreo veste de la Roma. Într-o seară,

Calpornius veni acasă extrem de mohorât.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Concessa apucându-l pe soțul ei de braț.

— Tocmai am auzit că Londra a primit în cele din urmă un răspuns de la Roma.

— Și?

— Și împăratul afirmă că, deși îi pare rău să audă de necazul nostru, nu are trupe de trimis. Vizigoții au invadat Italia și acum sunt la zidurile Romei.

— Asediază Roma? strigă Patrick, nevenindu-i să creadă. N-aș fi crezut niciodată că așa ceva se va întâmpla! Roma părea întotdeauna așa de puternică. Dacă Roma cade, cu siguranță va fi sfârșitul lumii.

— Sunt convins, spuse Calpornius trist, cerându-i unuia dintre servi: ori să-i aducă ceva de băut. Honorius spunea că trebuie să ne apărăm noi înșine de acum înainte. De fapt, spunea că va trebui să ne ocupăm noi înșine de toate problemele noastre.

— Vrei să spui că nu mai facem parte din Imperiul Roman? întrebă Concessa.

— Exact. Britania este din nou o națiune independentă, fără voia noastră.

Veștile pe care Calpornius le aducea acasă din când în când continuau să se înrăutățească. Într-o seară, vizibil cutremurat, și-a chemat întreaga familie în jurul lui.

— Am primit vești că Roma a fost cucerită de vizigoți. Au jefuit întregul oraș.

Mai mulți servitori au început să plângă când au auzit veștile.

— Deci, nu mai este Roma? întrebă unul dintre servitori neîncrezător.

— Nu, există încă, suspină Calpornius. Vizigoții aceștia se proclamă creștini, deși au o înțelegere diferită a ceea ce înseamnă dumnezeirea lui Hristos. Așa că, în mila lor, *au jefuit* Roma, dar nu au distrus-o. După mai multe zile de prădat și de jefuit, ei au dat înapoi orașul împăratului.

— Mulțumesc Doamne! izbucni Concessa ușurată.

— Da, e unul dintre lucrurile pentru care putem fi mulțumitori, continuă Calpornius, dar mă tem că nu prea mai sunt vești bune. Londra raportează că autoritatea și structurile administrative se

fărâmițează peste tot în Britania. Întreaga noastră națiune este fragmentată în unități tribale, aproape la fel ca structura pe care o aveam noi înainte ca romanii să ne cucerească.

— Ce vreți să spuneți? întrebă unul dintre servitori.

— Păi, dacă un om îi învinge pe barbarii care invadează o anumită zonă – oricare ar fi invadatorii aceia – el devine un fel de rege, stăpânind un teritoriu mic. Unii din acești regi își dau acum titluri romane pretențioase, de exemplu duci. Dar nu au nicio legătură cu guvernarea din Roma.

— Parcă aș fi din nou în Irlanda, observă Patrick. Vorbind de Irlanda, nu am mai auzit nimic de la prezbiteri în ultimul timp. Cred că o să vorbesc cu ei mâine.

— Patrick, cum poți să te gândești la Irlanda într-o vreme ca aceasta? exclamă Concessa uitându-se la fiul ei. Dacă este sfârșitul lumii, avem nevoie de tine aici.

— Dacă este sfârșitul lumii, răspunse Patrick hotărât, atunci irlandezii trebuie să audă neapărat Evanghelia.

În următoarea zi, Patrick îi vizită pe prezbiteri.

— Nu-mi vine să cred că mai vorbești încă de Irlanda când întreaga noastră națiune este pe cale de a se sfârâma! Începu Petronius, repetând ca un ecou cuvintele mamei lui Patrick.

— Ne luptăm acum doar ca să *menținem* biserica. Dacă civilizația din jurul nostru se fărâmițează, aproape singurul lucru care le dă britanicilor sentimentul unității este creștinismul. Dar, în aceste timpuri cataclismice, mulți dintre țăranii se întorc din nou la vechii lor zei celtici sau romani. Nici vorbă să duci Evanghelia în Irlanda când oamenii de aici au nevoie de ea.

— Pe lângă asta, adăugă un alt prezbiter, trebuie să luptăm cu erezia în sânul propriei noastre comunități.

— Ce erezie? întrebă Patrick cu o privire nedumerită.

— Erezia lui Pelagius. Ai auzit de el, nu? Patrick rămase cu o expresie încurcată pe față.

— Nu, îmi pare rău, dar nu am auzit, admise el timid.

— Nu, presupun că nu, interveni un alt prezbiter. Nu prea pari deloc preocupat de problemele teologice! Patrick se uită la cel care vorbise. Numele lui era Longinus Publius Quintus, un intelectual roman destul de snob. Quintus era doar cu câțiva ani mai mare decât

Patrick și era prezbiter doar de un an. Totuși, se purta de parcă ar fi fost episcop.

— Păi, se oferi Quintus să explice, Pelagius este un prezbiter britanic care învață – sau cel puțin este acuzat că învață – că oamenii pot fi salvați fără harul lui Dumnezeu, învățăturile lui au provocat o mare controversă în întreaga biserică. I-au pus pe mulți credincioși britanici în încurcătură.

— Îmi pare rău, Patrick, afirmă Petronius scuturându-și capul, dar în acest moment biserica are priorități mai mari decât vreun plan idealist de a-i mântui pe păgânii irlandezi.

Anii s-au scurs așa unul după altul, iar Patrick a continuat să rămână în Britania, așteptând un răspuns de la Dumnezeu. A continuat să trăiască cu părinții, ajutându-i cu ceea ce putea. Ei au continuat să spere că va uita tot planul lui legat de Irlanda.

— Am vorbit cu Sextus astăzi, îi spuse Calporaius lui Patrick într-o zi. Știi, Juliana, fiica lui, este deja de măritat. Ar fi o soție bună pentru tine, Patrick.

— Soție? Cum să mă gândesc la o soție? răspunse Patrick neîncrezător. N-aș putea niciodată să mă gândesc la a-mi lua soția în Irlanda. E mult prea periculos.

— Deci, din nou e vorba de Irlanda? izbucni Concessa, lăsând la o parte rochia pe care o repara. Chiar nu-ți poți scoate Irlanda din cap?

— Nu, mamă, nu-mi pot scoate Irlanda din cap, se ținu tare Patrick. Sunt convins că Dumnezeu m-a chemat acolo.

— Marcus! Marcus! îl strigă Patrick într-o dimineață pe prietenul lui. Știi ce zi este astăzi?

Marcus se gândi un moment.

— Nu, cred că nu.

— Astăzi se împlinesc șase ani de când Dumnezeu m-a chemat în Irlanda printr-un vis. Tu spuneai odată că s-ar putea ca Dumnezeu să mă facă să aștept șase ani până să mă întorc în Irlanda așa cum m-a făcut să aștept șase ani până să mă lase să mă întorc în Britania.

— Da, cred că îmi aduc aminte când am spus asta, răspunse Marcus scărpinându-se în cap.

— Păi, oricum, prezbiterii vor să îmi vorbească în această dimineață. Nu mi-au spus despre ce e vorba, dar sunt convins că îmi vor spune că sunt gata să mă trimită în Irlanda. Sunt gata să plec la ei.

Patrick stătea nerăbdător în fața prezbiterilor.

— Patrick, începu Petronius, s-au împlinit șase ani de când ai început să studiezi pentru lucrare. Uneori progresele tale au fost destul de mici. Inima lui Patrick începea să se îndoiască. Oricum, vei fi fericit să afli că eu și ceilalți prezbiteri am decis să te recomandăm episcopului spre a fi ordonat prezbiter.

Toată fața lui Patrick se luminează.

— Mulțumesc, mulțumesc, răspunse el îmbrățișând fiecare conducător. O să îmi îndeplinesc slujba cu toată responsabilitatea, spuse el hotărât. Asta înseamnă că pot să merg în Irlanda acum?

— Nu, răspunse Quintus. Nu credem că ești gata pentru o asemenea însărcinare importantă. Mai întâi, am vrea să câștigi ceva experiență ca prezbiter. Patrick se posomorî.

— Totuși, aceasta înseamnă, adăugă Petronius, că ești autorizat acum să predici aici, în Britania, și să dai cina. Patrick zâmbi slab, înghițindu-și lacrimile.

La o săptămână după ordinare, Patrick și-a rostit prima lui predică.

— Știți de ce suntem asediați de barbari la fiecare graniță? provocă el adunarea. Știți de ce mii de oameni au fost duși în Irlanda ca sclavi? Dumnezeu *ne-a* părăsit pentru că noi *L-am* părăsit. Nu ne-am mai pus încrederea în El. Ne încredem în săbiile noastre și în legiunile de la Roma. De ce nu-i *convertește* nimeni pe barbari? Dacă le-am duce dragostea lui Hristos, nu ne-ar mai ataca cu o asemenea furie plină de ură. Un murmur trecu prin toată adunarea. Unii oameni dădeau din cap, alții își roteau privirea nemulțumiți. Neînfricat, Patrick continuă:

— Dar cei mai mulți dintre voi spuneți că e prea periculos să mergeți la barbari și să încercați să-i convertiți. Vă îndoiiți de puterea lui Hristos de a schimba inimi așa de întunecate ca ale irlandezilor sau ale picților. Mai mult, mulți dintre voi ignoră în totalitate învățăturile lui Iisus. Vă bateți joc de lucrătorii lui. Sunteți mai preocupați de casele voastre, bogăția voastră și de siguranța voastră decât de sufletele voastre. N-ați învățat nimic din lecțiile vechiului Israel? Când au venit nenorocirile peste ei? Nu atunci când i-au întors spatele lui Dumnezeu? Nu atunci când i-au ignorat poruncile? Nu atunci când s-au închinat idolilor fie pe față, fie în secret?

Patrick se opri un moment pentru ca importanța mesajului să

pătrundă inimile.

— Da, știu că mulți dintre voi încă mai venerează zeii păgâni ai strămoșilor. Vă spuneți creștini, dar noaptea, mergeți în crânguri de stejari și vă închinați lui Brigid și Lugh. Ce are de-a face Hristos cu Lugh? Nu puteți sta și la masa Domnului și la masa demonilor!

Când adunarea luă sfârșit, mulți oameni plecară mânioși.

— Nu e altceva decât un tulburător, murmură unul din ei în timp ce ieșea afară.

Anii au trecut, și Patrick a rămas în Britania. În tot acest timp, prezbiteri și episcopi au venit și au plecat și cei mai mulți au uitat de misiunea lui Patrick. Victoricus a murit. La fel și Petronius, cel mai amabil susținător al lui Patrick dintre conducătorii bisericii. Prea mândrul Quintus era acum principalul purtător de cuvânt al prezbiterilor. Totuși, Patrick a continuat să transmită predici aprige, deși puțini enoriași îi dădeau atenție. A continuat să îi implore pe episcopii și prezbiterii britanici să îl trimită în Irlanda. Dar ei au continuat să-l respingă.

— Până când, o, Doamne? striga Patrick zilnic către Dumnezeu. Totuși, Dumnezeu nu i-a spus niciodată cât mai avea de așteptat. Și nici nu i-a dat permisiunea să plece în această misiune singur, fără autoritatea bisericii. Deși profund descurajat, Patrick persevera în rugăciuni.

— Cu fiecare an care trece, dragostea mea pentru irlanzezi se face mai puternică, îi spusese Patrick lui Marcus într-o zi.

— Nu încetezi niciodată să mă uimești, Patrick, mărturisi Marcus. Mi-e teamă că eu aș fi renunțat să mai sper cu mult timp în urmă. Trebuie să fii un alt Moise. Știi, Dumnezeu l-a lăsat pe Moise să aștepte patruzeci de ani înainte ca să-l trimită înapoi în Egipt.

— O, nu! Cu siguranță Dumnezeu nu mă va lăsa să aștept patruzeci de ani. Nu sunt așa de puternic.

— Nu, sigur că nu, încuviință Marcus.1

1. *Confessio* cap. 1, 11, 27, 46.

133

Capitolul 11

Un popot? din iad

An după an, Patrick continuă să se roage și să-i implore pe seniorii bisericii. Dar, de fiecare dată, i se spunea să mai aștepte.

Timpul s-a scurs. Părinții lui albiseră acum, iar tatăl lui umbla cu bastonul de stejar. Și Patrick avea acum fire albe. Oamenilor din Bannavem Taburniae nu le venea să creadă că încă mai vorbea despre a merge în Irlanda.

Desigur, misiunea lui Patrick era cea mai mică dintre toate îngrijorările lor. Se îngrijorau destul pentru fărâmițarea Britaniei romane.

— Britania era odată una dintre cele mai prospere și mai bine guvernate provincii ale Imperiului Roman, spuse Calpornius într-o seară, în timpul cinei. Dar ce a ajuns acum? Nimic altceva decât o adunătură pestriță de orașe-state, închise între ziduri, regate mici, întinderi vaste de pământ ale nimănui stăpânite de bande de tâlhari și de jefuitori. Din ce în ce mai mulți țăranii aleargă în cetăți pentru protecție.

— Dar nu-i poți învinui pentru asta, îl întrerupse Patrick.

— Nu, bineînțeles că nu. Aș face la fel dacă aș fi în papucii lor. Dar rezultatul e că acum ne confruntăm cu problema supraaglomerării. Și plăgile devastează orașele suprapopulate.

— Lucrurile acestea sunt teribile, spuse Patrick calm. Dar eu cred că cea mai mare problemă cu care se confruntă națiunea noastră acum este lipsa credinței. Cei mai mulți oameni se proclamă creștini, dar prea puțini mai cred în Dumnezeu. Cu siguranță că nu și-au întors fața spre Dumnezeu în acest moment de criză.

Calpornius rămase tăcut un moment.

— Mă tem că mama ta și cu mine nu vedem lucrurile așa cum le vezi tu, Patrick, răspunse el în cele din urmă, uitându-se la soția lui pentru ajutor. Îți respectăm credința, dar cred că cei mai mulți dintre noi caută soluții mai practice decât simpla rugăciune. De fapt, săptămâna aceasta, conducătorii statelor-cetate și a regatelor mici se întrunesc la Londra ca să încerce să găsească o soluție. Sunt prea bătrân să mai particip la asemenea întâlniri, dar ar trebui să aud săptămâna viitoare cu ce soluție vor veni, dacă vor veni cu vreuna.

În săptămână următoare, Calpornius a primit un raport complet despre întâlnirea consiliului și, într-o seară, și-a chemat toată casa în jurul lui ca să le spună ce a aflat.

— Mi se pare că a apărut un nou conducător în consiliu. Un bărbat pe nume Vortigern.

— Cine-i acesta? Întrebă Patrick.

— N-am auzit niciodată de el, dar am auzit că e unul din regii aceia micuți care s-a bucurat de succes în lupta împotriva scoților. A avut un discurs dramatic înaintea consiliului, amintindu-le că dușmanii noștri sunt din ce în ce mai puternici cu fiecare an care trece, iar noi suntem din ce în ce mai slabi. „Am demonstrat că putem să ne luptăm cu barbarii și să câștigăm”, le-a spus el. „Dar cât va ține aceasta?” A spus că are un plan mai bun.

— Ce plan mai bun? Întrebă neliniștită Concessa aplecându-se înainte.

— Păi, Vortigern i-a întrebat pe membrii consiliului: „Care dintre invadatori sunt cei mai puternici și cei mai de temut?”

— Saxonii, din câte am auzit, interveni Patrick.

— Exact, continuă Calpornius. Întreaga adunare a fost de acord cu aceasta. Cu siguranță saxonii vin chiar din iad. Cel puțin irlandezii, scoții și pitii iau sclavi. Dar saxonii îi ucid pe toți fără milă.

— Dar ce au de-a face saxonii cu planurile lui Vortigern? Întrebă Concessa cu o expresie de nedumerire pe față.

— Păi, există o zicală veche care spune că cel mai bun mod de a lupta împotriva focului este cu focul. Vortigern susținea că singura cale de a-i ține în permanență pe scoți și pe picți în afara granițelor țării este să îndreptăm împotriva lor un neam de oameni care sunt mai cruzi și mai răi decât ei.

— Nu-mi spune că Vortigern vrea să facă o înțelegere cu saxonii, spuse Patrick neîncrezător.

— Poate că planul lui nu e așa de absurd, îl contrazise Calpornius. Vortigern sugera să-i invităm pe saxoni să se așeze în nordul Britaniei. Adică în partea aceea care a fost abandonată din cauza ravagiilor picților și scoților. El spune să le oferim saxonilor pământ și să trăiască acolo. În felul acesta, nu vor mai fi nevoiți să trăiască din piraterie. Și, în plus, vor avea pământ suficient ca să-și întrețină familiile. Singura condiție atașată acestei oferte este ca să ne lase în pace și să ne protejeze de dușmanii noștri.

— Vrei să spui să îi invităm pe barbari să se instaleze pe pământurile noastre? Întrebă Concessa alarmată. Are vreun sens?

— Poate că nu, mărturisi Calpornius ridicând din umeri. Dar ceea ce susține Vortigern nu e nimic nou. De o sută de ani, împărații

romani au permis diferitelor triburi germanice să se așeze în Galia și în alte părți ale imperiului. Triburile acestea au devenit rapid civilizate și au furnizat o zonă tampon, protejând frontierele imperiului de celelalte popoare germanice. De fapt, chiar acum, foști barbari compun o parte consistentă a armatelor romane.

— Ce a spus consiliul despre planul lui Vortigern? întrebă Patrick.

— Mulți dintre ei erau sceptici. Dar, la sfârșit, adunarea a încuviințat planul lui. Așa că au trimis o delegație care să le vorbească saxonilor în peninsula Jutland.

— Unde-i asta? întrebă unul din servitori în timp ce curăța masa.

— Este de-a lungul coastei de est a Mării Nordului, în partea nordică a Europei, explică Calpornius. Când delegații vor sosi acolo, vor vorbi cu cele două căpetenii saxone, Hengest și Horsa și le vor prezenta planul lui Vortigern. Așa că tot ce putem face acum este să sperăm și să ne rugăm.

— Da, cu siguranță mă voi ruga, răspunse Patrick în timp ce mergea la culcare.

Câteva săptămâni mai târziu, oamenii din frizerie nu vorbeau despre altceva decât despre sosirea saxonilor. Patrick ascultă liniștit în timp ce bărbații discutau problema.

— Am auzit că o flotă de corăbii a sosit, aducând mii de saxoni, remarcă unul dintre bărbați.

— Cum arată? întrebă un altul. Am auzit că au venit direct din iad, cu cărbuni încinși în loc de ochi și cu o grămadă de șerpi în loc de păr.

— Asta e o prostie, interveni Teilo, frizerul. Saxonii sunt niște oameni cu pielea albă, frumoși. Și-au adus cu ei soțiile și copiii, bunurile casei și uneltele pentru lucrat pământul.

— Pariez că și-au adus și săbiile, topoarele de bătlie și religia păgână, adăugă Patrick sceptic.

— O, nu îi dați atenție lui Patrick, replică Teilo în timp ce termina de tăiat părul lui Patrick. E cu capul în nori. Ne acuză că i-am adus pe saxoni, dar vrea să meargă să trăiască cu irlandezii. Toți bărbații râseră.

— Dar cum știm că scoții și picții n-o să-i alunge pe saxoni?

întrebă unul dintre oameni.

— Păi, din ceea ce am auzit, delegații noștri au vorbit cu saxonii despre picți și scoți. Și căpeteniile saxone i-au asigurat că nu le e deloc teamă de picți și scoți, răspunse Teilo.

— Dar vor să trăiască în pace cu noi? interveni în conversație un altul.

— Da, replică Teilo. Delegații noștri i-au întrebat dacă vor să devină fermieri în loc de invadatori. Saxonii i-au asigurat că un asemenea lucru a fost întotdeauna dorința lor. Singurul motiv pentru care au invadat și au jefuit este acela că nu mai au pământ strămoșesc suficient pentru a se întreține. Așa că au început să jefuiască de nevoie. Dar ar prefera mai degrabă să lucreze pământul decât să cotopească alte popoare.

— Deci ne punem încrederea într-o alianță cu un popor care nici nu-l cunoaște pe Dumnezeu, interveni Patrick, scuturându-și hainele de firele de păr. Dacă îmi amintesc eu bine, exact pentru asta i-a pedepsit Dumnezeu pe israeliți. Și-au pus încrederea în alianțe străine în loc săși pună încrederea în El.

— Gata, am terminat cu părul tău, spuse Teilo curățind scaunul. Așa că poți pleca.

Patrick părăsi dugheana frizerului și o porni hoinărind spre casă. Principala lui preocupare nu erau nici saxonii, nici Britania. Inima și mintea lui erau încă în Irlanda. Se gândea la sutele de oameni care mureau în fiecare zi acolo, neavând posibilitatea de-a auzi despre Hristos. A continuat să se roage lui Dumnezeu; a continuat să-i implore pe ceilalți lideri ai bisericii. Totuși, răspunsul era același: „Nu încă, Patrick. Nu încă”. 1

1. Bede *Ecclesiastical History of the English People* (Istoria ecleziastică a poporului englez) cap. 15.

Capitolul 12

Tttădattea

Au trecut douăzeci de ani de când Dumnezeu l-a chemat din nou pe Patrick în Irlanda, dar biserica încă nu-l autoriza să meargă – deși era acum prezbiter de paisprezece ani. A continuat să predice fără compromisuri adevărurile lui Dumnezeu, indiferent de faptul că aproape întreaga congregație își astupase urechile.

Totuși, după o perioadă de timp, predicile lui înflăcărare au

atras un grup de tineri de partea lui. Erau plini de zel pentru Dumnezeu și nerăbdători pentru letargia spirituală a bisericii din zilele lor. Liderul acestui grup de tineri era un diacon de douăzeci de ani pe nume Lomman. Născut Paulinus Secundus Lommanus, era un om instruit. Cu toate acestea, era un umil om al rugăciunii. Patrick le fusese mentor – lui și prietenului său, Crispus – de când erau niște flăcăiandri. Într-o zi, Lomman i-a spus lui Patrick:

— Eu și Crispus am hotărât să mergem în Irlanda cu tine. Poate că acolo holdele sunt coapte. Câmpiile spirituale de aici și-au scuturat floarea, și acum sunt pe

— Nu renunța așa de repede la biserica din Britania, răspunse repede Patrick, trecându-și mâinile prin părul blond-cărunț. Dumnezeu poate încă să o aducă la viață. Pe lângă asta, cine știe când voi pleca în Irlanda. Probabil că atunci veți fi căsătoriți și veți avea familiile voastre.

— Nu, am făcut legământul de a nu ne căsători niciodată, la fel ca tine, Patrick, replică Lomann pe un ton serios. Vom aștepta ca să mergem cu tine în Irlanda, nu contează cât timp va mai trece. Între timp, ai putea să începi să ne înveți galica, în așa fel încât să putem să le spunem irlandezilor Cuvântul, o dată ce ajungem acolo?

Patrick nu luă foarte în serios angajamentul lor de a merge în Irlanda, dar a fost totuși de acord să-i învețe galica.

Mai târziu, luă masa împreună cu prietenul lui, Marcus.

— Știi, m-am tot gândit, Patrick, începu Marcus. Ești prezbiter de paisprezece ani. Cred că meriți să fii făcut episcop.

Patrick lăsă la o parte lingura și începu să râdă.

— Marcus, știu că ești prietenul meu cel mai bun. Dar eu, episcop? Glumești?

— Nu, vorbesc foarte serios.

— Nu cred, protestă Patrick. Nu sunt vrednic de o așa onoare. Pe lângă asta sunt prea necioplit și prea neînvățat. Nici nu-i pot convinge pe conducătorii bisericii să mă lase să plec în Irlanda. N-o să mă facă niciodată episcop.

— Nu se știe niciodată. Dumnezeu lucrează în mod deosebit, îl contrazise Marcus, luând un măr de pe masă.

— Ca să fiu cinstit, niciodată nu m-am gândit să fiu episcop, explică Patrick. Vreau doar să le predic Evanghelia irlandezilor. Sunt

chemat să fiu evanghelist, nu episcop.

— Da, dar dacă ai fi episcop, ai putea să faci mai ușor biserici în Irlanda. Știi foarte bine că ordinarea trebuie făcută de un episcop.

— Înțeleg ce vrei să spui, spuse gânditor Patrick. Păi, asta e în mâinile lui Dumnezeu; nu-mi fac deloc griji în privința asta.

În dimineața următoare, Patrick văzu cum o familie își încărca toate bunurile într-o căruță. Grăbindu-se să ajungă la ei, văzu că era Gaius, unul dintre oamenii care încă mai veneau la biserică.

— Nu ne părăsești, Gaius, nu-i așa? Întrebă Patrick neîncrezător. Tu și părinții tăi ați locuit toată viața în Bannavem.

— Vremurile sunt prea primejdioase în Britania acum, replică Gaius, scuturându-și capul. Dar nu sunt singurul care pleacă. Sute de familii părăsesc Britania.

— Dar unde o să mergeți? Întrebă Patrick, în timp ce-l ajuta pe Gaius să lege o sfoară pentru ca să stea în siguranță bunurile familiei.

— Oamenii merg în locuri diferite. Dar mulți dintre noi pleacă în Armorica.¹

— Armorica, da, am auzit de ea, dar nu știu prea multe.

1. Bretania din zilele noastre, pe coasta de sud-vest a Franței.

(Bretagne)

— E o peninsulă stâncoasă pe coasta de sud-vest a Galiei. Se spune că e locul cel mai sigur de pe pământ în momentul de față. E înconjurat de apă în nord, vest și sud. Gaius, în timp ce vorbea, schiță în aer o hartă imaginară a Armoricii. Coasta crestată și stâncoasă e suficient de periculoasă ca să-i împiedice pe invadatorii veniți de pe mare. Pădurile dese de stejar și fag din est oferă protecție împotriva barbarilor care ar putea veni de pe uscat.

— Pare un loc destul de sigur, încuviință Patrick. Dar cine va avea grijă de nevoile voastre spirituale? Sunt biserici acolo?

— Nu știu, răspunse Gaius ridicând din umeri. Dacă acum nu sunt biserici, sunt sigur că peste câțva timp vor fi.

— Lasă-mă să vorbesc cu episcopul, se offeri Patrick. Poate că mă va autoriza să vă însoțesc pe tine și celelalte familii să începem acolo o biserică. Mi-ar prinde bine să plec de aici o vreme. Pe lângă asta, am în Galia niște prieteni creștini, pe care nu i-am mai văzut de ani de zile. Poate că voi putea călători din Armorica până în Galia ca să-i revăd.

În ziua următoare, Patrick vorbi cu episcopul, un om evlavios pe nume Brannoc.

— Patrick, nu am nimic împotrivă să mergi în Armorica cu coloniștii, răspunse Brannoc. Vor avea cu siguranță nevoie de călăuzirea ta spirituală. Însă nu cred că este momentul potrivit să pleci din țară.

— De ce nu? Întrebă Patrick, cumva nedumerit. Nu cunosc vreo responsabilitate presantă aici.

Trădarea – Păi, aăă, n-am vrut să-ți spun încă, dar cred că e mai bine să știi, se bâlbâi episcopul. Le-am cerut prezbiterilor să aleagă un bărbat care să fie ordonat episcop asistent. Sunt prea bătrân ca să mai călătoresc așa cum călătoream odată. În vremurile acestea de criză, poporul nostru are nevoie de cât mai multă păstorire.

— Înțeleg. Și ce are a face acest lucru cu mine?

— Numele tău a fost menționat printre candidații posibili pentru această poziție.

— Eu? Episcop? Întrebă Patrick neîncrezător.

— Ai calificările spirituale, Patrick. Sunt și alți prezbiteri mai învățați decât tine – știi mult mai multă teologie. Dar probabil că nu există vreun prezbiter în toată Britania care să aibă credința ta. Și nici nu există vreunul care să se roage așa cum te rogi tu. Mi-ar plăcea să te ordinez episcop, dacă prezbiterii te aleg pe tine.

— Cred că totul este în mâinile lui Dumnezeu, replică Patrick. Dar ce importanță are dacă voi fi în Armorica sau nu?

— Numele tău nu este singurul propus. Sunt sigur că prezbiterii vor vrea să se întâlnească cu fiecare candidat ca să-l cerceteze și să-i pună întrebări. Dacă pleci din țară, pur și simplu vor trece peste tine.

— Înțeleg ce vrei să spui, cântări Patrick, mângâindu-și barba sură. Lasă-mă să mă gândesc și să mă rog.

În seara aceea, Patrick se întâlni cu Marcus.

— N-o să-ți vină să crezi, dar episcopul Brannoc mi-a spus că prezbiterii mă consideră un candidat pentru slujba de episcop. Ai avut dreptate. N-aș fi crezut niciodată așa ceva.

— Nu prea pari încântat, observă Marcus. Ce-i cu fața asta gravă?

— O, sunt încântat. Dar m-am gândit să-i însoțesc pe refugiați în Armorica să-i păstoresc până când le va fi ordonat un prezbiter. Dar

asta mă va ține departe câteva luni de zile. Episcopul mi-a spus că nu ar fi înțelept să părăsesc țara acum.

— Da, înțeleg, spuse Marcus scărpinându-se în cap. Dar nu văd vreo diferență între a pleca sau nu în Armorica. Ce altă mărturie mai bună le-ai putea da prezbiterilor decât că ești ocupat cu lucrarea Domnului? Dacă simți că Dumnezeu vrea să-i păstorești pe refugiați, atunci asta ar trebui să faci. Pe lângă asta, voi fi eu aici ca să vorbesc pentru tine. Suntem aproape ca frații de sânge. Sunt convins că le voi putea răspunde la toate întrebările. Probabil că pot să vorbesc mai bine despre tine decât poți tu. Cunoscându-te, te vei prezenta foarte scurt.

— Ce prieten minunat ești, Marcus, exclamă Patrick, îmbrățișându-și prietenul. Cei doi s-au rugat, apoi Patrick îl lăasă pe Marcus și merse să se pregătească pentru călătorie.

Trei zile mai târziu, Patrick se îmbarcă pe un vapor încărcat cu refugiați ce se îndreptau spre Armorica. Stând pe punte și bucurându-se de aerul rece al oceanului, își dădu seama cât de înviorător era să plece din descurajarea și întunecimea care învăluise Britania. Vaporul își urmă drumul traversând canalul până când se putea zări coasta stâncoasă a Bretoniei. Cu pricepere marinărească.

căpitanul experimentat cârmui vaporul într-un golfuleț, pe coasta armoricană.

Părăsind vaporul, Patrick îi însoți pe Gaius și pe ceilalți călători până la noua așezare. îi plăcu acest pământ undulat, răcorit de brizele sărate ale mării. Aici, coloniștii puteau locui în pace, hrănindu-se cu pești și crescând oi și alte animale. Poate că și inimile lor se vor întoarce încă o dată către Dumnezeu.

— E într-adevăr un loc minunat, Gaius! spuse cu voce tare Patrick, în timp ce ochii lui studiau priveliștea din jur. Dacă Dumnezeu nu m-ar fi chemat în Irlanda, m-aș fi așezat și eu aici, cu voi.

— Tot Irlanda? întrebă Gaius surprins. Am crezut că ai renunțat de mult la ideea asta.

— Dacă ar fi fost ideea mea, aș fi renunțat. Dar este al lui Dumnezeu, care m-a chemat acolo.

Patrick petrecu câteva luni acolo, până când un prezbiter permanent veni din Britania să-i ia locul. După aceasta, Patrick călători prin Galia câteva săptămâni. Se bucură de timpul petrecut cu creștinii

pe care îi întâlnise când era un tânăr și se întorcea din Irlanda.

— Nu vă pot spune cât de mult m-am bucurat de timpul petrecut cu voi, le spuse în final Patrick prietenilor lui, dar nu pot sta mai mult. Trebuie să aflu ce s-a mai întâmplat acasă.

În următoarea zi, plecă în Britania. Când ajunsese acasă, tatăl său îl întâmpină cu o față mohorâtă.

— Stai jos, Patrick, spuse el. Mă tem că am niște vești descurajante pentru tine.

— E vorba de mama? întrebă neliniștit Patrick, studiind fața tatălui.

— Nu, mama este bine. Veștile te privesc pe tine. În timp ce erai în Galia, numele tău a fost propus pentru ordinare ca episcop.

— Da, știu, răspunse Patrick ușurat. Episcopul Brannoc mi-a spus. Dar era Marcus aici, ca să vorbească pentru mine.

Calpornius ezită un moment. Patrick îl asigură.

— Tată, n-o să-mi rupă inima, dacă mă resping ca episcop. În primul rând, n-am cerut niciodată să fiu pus în frunte.

— Da, te-au respins, răspunse sobru Calpornius, căutându-și cuvintele. Dar e mai mult decât atât. Marcus a vorbit într-adevăr în consiliul prezbiterilor, cum ai spus. Totuși, ăăă, a vorbit împotriva ta, nu pentru tine.

Lui Patrick nu-i venea să creadă.

— Nu, tată, trebuie să fie vreo greșeală! izbucni el. Marcus este cel mai drag prieten pe care-l am. N-ar fi spus niciun cuvânt împotriva mea.

— Dar a spus. Mai rău decât asta, a spus lucruri despre care eu nici n-am știut vreodată. El spune că te-ai mărturisit lui, atunci când aveai vreo cincisprezece ani...

Fața lui Patrick căpătă o expresie de extremă stânjeneală.

— Le-a spus prezbiterilor asta? S-a întâmplat cu aproape treizeci de ani în urmă. Nici nu credeam în Dumnezeu atunci. Ce influență a avut acest lucru asupra ordinarii mele?

— Aparent, conducătorii au spus că nu te poți situa în categoria celor cărora nu li se pot aduce niciun reproș – una din calificările pentru a fi episcop. Așa că l-au numit pe Julius.

— Julius? repetă Patrick. Se ridică și se plimbă câteva minute, apoi începu să se calmeze.

Cred că Julius e potrivit pentru slujba de episcop. Pot să fiu liniștit în privința aceasta. Apoi se lăsă din nou pe canapea.

Când simți că Patrick putea auzi și mai mult, Calpornius continuă.

— Și încă mai e ceva. Povestea s-a răspândit în tot satul. Acum toți știu despre ea.

Patrick își coborî privirea, își îngropa fața în mâini și începu să plângă.

— Nu-mi vine să *cred* că a făcut așa ceva. Nu-mi vine să cred. De ce m-ar fi trădat așa?

Calpornius îl mângâie iubitor pe spate. Rămaseră tăcuți câteva momente. În cele din urmă, Calpornius spuse blând:

— Fiule, e cea mai grozavă trădare pe care am auzit-o. Ești foarte vorbăreț, Patrick, și ți-ai făcut mulți dușmani. Dar n-aș fi crezut niciodată că Marcus o să te trateze în felul ăsta.

Ridicându-se, Patrick strânse mâna tatălui. Tatăl continuă:

— Știi că eu și mama ta n-am vrut niciodată să mergi în Irlanda. Dar amândurora ne pare rău pentru ce s-a întâmplat. Numele tău a fost înnegrit pe nedrept. Ce-i mai rău – pentru tine, oricum, nu pentru mine sau pentru mama ta – e că sunt sigur că niciodată nu te vor lăsa să mergi în Irlanda.¹

1. *Confessio* cap. 26, 27, 32

CI I apitoiui 1

Cin alt uis

Patrick își petrecu restul zilei în cameră, în rugăciune. Pentru prima dată, începea să-și piardă credința. Totuși, în noaptea aceea, Dumnezeu i-a mai apărut o dată într-un vis. În acest vis, un grup de prezbiteri și episcopi țineau în mână un document scris care îl condamna pe Patrick. Deodată, în vis, Dumnezeu i-a vorbit din cer lui Patrick: „Noi am văzut cu întristare fața lui Marcus”.¹

Când Patrick se trezi, în dimineața următoare, o rază de speranță îi umplu inima.

— Tată, mamă! strigă el coborând scările. Haideți să vă spun visul!

— Un alt vis, Patrick? întrebă Calpornius, în timp ce termina grăbit cu îmbrăcatul. Concessa se alătură repede soțului ei, nerăbdătoare să audă noul vis al lui Patrick.

Radiind de bucurie, Patrick povesti visul.

— Ceea ce mă încântă e că Dumnezeu nu a spus „*Tu ai văzut fața lui Marcus cu întristare*”. Nu, El a spus, *Noi am văzut fața lui cu întristare*”. Cu alte cuvinte, Dumnezeu s-a integrat pe Sine însuși în situație, ca și

1. *Confessio* cap. 29.

Un alt vis cum ar fi stat lângă mine pe tot parcursul desfășurării evenimentelor.

— Da, medita Concessa. Înțeleg ce vrei să spui.

— Nu pot să nu mă gândesc la versetul care spune: „Cel ce se atinge de voi, se atinge de lumina ochilor Lui”, observă Patrick.

Ridicându-și brațele în rugăciune, continuă:

— Ce mai contează că cel mai bun prieten m-a trădat? Ce mai contează că liderii bisericii sunt împotriva mea? Dumnezeu este în mod clar de partea mea. Asta este tot ceea ce contează.

— Ce întorsătură a evenimentelor, răspunse Calpornius cu un zâmbet larg. Dar ce crezi că o să facă Dumnezeu *acum*!

— Habar n-am, replică Patrick, ridicând din umeri. Tot ce știu e că, dacă Dumnezeu este pentru mine, cine va fi împotriva mea?

Familia se bucură de un mic dejun în tihnă.

— Știți, remarcă Patrick printre îmbucături, Iisus m-a ajutat să înțeleg cum s-a simțit El când a fost trădat de unul dintre propriii Lui apostoli. În mila Sa, mi-a permis să gust puțin din durerea pe care El însuși a simțit-o cu sute de ani în urmă. De fapt, eu am scăpat mult mai ușor. Am fost crucificat numai cu *cuvinte*. Iisus a fost crucificat *cu piroane*. Patrick făcu o pauză, luând câteva înghițituri și reflectând asupra visului.

În acea dimineață, oamenii din sat se bucurau de niște vești noi.

— Ai auzit? îl întrebă cineva foarte încântat pe Patrick

1. Zaharia2: 8

pe stradă, mai târziu în acea dimineață.

— Ce să aud? replică acesta cu o expresie de nedumerire pe față.

— Cum ce? Veștile despre saxoni! Deja s-au angajat în luptă cu picții, pe care i-au împins înapoi în munții din nordul îndepărtat. O să avem în sfârșit pace și siguranță aici, în Britania!

Patrick îi mulțumi omului pentru vești și, în aceeași seară, le comunică părinților lui.

— Da, am auzit același lucru de la ceilalți decurioni în această după-amiază, răspunse Calpornius. Să sperăm că această pace va dura. Având pace, poate că vom putea redresa nevoile economice destul de serioase ale țării noastre. Nu vreau să te alarmez, dar veștile privind economia noastră sunt îngrijorătoare. Întregul mod de viață roman se află în criză atât din punct de vedere economic, cât și politic.

— De ce? Ce s-a întâmplat? Întrebă Patrick cu o voce îngrijorată.

— Păi, un lucru ar fi că nu s-au mai emis monede de mulți ani. Din această cauză, în țară e o mare lipsă de monede. Nevoia îi face pe oameni să facă troc pentru a obține anumite bunuri sau servicii.

— Nu-mi sunt străine lucrurile acestea, zâmbi Patrick. În Irlanda am trăit mulți ani cu sistemul ăsta.

— Irlanda. Da, probabil că nu peste mult timp Britania va ajunge la nivelul Irlandei. Cândva am avut o economie prosperă. Acum se află în colaps. N-au mai fost strânse taxe de ani de zile. Odată, cele mai importante orașe din Britania erau legate prin drumuri bune. Dar aceste drumuri n-au mai fost întreținute de mai mult timp, iar acum sunt pur și simplu prea periculoase ca să mai poți călători noaptea pe ele. Patrick, eu... Patrick, mă ascuți?

— Îmi pare rău, tată, își ceru repede scuze Patrick, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis. Știu că ar trebui să fiu preocupat de toate lucrurile astea, dar mi-e teamă că, în momentul de față, mintea mea este prea ocupată cu sufletele pierdute din Irlanda. Au trecut douăzeci de ani de când Dumnezeu m-a chemat să „umblu din nou” printre irlandezi. Acum barba mea este sură. Și, totuși, iată, încă sunt în Britania.

— De ce nu te concentrezi asupra sufletelor pierdute *de aici*? Întrebă Concessa apucând cu blândețe mâna lui Patrick.

— O, sigur că sunt preocupat și de ele. Dar nimeni nu dă atenție predicilor mele. Mi-e teamă că Marcus mi-a murdărit deja reputația. Și, nu că ar fi fost interesați prea mulți oameni de predica mea, oricum. Dar acum, *nimeni* nu mai este interesat – cu excepția lui Lomman și a grupului lui de tineri. Toți ceilalți cred că nu sunt altceva decât un fățarnic.

Patrick își găsea mângâierea în compania lui Lomman, Crispus și a altor tineri spirituali. Lomman și Crispus au rămas fideli cuvântului lor. Nu s-au căsătorit niciodată, neclintiți în angajamentul lor de a-l însoți pe Patrick în Irlanda. Grație ajutorului acestuia din urmă,

vorbeau acum o galică fluentă. îl însoțeau adesea pe Patrick când acesta mergea să spună despre Iisus negustorilor irlandezi și marinarilor.

— Ai putea să-l ierți pe Marcus? îl întrebă Lomman pe Patrick într-o zi, în timp ce se plimbau pe pajiștea din apropiere.

— Nu încă, răspunse Patrick încet. Știu că trebuie să fac acest lucru. Nu-i pot cere lui Hristos să-mi ierte păcatele, dacă eu nu le iert pe cele ale semenilor mei. Dar e destul de dificil. Nici măcar nu-mi imaginez de ce a făcut ceea ce a făcut.

— Din gelozie, fără îndoială, răspunse Lomman.

— Din gelozie? De ce ar fi cineva – să-l lăsăm deoparte pe Marcus – gelos pe mine? Ce am eu și nu are el?

— Tu ești prezbiter, iar el nu e.

— Dar Marcus nu mi-a dat niciodată de înțeles că l-ar deranja treaba asta. Patrick se așează pe un bolovan și își scoase o piatră din sandală. De fapt, el a fost primul care a sugerat că aș putea fi episcop.

— Da. Dar poate că sugestia lui n-a fost sinceră, interveni Lomman.

— Cu siguranță n-a fost, încuviință Patrick. Rugați-vă pentru mine. Știu că trebuie să-l iert, dar încă mă mai lupt cu asta. Oricum, nici nu știu unde este. Știți, a părăsit orașul cu puțin timp înainte ca eu să mă întorc din Armorica.

— Cred că nu putea suporta să dea cu ochii de tine după ceea ce a făcut, remarcă Lomman, simțindu-se loial față de Patrick. Am auzit că locuiește pe coastă acum împreună cu unchiul lui.

Încă patru ani monotoni s-au mai scurs. Lui Patrick i-au părut o eternitate. A strigat la Dumnezeu, plângând cu lacrimi amare, implorându-l să-i dea voie să-i ocolească pe conducătorii bisericii. Dar Dumnezeu nu l-a lăsat. A continuat să-i implore pe ceilalți lideri, dar aceștia n-au luat aminte la rugămințile lui.

Principalul opozant printre membrii clerului continua să fie Quintus, care încă se uita de sus la Patrick din cauza lipsei de educație și priceperii lui sărace în ceea ce privește complexitatea teologiei. Totuși, mai târziu în acel an, au sosit vești care l-au făcut chiar pe Quintus însuși să reconsidere lucrurile.

— Tată, mamă! năvăli Patrick pe ușa din față, lăsând-o pe jumătate deschisă. Ghiciți ce e? spuse el gâfâind. Tocmai am aflat că

episcopul din Roma a trimis un om pe nume Paladius în Irlanda.

— Deci Roma va încerca acum să-i convertească pe irlandezi, comentă Concessa, așezându-se. Dar de ce ești așa de încântat? Asta nu înseamnă că ușa este închisă pentru tine acum?

— Nu, nu cred, reflectă Patrick. Așa cum o înțeleg eu, misiunea lui Paladius nu este să-i convertească pe irlandezii păgâni, ci mai degrabă să se ocupe de numeroșii creștini care se află acum în Irlanda.

— Nu mi-am imaginat că există creștini în Irlanda, răspunse Calpornius surprins.

— Desigur că sunt, explică Patrick. Gândește-te la toți creștinii din Britania care au fost duși în Irlanda. În plus, sunt și irlandezi care s-au convertit la creștinism. După cum știi, eu însumi am convertit câțiva predicând negustorilor irlandezi în Londra. Alții s-au convertit prin mărturia sclavilor lor sau prin creștinii cu care au avut contact în comerț.

— Înțeleg, spuse Calpornius lăsându-se pe spate în scaun.

— Lucrul cel mai important, continuă Patrick, este că, dacă Roma crede că Irlanda merită atenția, cum va putea biserica britanică să ignore Irlanda?

Patrick avea dreptate. Dintr-odată, cererea lui de a merge în Irlanda nu mai părea o nebunie egalilor lui. De fapt, peste câteva luni, bătrânul episcop Branoc i-a convocat pe membrii clerului:

— Fraților, am făcut o mare greșeală. De fapt, nu ezit să spun că am păcătuit împotriva lui Dumnezeu.

— La ce vă referiți? întrebă Quintus politicos.

— Cu aproape douăzeci și cinci de ani în urmă, Dumnezeu a chemat un om din comunitatea noastră să meargă și să ducă irlandezilor vestea bună a lui Hristos. Dar astăzi irlandezii încă mor fără să fi auzit despre El. De ce? Din cauza lipsei noastre de credință! Nu l-am trimis niciodată pe omul pe care Dumnezeu l-a ales. Acum, Roma a trimis un episcop în Irlanda. Cred că aceasta este o mustrare trimisă direct de Dumnezeu bisericii din Britania. Am eșuat în ceea ce era datoria noastră. Poate că acum El ne-a ocolit.

— Dar nu este prea târziu să-l trimitem pe Patrick. De ce să nu-l trimitem acum? replică unul dintre prezbiteri. Simțindu-se încurcați, ceilalți lideri încuviințară grăbiți.

— Deci sunteți gata să-l ordinăm episcop? întrebă Branoc.

— Păi, nu, nu vrem să spunem că poate fi ordonat episcop, explică Quintus. Dar cred că putem să-l trimitem ca prezbiter.

— Înțeleg, răspunse cu asprime Branoc. Deci când va planta biserici, va trebui să-i ducă pe convertiții irlandezi la episcopul Romei, în așa fel încât Roma să-i poată ordina pentru lucrare. Asta vreți? Plantăm biserici în Irlanda numai ca să ajungă sub jurisdicția Romei?

— Dar cum rămâne cu marele păcat al lui Patrick? interveni un alt prezbiter.

— Vrei să spui ceea ce a făcut când avea cincisprezece ani? Înainte să-l fi cunoscut pe Dumnezeu? Fața slabă a lui Branoc era potopită de mânie. Patrick are acum patruzeci și opt de ani. N-o să-l puteți ierta niciodată? Vreți să cunoașteți și păcatele pe care le-am făcut eu înainte de a mă întoarce la Dumnezeu?

— Dar Patrick este atât de neinstruit, protestă Quintus. Latina lui este barbară. După toți anii ăștia, încă nu știe anumite puncte ale teologiei.

— Dar cunoaște Scriptura. Probabil mai bine decât o cunoști tu. Și, ceea ce este și mai important, îl cunoaște pe Dumnezeu! Este singurul lucru care contează.

Branoc era cuprins de un elan vizibil și începuse să ridice tonul.

— Nimeni nu vă cere să-l faceți episcop ca să slujească aici, în Britania. Vorbim despre a-l face episcop pentru Irlanda!

În cele din urmă, liderii împotriviți căzură de acord

Un alt vis să-l ordoneze pe Patrick ca episcop al irlandezilor. Când vestea deciziei lor ajunse la Patrick, acesta nu-și mai încăpea în piele de bucurie. Își înalță capul și izbucni în laude către cer! După ce le spuse vestea părinților lui, le-o transmise imediat și lui Lomman, Crispus, și celorlalți tineri din grup.

— Știu că ați spus cândva că vreți să mergeți cu mine, le spuse el lui Lomman și Crispus pe un ton serios, dar vreau să știți că nu mă supăr deloc dacă vă retrageți. Tot ceea ce vă pot promite în Irlanda e foame, frig, suferință și o posibilă moarte, tot ce e posibil. S-ar putea să nu-i mai revedeți niciodată pe cei dragi. Eu mă aștept să mor în Irlanda – dar nu înainte ca multe suflete să fie câștigate pentru Hristos. Dumnezeu nu m-a trimis acolo până când nu a văzut că irlandezii sunt gata să primească Evanghelia. Mă bucur de ajutorul vostru, dar asigurați-vă că este exact ceea ce vreți să faceți.

— Am luat această decizie cu mulți ani în urmă, replică Lomman fără să ezite. Am socotit prețul. Preferăm să murim în serviciul Domnului în Irlanda decât să ne petrecem viețile aici, privind cum poporul nostru moare încet. Crispus își scutură capul în semn de încuviințare, în aceeași săptămână, alți doi tineri din grupul lor s-au alăturat misiunii.

Părinții lui Patrick au susținut cu generozitate misiunea lui Patrick, donând mâncare, haine, obiecte pentru troc și alte lucruri. Branoc a avut grijă ca și biserica britanică să ofere niște provizii. În sfârșit, sosi și ziua ordinarii lui Patrick. Nu a avut loc în satul natal Bannavem Taburniae, ci în Corinium, un oraș mai mare, nu prea departe. Trei episcopi, mulți prezbiteri și diaconi și un mare număr de oameni erau prezenți acolo. Ochii lui Patrick plutiră în lacrimi pe tot parcursul slujbei – atât lacrimi de bucurie, cât și lacrimi de durere pentru propria lui nevrednicie. Își dădu seama că nu-l iertase niciodată complet pe Marcus. „Te rog, iartă-l, Tată”, se rugă Patrick în tăcere. „Îl iert pentru ceea ce a făcut”. Imediat Patrick simți că o mare greutate îi fusese luată de pe umeri.

În sfârșit, cei trei episcopi își puseră mâinile peste Patrick și unul dintre ei se rugă. În timp ce episcopul se ruga, Patrick simți ungerea Duhului Sfânt peste sufletul său. Apoi, diaconii i-au adus lui Patrick pâinea și vinul, iar acesta a luat Cina Domnului împreună cu toată adunarea.

Ca un final al ordinarii, toți oamenii au venit în fața lui Patrick într-un singur șir ca să fie binecuvântați de el, după cum era obiceiul. El a întâmpinat cu căldură pe fiecare și și-a pus mâinile peste ei ca să-i binecuvânteze. Uitându-se în mulțime, îl zări undeva, în spate, pe Marcus. Patrick zâmbi, așteptând cu nerăbdare să-l binecuvânteze și să-i dea sărutul păcii. Totuși, în loc să vină să-l salute pe Patrick, acesta se strecură în tăcere pe ușă și ieși din biserică. Patrick se rugă în sinea lui ca Marcus să se întoarcă, dar acesta nu s-a mai întors.

Câteva săptămâni mai târziu, o mică mulțime de oameni era adunată pe o plajă îngustă, înconjurată de stânci, unde barca lui Patrick era pregătită pentru a naviga. Patrick adresă câteva cuvinte grupului și apoi îi sărută în semn de rămas bun pe bătrânii lui părinți. Cu aceasta, ridică ancora pentru Irlanda.

De pe o stâncă din depărtare, o figură solitară îl privea pe

Patrick plecând. Bărbatul urmări cu privirea barca mică până când aceasta dispăru în ceață. După ce aceasta se pierdu în larg, se aruncă la pământ și plânse.¹

1. *Confessio* cap. 26, 29.

Itolu! 1 4

În sfârșit, Irlanda!

— Ce sentiment straniu, îi spuse Patrick lui Lomman în timp ce barca lor plutea ușor pe marea irlandeză învolburată. Nu pot să nu mă gândesc decât la momentul când am călătorit prima dată în barcă spre Irlanda.

— Cred că au fost amintiri foarte neplăcute, răspunse Lomman în timp ce potrivea vâslele. Nici nu pot să-mi imaginez ce coșmar trebuie să fi fost ziua aceea. Câți ani ziceai că aveai atunci?

— Șaisprezece.

— Crezi că stăpânul tău trăiește încă? Întrebă Crispus.

— Mă îndoiesc. Avea cel puțin cincizeci când am evadat eu din Irlanda, iar asta s-a întâmplat cu douăzeci și cinci de ani în urmă.

— Dacă fiii lui află că ești în Irlanda, vor veni să te revendice? Întrebă Lomman.

— Poate. M-am întrebat și eu același lucru. Tot ce știu este că viața mea este în mâinile lui Dumnezeu. Cred cu toată convingerea că El nu mă va lăsa să fiu ucis sau făcut rob până când misiunea Lui prin mine nu va fi împlinită.

În ziua următoare, Patrick și oamenii lui ajunseră la o plajă pustie pe coasta de nord-est a Irlandei. După ce i-au mulțumit lui Dumnezeu pentru călătoria care a avut loc în siguranță, și-au așezat tabăra lângă țărm. În acea seară s-au bucurat de o masă simplă, au cântat psalmi împreună, s-au rugat o vreme și, în cele din urmă, au mers să se culce. Trezindu-se înaintea zorilor în dimineața următoare, s-au rugat mai mult de o oră, cerând călăuzirea lui Dumnezeu în lucrarea de a duce Evanghelia irlandezilor. După un dejun ușor, și-au început călătoria, urmând o cărare a oilor. În curând au întâlnit un țăran în vârstă ce căra în spate o legătură mare de vreascuri.

Vorbind în galică, Patrick s-a apropiat de el:

— Bună ziua! Noi venim din Britania ca să aducem niște vești bune oamenilor din Irlanda. Puteți să-mi spuneți numele regelui acestei *tuathal*

— Numele regelui este Laoghaire¹, replică bătrânul cu o voce șovăitoare.

— Și unde locuiește? întrebă Patrick.

Arătând cu degetul lui slab în josul cărării, bătrânul spuse:

— Mergeți pe drumul ăsta și veți ajunge în curând la casa lui.

Patrick îi mulțumi țăranului, după care el și grupul lui urmară drumul șerpuit în direcția indicată. După ce merseră aproape o milă, Lomman exclamă brusc:

— Patrick, uită-te pe vârful dealului din fața noastră!

1. Se pronunță LEER ce.

Sunt niște războinici înarmați!

Arată cu degetul trei războinici statuari, cu săbii în mâini, care se uitau țintă la grupul mic de oameni.

— Suntem în pericol?

— Bineînțeles că suntem în pericol! replică Patrick. E chiar o primejdie foarte serioasă. Dar este absolut esențial ca niciunul dintre noi să nu dea vreun semn de frică. Țineți-vă capetele sus și continuați să mergeți drept înainte, cu un pas vioi. Lomman, începe să te rogi și nu te opri indiferent de ceea ce se întâmplă în fața ta. Eu o să-i conduc pe ceilalți cântând un psalm.

Cu voce tare și limpede, Patrick începu să cante. „Scapă-mă de vrăjmașii mei, o, Dumnezeu meu”. Ceilalți (cu excepția lui Lomman) se alăturară și ei familiarelor cuvinte ale Psalmului 59. Găsindu-și curajul în Dumnezeu, armata de războinici spirituali și-a continuat marșul cântând și rugându-se. În timp ce înconjurau dealul, drumul le-a fost blocat de cei trei războinici voinici, care-i priveau amenințător.

— Cine sunteți și ce vreți? mârâi unul dintre războinici.

— Noi suntem ambasadorii unui rege puternic, replică Patrick fără să șovăie. Am venit de peste mare într-o misiune de pace, ca să aducem niște vești bune lui Laoghaire, regele vostru.

Cei trei războinici ezitară câteva secunde, surprinși atât de îndrăzneala lui Patrick, cât și de natura misiunii lui. În cele din urmă, unul dintre ei urlă:

— Plecați de aici! Sau, altfel, regele nostru vă va tăia capetele și le va agăța deasupra porții.

— Du-te și spune-i lui Laoghaire că nu ne temem de amenințările lui, replică Patrick ferm, privindu-l pe războinic drept în

ochi.

Din nou războinicii ezitară, nesiguri de ceea ce ar fi trebuit să facă cu acești vizitatori străni. În cele din urmă, se strânsură împreună.

— Aceasta ar putea fi o șmecherie, spuse unul cu o voce răgușită.

— Da, dar dacă sunt cine spun că sunt, Laoghaire ne va tăia nouă capetele dacă nu le dăm voie să treacă mai departe, replică un altul.

— Haideți să-i căutăm de arme, sugeră al treilea războinic. Dacă nu sunt înarmați, o să-i ducem la Laoghaire. Dacă sunt înarmați, îi vom alunga. Ceilalți aprobă repede planul.

Războinicii îi căutară de arme pe Patrick și pe tovarășii lui și le scotociră bagajele. Bineînțeles că nu au găsit niciun fel de arme; doar cuțitele pentru mâncare și celelalte rezerve de hrană.

— Urmați-mă, i se adresă unul dintre războinici în final lui Patrick, gesticulând cu mâna. Așa că micul grup își continuă drumul, având în față un războinic irlandez care-i conducea, iar în spate alți doi războinici care încheiau șirul.

Când au ajuns în sfârșit la casa regelui, unul dintre războinici le spuse vizitatorilor să stea afară, până când el va vorbi cu Laoghaire. Patrick și oamenii lui au așteptat temători, rugându-se în liniște, cu mare ardoare.

— Crezi că Laoghaire ne va primi? întrebă Lomman neliniștit. Sau ne va uide și va decora stâlpii porții cu capetele noastre?

— Nu pot să cred că Dumnezeu ne-a adus în Irlanda doar ca să fim omorâți din prima zi, răspunse Patrick calm. Totuși, cât despre faptul că regele acesta ne va asculta sau nu – aceasta e în mâinile lui Dumnezeu.

În cele din urmă, războinicul se întoarce și îi anunță că regele urma să-i primească în aceeași seară la o sărbătoare. Apoi îi conduse pe Patrick și pe ceilalți la o colibă mică unde puteau să se odihnească până seara.

În acea seară, un slujitor îi conduse pe Patrick și pe tovarășii lui în casa lui Laoghaire. Când intră în sala mare, Patrick își roti privirea prin cameră. În mijloc se afla o masă lungă din stejar, care era de fapt alcătuită din mai multe scânduri din lemn cioplite grosolan. Era

așezată pe niște suporturi care înălțau scândurile la aproape treizeci de centimetri de la podea. Deși masa nu era acoperită cu nicio pânză, părea totuși pregătită pentru ospăț. Nu existau bănci sau scaune; în jurul mesei erau așezate piei de animale.

Camera nu avea tavan – numai grinzile și acoperișul din stuf. La capătul camerei se afla un cămin masiv. Nu avea coș, lăsând ca fumul să își croiască drum afară printre grinzi și stuf. Uitându-se în sus, Patrick observă că grinzile erau acoperite cu spoiala neagră a funinginii. Podeaua nu era nimic altceva decât lut și var, amestec ce rezultase într-o substanță solidă, acoperită în unele locuri cu piei de animale

Mai mulți servitori umblau grăbiți încolo și înapoi, făcând pregătirile finale pentru marele ospăț. În curând, servitorii intrară în cameră aducând vesela din lemn umplută cu mâncare. Și ce feluri de mâncare! La capătul mesei, se aflau niște farfurii din lemn pline cu carne de mistreț proaspăt vânat. Mai erau și niște blide cu carne de căprioară, de oaie și de iepure. În alte locuri de pe masa largă se aflau farfurii cu pește, boluri cu unt, bucăți uriașe de pâine de orz și castroane cu miere.

Ca oaspete de onoare al serii, Patrick stătea cu picioarele încrucișate pe podea, în fața ușii. Regele Laoghaire stătea în stânga lui. Era un om înalt, cu fața roșie, cu o mustață uriașă lăsată în jos și care se muia tot timpul în mâncarea pe care acesta o mânca. Șuvițe sure de păr nepieptănat îi cădeau pe umeri de pe capul pleșuv. Era îmbrăcat cu niște pantaloni în carouri în roșu și albastru. Purta o tunică stacojie care îi ajungea până jos, pe coapse. Tunica era legată în jurul taliei cu o curea din piele de bivol, decorată cu o lucrătură fină, aurie. O glugă lunguiață, de un verde de smarald, îi acoperea spatele, prinsă în jurul gâtului cu o broșă din aur. Brațele lui puternice erau împodobite cu coliere din metal aurii, purtate ca niște brățări. Mulți dintre oamenii prezenți acolo erau îmbrăcați asemănător.

Singurul instrument cu care se mânca era un pumnal pentru tăiatul cărnii. Pentru celelalte feluri de mâncare, oamenii se mulțumeau să-și folosească mâinile. Stăpânul și oaspetele de onoare beau din pahare de argint. Ceilalți musafiri beau din cupe de bronz sau din obiecte în formă de corn care erau trecute de la un musafir la altul.

Femeile stăteau la o masă aranjată în mod asemănător și

mâncau în același fel ca bărbații. Cele mai multe erau îmbrăcate în rochii lungi, în culori strălucitoare, din mătase. Broderii aurii înfrumusețau poalele și partea de sus a multor rochii. Toate femeile aveau părul răsucit sau prins în niște coafuri aranjate cu mare atenție. Aveau coliere din aur sau din argint în jurul gâtului și brațări zornăitoare la încheieturile mâinilor.

La ambele mese, musafirii erau angajați în discuții aprinse, iar încăperea răsună deseori de râsete. În timp ce sărbătoarea era în toi, certuri înfocate izbucniră la ambele mese. Se pare că unul dintre războinicii tineri a batjocorit un alt războinic așezat la masa regelui. Deodată, cei doi bărbați săriră în picioare și își scoaseră pumnalele. Probabil că unul l-ar fi ucis pe celălalt dacă regele nu ar fi intervenit, cerându-le să se așeze.

Laoghaire se ridică mai apoi în picioare și îi anunță pe oaspeții lui:

— Avem un vizitator important în seara asta. A venit la noi de dincolo de mare, aducându-ne un mesaj de vești bune de la un mare rege. Apoi, adresându-se lui Patrick, regele continuă: Ridică-te și spune-ne care îți este misiunea. După aceea, se așeză și îi făcu semn unui servitor să-i reumple paharul.

Patrick se ridică și privi mulțimea din fața lui, rugându-se în tăcere lui Dumnezeu ca să-i dea cuvinte potrivite.

— Regele vostru a vorbit corect, începu Patrick cu voce tare. Am venit de dincolo de mare – din Britania. Dar regele pe care îl reprezint eu este mai mare decât oricare alt rege sau guvernator din Britania. Este chiar mai puternic decât împăratul romanilor.

Patrick se opri un moment, lăsând ca importanța cuvintelor sale să pătrundă în inimile ascultătorilor. Musafirii erau acum toți tăcuți, ascultând cu nerăbdare.

— Am fost trimis aici de un rege care guvernează nu numai întreg pământul, ci întreg universul. Numele lui este Iisus Hristos. El este fiul lui Dumnezeu. Și, totuși, odată a trăit pe pământ ca simplu om, ca mine și ca tine. A venit pe pământ ca să ne aducă vești bune. Vești bune pentru fiecare – vești bune pentru romani, vești bune pentru britanici, vești bune pentru irlandezi. Patrick se opri din nou.

— Care sunt aceste vești bune? Întrebă Laoghaire cu voce tare.

— Vestea bună este că zeii pe care voi îi venerați și de care vă

temeți nu sunt deloc zei. Ei sunt niște demoni. Vorbesc despre Teutates, Lugh, Belenos și ceilalți o sută de alți zei pe care voi îi proslăviți și pe care și strămoșii mei obișnuiau să-i proslăvească. Spuneți-mi, cum l-ați descrie pe Belenos? îl vedeți ca pe un tată iubitor? Sau este cineva de care vă e teamă?

— Nu e deloc iubitor, izbucni Fedilmid, unul dintre fiii regelui. Belenos este domn; e stăpân. Nu îndrăznim să spunem ceva împotriva lui pentru că ne va pedepsi. Trebuie neîncetat să-l potolim, altfel ne pune piedici.

— Și dacă vă spun că Iisus despre care vă vorbesc vă poate da putere asupra lui Belenos? Că, în loc să vă fie teamă de Belenos, lui îi va fi teamă de *voii* Dacă vă spun că cei care sunt supuși lui Iisus au putere asupra *tuturor* zeilor voștri? Și nu numai peste zeii voștri – ci și peste foștii zei ai romanilor și cei ai tuturor popoarelor de pe pământ? Dacă v-aș spune că supușii lui Iisus nu mai trebuie să aducă jertfe prin care să-i liniștească pe zei și totuși zeii să nu aibă nicio putere de a-i pedepsi?

— Aceasta, într-adevăr, ar fi o veste bună, aprobă Laoghaire.

— Dar nu e tot, continuă Patrick. Dacă v-aș spune că deasupra acestor așa numiți dumnezei există un Dumnezeu atotputernic. Noi, supușii lui Iisus, îl numim simplu Tată. Folosim acest nume din cauza a ceea ce este El. El ne iubește mult mai duios decât tații noștri pământești. De fapt, El ne iubește atât de mult, încât l-a dat pe singurul Lui Fiu ca să moară pentru noi. Zeii voștri vă cer sacrificii umane. Dar Dumnezeu atotputernic l-a dat pe Fiul Lui preaiubit ca jertfă *pentru noi*. Fiul lui, Iisus Hristos, a murit nu numai pentru oamenii aceia care-l venerază pe El, ci pentru toată omenirea – și aici sunt incluși și irlandezii. Adevărul este că nu există niciun alt Dumnezeu – nu a existat vreodată și nici nu va exista – în afară de acest Dumnezeu despre care vă vorbesc eu. Adică Tatăl, împreună cu Fiul Său, Iisus Hristos. Tatăl este nenăscut și nu are început. Fiul său, Iisus, a existat dintotdeauna cu El. Iisus a creat toate lucrurile vizibile și invizibile. Totuși, El s-a făcut om ca să ne salveze și să înfrângă moartea. Tatăl l-a înviat pe Fiul Lui din morți și i-a dat o împărăție care va zdrobi toate împărățiile pământului. Acei oameni care îl slujesc pe El vor deveni în cele din urmă regi și vor locui cu El în ceruri. Iar El se va întoarce într-o zi – poate foarte curând. Chiar și acum, El ne dă puterea prin Duhul

Sfânt.

— Dar soarele? Întrebă unul dintre invitații regelui. Cu siguranță, soarele este și el Dumnezeu.

— Nu, răspunse Patrick cu tărie. Soarele nu este Dumnezeu. El răsare în fiecare zi pentru noi la porunca Tatălui. Soarele nu va domni niciodată. Și nici splendoarea lui nu va dura. Și nici cei care îl venerază nu vor domni niciodată. În loc de asta, vor pierde viața veșnică. În opoziție, cei care cred și se închină adevăratului Soare, Hristos, vor moșteni viața veșnică. El îi păzește, îi protejează și se îngrijește de cei care îl slujesc de bunăvoie. Tatăl lui îi înfiază pe toți ca fii și fiice.

— Ceea ce spui tu este minunat, fără doar și poate, spuse Fedelm, una dintre fiicele regelui. Dar de unde știm că este adevărat?

— Eu sunt dovada vie că ceea ce spun este adevărat, răspunse Patrick. Poate că vă întrebați cum am ajuns să vorbesc limba voastră fluent. Motivul e că, pe când aveam șaisprezece ani, am fost capturat de războinicii irlandezi și vândut ca sclav aici, în Irlanda, unui bărbat pe nume Milchu. Am lucrat ca sclavul lui timp de șase ani lângă localitatea Wood of Voclut. Apoi Dumnezeu a intervenit și mi-a spus să fug de acolo pentru că El mi-a pregătit o corabie. Am făcut așa cum m-a îndrumat în sfârșit, Irlanda!

Dumnezeu și de atunci sunt un om liber.

Unii dintre oaspeți făcură ochii mari când au auzit că Patrick era un sclav fugar. Mulți dintre ascultătorii lui Patrick începură să murmure între ei, iar cei doi războinici ai lui Laoghaire se ridicară să-l înșface pe Patrick. Totuși, cu un gest larg din ambele mâini, Laoghaire liniști mulțimea. Războinicii se așezară imediat jos.

— Tu ești fie cel mai curajos om pe care l-am întâlnit vreodată, a spus împăratul, fie un nebun de-a binelea. În momentul de față nu știu care dintre ele ești. Nu știu dacă acest Milchu mai trăiește sau nu, dar când el sau fiii lui vor afla că te-ai întors în Irlanda, te vor omorî. De lucrul acesta sunt sigur.

— Nu mi-e teamă nici de Milchu, nici de fiii lui. Am venit în Irlanda ca să mor. Dar știu că Regele pe care-L slujesc nu îl va lăsa pe Milchu sau pe oricine altcineva să îmi facă vreun rău până când lucrarea pe care El m-a trimis să o fac nu va fi încheiată. De lucrul acesta sunt sigur. După o pauză dramatică, Patrick adăugă:

— Lăsați-mă să vă explic de ce sunt așa de sigur. Sunt sigur pentru că Domnul Dumnezeuul meu mi-a arătat milă chiar și atunci când eram tânăr și neștiutor. El mă veghea înainte ca eu să-L cunosc. Înainte de a deosebi binele de rău, El m-a protejat și m-a mângâiat așa cum face un tată cu fiul lui.

Patrick descrie mai apoi cu detalii visurile pe care le avusese în timp ce era sclavul lui Milchu și cum l-a îndrumat Dumnezeu în mod miraculos până în golful unde îl aștepta o barcă. Povesti mulțimii despre a doua captivitate de pe corabie și cum a scăpat și de ea. Le povesti cum Dumnezeu le-a dat mâncare oamenilor înfometați, ceea ce zeii lor n-au fost în stare să facă.

— Când m-am întors în cele din urmă acasă, în Britania, n-am vrut să mai pun niciodată piciorul în Irlanda. Dar Regele meu, Iisus Hristos, mi-a spus să mă întorc aici ca să vă aduc vestea bună a împărăției Lui. Vedeți, și prima dată tot Dumnezeu m-a trimis în Irlanda. M-a trimis aici ca să învăț limba și obiceiurile voastre, așa încât, mai târziu, să mă pot întoarce ca mesagerul Lui pentru poporul irlandez. Și acum nu pot să tac pentru că El a revărsat atâtea binecuvântări și haruri peste mine!

Vocea lui Patrick era răgușită acum și el ceru o înghițitură de apă. Sorbi apa încet, în timp ce oaspeții adunați vorbeau unul cu celălalt în șoaptă despre lucrurile incredibile pe care le auziseră.

— Dumnezeu le deschide inimile; le deschide inimile, își spuse Patrick. Mulțumesc, Tată. Termină de băut și apoi le spuse oamenilor cum a profețit Iisus cu sute de ani înainte că această veste bună va ajunge la irlandezi.

— Așa cum am afirmat, El a spus că se va întoarce pe pământ. Dar tot El a spus că mai întâi vestea bună a împărăției Lui va fi predicată pe întreg pământul. El le-a spus urmașilor lui: „De aceea, te pun să fii Lumina neamurilor, ca să duci mântuirea până la marginile pământului”. 1 Acest lucru se întâmplă acum. Irlanda este la marginea pământului. Iisus a știut dinainte că unul dintre slujitorii Lui vă va aduce mesajul acesta ca și voi să puteți deveni copiii înfiați ai Tatălui Lui, așa cum am

1. *Confessio* cap. 38, Referință din Isaia 49: 6.
devenit eu.

— Aș vrea să devin un fiu înfiat al acestui tată de care vorbești

tu, interveni un oaspete de la masă. Cum pot să fac lucrul acesta?

— Este simplu – și totuși foarte dificil. Este numai pentru cei curajoși. Iisus nu acceptă ca lașii să fie slujitorii Lui. Dar acum este destul de târziu. Cu permisiunea regelui vostru, îți voi spune mâine cum poți tu – de fapt, cum puteți voi toți – deveni copii înfiați ai Tatălui universului.¹

1. *Confessio* cap. 2 – 4, 38 – 41, 61; Epistola cap. 5.

Capitolu! 1

Irlandezii aud Evanghelia

După întoarcerea în camera sa, Patrick a stat o bună bucată de vreme în rugăciune, mijlocind cu lacrimi pentru oamenii cărora le mărturisise. Zorii i-au găsit pe el și pe tovarășii lui pe genunchi, în rugăciune sinceră. După ce s-au rugat, bărbații au citit din Scripturi și au cântat împreună câțiva psalmi.

După un dejun ușor, regele Laoghaire, familia lui împreună cu toți oaspeții s-au adunat afară, la umbra unor stejari rămuroși. Patrick s-a ridicat în picioare și s-a adresat din nou adunării:

— Seara trecută, v-am spus că e în același timp și ușor și greu să devii un copil înfiat al Tatălui. Este ușor, deoarece jugul lui Iisus este ușor. El nu este Belones care domnește prin teroare. El domnește în dragoste. Lui îi pasă de fiecare dintre supușii Săi. În același timp, ca să devii slujitorul împărăției Lui, trebuie să vrei să trăiești după legile acestei împărății. Și, totuși, este imposibil pentru orice bărbat sau femeie cu natură umană să trăiască după aceste legi. Poți să trăiești după aceste legi numai dacă te-ai născut din nou. După ce te-ai născut din nou, poți să trăiești după aceste legi prin harul pe care El ți-l dă.

Patrick continuă prin a explica ce însemna să fii născut din nou. De asemenea, le spuse ascultătorilor lui despre învățăturile lui Hristos din predica de pe munte. După aceea, au mâncat împreună și s-au odihnit o vreme.

— Nu sunt prea sigur că mă descurc, le spuse Patrick celorlalți. Aș vrea să cunosc un mod de a le prezenta Evanghelia potrivit cu cultura lor.

— Vrei să spui felul în care le-a vorbit Pavel atenienilor pe dealul lui Marte? interveni Lomman.

— Exact. Nu pot să nu meditez la felul în care Pavel li s-a adresat: „Căci, pe când străbăteam cetatea voastră și mă uitam de

aproape la lucrurile la care vă închinați voi, am descoperit chiar și un altar, pe care este scris: «Unui Dumnezeu necunoscut!» Ei bine, ceea ce voi cinstiți, fără să cunoașteți, aceea vă vestesc eu”. 1 Deci Pavel le-a prezentat Evanghelia într-un mod la care grecii se puteau raporta.

— Da, Pavel chiar a adăugat: „Căci în El avem viața, mișcarea și ființa, după cum au zis și unii din poeții voștri: «Suntem din neamul lui...»” 2 Aici, cita de fapt din propriul lor poet, Menander, explică Lomman.

— N-am realizat niciodată lucrul ăsta, medita Patrick. Acum, dacă grecii au avut „semințe de adevăr” în cultura lor pe care apostolul Pavel le-a putut folosi ca să le prezinte Evanghelia, sunt sigur că și irlandezii au.

— Ai locuit aici șase ani, îi aminti Crispus lui Patrick.

1. Fapt. 17: 23; 2. Fapt. 17: 28;

Ce ai învățat despre religia lor în tot acest timp? Câteva minute Patrick își răscoli amintirile.

— Păi, un lucru ar fi că și ei cred într-un suflet nemuritor, la fel ca noi.

— Aleluia! exclamă Lomman. Acest lucru va pregăti terenul pentru a-i învăța ce spun Scripturile despre viața de după moarte și despre ziua judecății. Ce alte lucruri poți să-ți mai amintești?

— Păi, un alt lucru e că ei cred că lacurile și izvoarele de apă sunt sfinte. Poate că acesta este sâmburele de adevăr pe care îl pot folosi ca să le explic botezul.

— Am auzit că ei consideră anumiți copaci sacri, adăugă Crispus. Așa e?

— Da, așa e. Dar la ce ne-ar putea folosi aceasta?

— Păi, n-ai putea folosi lucrul acesta ca pe un mijloc de a explica că primii noștri strămoși au păcătuit deoarece au mâncat fructul interzis al pomului cunoștinței?

— Poate că da, răspunse Patrick gânditor. E un punct bun. De fapt, în paradis, creștinii vor mânca din pomul vieții¹. Mai mult, Scriptura spune că Hristos a murit pe lemn². Devine de-a dreptul fascinant!

Oamenii terminară de mâncat în timp ce Duhul Sfânt i-a mai reamintit lui Patrick și alte lucruri.

— Dumnezeu tocmai mi-a amintit ceva, le spuse el plin de

încântare. Druizii îi învață pe oameni că numărul trei este sacru. Există chiar o triadă specială de zei – Taranis, Esus și Teutates.

— Întocmai ca trinitatea, izbucni Lomman.

— Ceva de genul ăsta, dar triada lor este foarte

1. Apoc. 2: 7; 2. Fapt. 5: 30;

diferită de trinitatea noastră. Totuși, voi avea un punct de referință comun ca să explic trinitatea.

Toți au terminat de mâncat, iar după ce s-au odihnit, Patrick a început să-i învețe din nou, folosind unele dintre punctele de referință pe care el și tovarășii lui le exploraseră. Era târziu, după-amiază, când Patrick și-a încheiat expunerea. S-a așezat undeva sub un scoruș ca să se odihnească un moment și să supravegheze mulțimea din fața lui.

— Deci, ce trebuie să facem ca să fim adoptați – cum ai spus tu – născuți din nou? Întrebă unul dintre oaspeții regelui.

Deși obosit, Patrick se ridică în picioare din nou, iar Duhul Sfânt îi aduse în minte cuvintele pe care le-a spus Pavel temnicerului din Filip:

— Mai întâi, trebuie să credeți în Iisus Hristos cu toată inima voastră. Trebuie să credeți că El este Fiul lui Dumnezeu și că a murit pentru păcatele voastre.

Patrick se gândi apoi la răspunsul pe care Petru l-a dat evreilor în ziua Rusaliilor.

— În al doilea rând, adăugă el, trebuie să vă căți de felul vostru de trăire. Apoi, trebuie să vă convertiți. Asta înseamnă că trebuie să vă decideți să părăsiți vechiul mod de viață și să trăiți de acum înainte pentru Hristos, supunându-vă învățăturilor Lui. În cele din urmă, trebuie să fiți botezați în apă și cu Duhul Sfânt... în felul acesta, vă nașteți din nou și primiți înfierea de copii ai lui Dumnezeu.

Patrick privi cu milă fețele neliniștite din fața lui. Simțea că Dumnezeu le deschisese inimile ca să primească Evanghelia. Cu o voce puternică, îi întrebă:

— Câți dintre voi doresc să primească nașterea din nou? câți dintre voi doresc să-L urmeze pe Hristos ca rege?

Patrick nu-și putea stăpâni lacrimile văzând că un mare număr de oameni veniră și îngenuncheară înaintea lui. Fedilmid, fiul lui Laoghaire și Fedelm, fiica lui, erau printre cei gata să se nască din nou.¹ Patrick îi îmbrățișa cu dragoste pe foarte mulți dintre

ascultătorii gata să se pocăiască.

Amintindu-și experiența lui cu marinarii, Patrick se adresă încă o dată adunării, cu o voce solemnă:

— Timp de douăzeci și cinci de ani am așteptat și m-am rugat pentru ziua asta. Dar vreau să vă avertizez cu privire la un lucru. Acesta nu este un pas pe care să-l faceți cu ușurință. O dată ce deveniți creștini, nu mai există cale de întoarcere. Ar fi fost mai bine să nu fi devenit creștini niciodată decât să vă pocăiți și apoi să vă întoarceți la vechile voastre căi. Hristos este un rege care cere predare totală. Să nu vă imaginați că puteți deveni unul dintre slujitorii Lui și să continuați să vă închinați și celorlalți zei ai voștri. El nu va accepta acest lucru. O dată ce v-ați născut din nou, nu mai puteți ține sărbătorile închinat zeilor voștri. Nu vor mai fi sărbători precum Beltain sau Samain. Nu mai puteți trăi în război cu vecinii voștri, nu mai aveți voie să le jefuiți pe celelalte popoare sau să trăiți în beții. Și, pentru că nu veți mai face aceste lucruri, ceilalți vă vor considera niște oameni ciudați. Unii chiar

1. Regele Laoghaire nu a trecut niciodată la creștinism.

vă vor urî și poate vă vor condamna la moarte. Dacă nu sunteți gata să vă dați viața pentru Hristos așa cum El și-a dat-o pentru voi, atunci nu mergeți mai departe.

Unii dintre ascultătorii lui Patrick se dădură încet înapoi, dar majoritatea rămaseră credincioși hotărârii lor. Patrick îngenunche apoi și se rugă o vreme pentru cei care erau gata să se nască din nou. Îi sfătui să-și mărturisească păcatele înaintea lui Dumnezeu și să-i spună lui Dumnezeu că voiau să fie copiii Lui. După ce fiecare s-a rugat, Patrick conduse grupul la un lac din apropiere. De pe țărmul lacului le vorbi oamenilor:

— Regele nostru, Iisus Hristos, ne-a spus următorul lucru despre revenirea Lui: El a afirmat că, așa cum fulgerul vine din răsărit și străbate cerul până la apus, așa va fi revenirea Lui.¹ Creștinii au înțeles întotdeauna acest lucru ca simbolizând venirea lui Hristos dinspre răsărit. Din acest motiv, asociem răsăritul cu regiunea lui Hristos, iar apusul cu ținutul stăpânit de Satan. Prin urmare, vreau să vă întoarceți cu fața spre apus și să spuneți după mine: „Renunț la Satan, la îngerii lui și la toate ceremoniile și lucrările lui. Renunț la Belenos, Lugh, Taranis și Brigid.

După ce grupul a făcut acest lucru, Patrick continuă:

— Acum, întoarceți-vă privirile spre răsărit. Credeți în Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu?

Oamenii răspunseră într-un glas da.

— Îl acceptați pe El ca Salvator și doriți să-l urmați pe El ca Domn?

Din nou, grupul răspunse afirmativ.

1. Matei 24: 27;

— Doriți să fiți botezați în Numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh pentru iertarea păcatelor voastre și pentru a deveni copii ai lui Dumnezeu?

După ce grupul aprobă din nou, Patrick continuă:

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, veți păzi voia sfântă a lui Dumnezeu și poruncile Lui, umblând în ele până la sfârșitul vieții voastre?

După ce noii credincioși răspunseră și la ultima întrebare cu un răsunător „da”, Patrick și Lomman intrară în apă și, pe măsură ce oamenii veneau unul câte unul, ei îi botezau.¹ După ce a fost botezată și ultima persoană, Patrick îi puse pe toți creștinii într-un singur șir. Apoi, invită pe fiecare dintre ei să înainteze și să îngenuncheze în fața lui. În timp ce făcea acest lucru, își puse mâinile peste ei și se rugă ca să fie umpluți de Duhul Sfânt. *Apoi luă o sticlută cu ulei aromat de la Lomman, își înmuie degetul în ea și făcu semnul crucii pe fruntea fiecărei persoane. În curând, aerul se umplu de aroma cerească a mirului.*

— *Vreau să vă explic ceea ce fac, le spuse Patrick. Am trasat imaginea crucii pe frunțile voastre ca să simbolizez că acum sunteți proprietatea lui Iisus Hristos. Nu mai sunteți sub stăpânirea lui Belenos, a lui Lugh sau a lui Taranis. Cu aproape o mie de ani în urmă, un profet al evreilor a prevestit că oamenii vor primi acest semn pe frunțile lor. El a avut o viziune în care un om cu... Patrick se bâlbâi câteva secunde, dându-și seama că*

1. Dacă lucrul acesta s-ar fi petrecut în Britania, ar fi existat un frate care ar fi oferit câte o robă albă fiecărui nou botezat. E vorba de o practică a Bisericii, simbolizând iertarea păcatelor și nașterea din nou. Totuși, Patrick nu avea asemenea robe la primul lui botez în Irlanda.

În galică nu exista cuvântul pentru cerneală, de vreme ce nu exista limbajul scris.

— *Ăăă, adică un om cu un vas cu vopsea neagră, continuă el.*

Oricum, omul din această vedenie a mers la toate persoanele care se închinau adevăratului Dumnezeu și a pus pe frunțile lor semnul pe care noi îl numim litera T, care are forma unei cruci. Patrick desenă în aer litera T cu degetul arătător, ca să indice forma ei oamenilor. Acea a fost o viziune profetică a ceea ce facem noi astăzi”.

În timp ce noii botezați se așezau pe iarbă, Patrick medita la cei șase ani pe care îi petrecuse ca păstor în Irlanda. Acum era din nou păstor. Numai că, de această dată, oile erau diferite. Va fi în stare să păstorească turmele noului Stăpân la fel de bine cum le-a păstorit pe ale lui Milchu? 2

** [Notă editorială: Acest pasaj din Ezechiel a fost aplicat în acea perioadă și nu trebuie pus în practică în zilele noastre. Nu este niciun loc în Noul Testament care să justifice acest lucru.]*

1. Ezechiel 9: 4. În Septuaginta, exista următorul pasaj: „Pune un tău (litera T în greacă) pe fruntea oamenilor care suspină și gem din pricina urâciunilor care se săvârșesc acolo”.

2. *Confessio* cap. 14, 38 – 40; *Epistola* cap. 3

(apitolu! 1 6

Cin nou tip de enou

Trăind printre irlandezi, Patrick a înțeles foarte bine ce important era rolul eroului în cultura lor.

— Din ceea ce am auzit, le spuse el tovarășilor lui, în luptă, irlandezii se bazează mult mai mult pe eroismul unuia sau mai multor războinici curajoși decât pe vreo strategie militară sau vreo disciplină care să-i unească. Adesea, eroul lor îl provoacă pe dușman să-și trimită un reprezentant cu care să se lupte. Alteori, eroul se oferă pe sine însuși ca jertfă pentru binele poporului său.

— Da, am mai auzit lucrul ăsta, interveni Lomman. E unul din motivele pentru care irlandezii îi terorizează atât de tare pe oamenii din poporul nostru.

Meditând adânc, Patrick continuă:

— Deci, trebuie să le dăm irlandezilor un nou model de erou, care să înlocuiască idealul eroului-războinic. Dar care să fie acest nou erou?

Se opri câteva clipe.

— O, bineînțeles, ce prostie din partea mea! Noul lor erou va fi Iisus însuși. Iisus a părăsit tot confortul cerului și privilegiile

divinității, ca să vină pe pământ pentru noi. El l-a înfrânt singur pe Satan. Cred că irlandezii se pot raporta la acest lucru cu respect.

— Ai spus că eroul irlandez își dă adesea viața ca jertfă, interveni Crispus. Și Iisus și-a dat viața ca jertfă pentru omenire.

— Exact, replică Patrick.

— Desigur, în alte privințe, Iisus nu se potrivește cu idealul irlandez de erou, medita Patrick. Irlandezii adoră frumusețea. Regii lor trebuie să fie atrăgători din punct de vedere fizic. Dar Iisus nu a fost frumos.¹ Mai mult, nu a venit pe pământ cu sabia, nimicindu-i pe dușmani. A venit mai degrabă ca un slujitor gata să sufere. A predicat dragostea și iertarea dușmanilor, nu războiul și ura. Acestea vor fi lucruri noi pentru irlandezi. Pentru ei, Iisus va fi un nou tip de erou.

În timpul primului an petrecut în Irlanda, sute de irlandezi, bărbați și femei, și-au închinat viața acestui nou erou, Iisus Hristos, și au primit înfierea ca fii și fiice ale lui Dumnezeu. Lomman, Crispus și ceilalți s-au dovedit niște asistenți foarte capabili. Periodic, veneau creștini din Britania ca să aducă provizii proaspete pentru misiunea irlandeză. Deși Biserica britanică nu putea asigura prea multe provizii, Patrick aprecia ajutorul oferit.

— Lucrul cel mai important, își sfătui Patrick tovarășii într-o dimineață, este că noi trebuie să devenim toți niște exemple vii ale felului în care niște ființe umane decăzute pot să trăiască viața lui Hristos. La fel ca apostolul Pavel, va trebui să ne purtăm aspru cu trupurile noastre ca să

I. Isaia53: 2.

rămânem pe calea îngustă pe care a umblat și Hristos înaintea noastră. Aici suntem pe o scenă și este foarte important ca, prin comportamentul nostru, să nu le dăm necredincioșilor nicio ocazie de a-l discredita pe Hristos – chiar și în lucrurile foarte mici.

— Asta va fi foarte dificil, a răspuns Crispus.

— Cu puterea noastră, este imposibil, aprobă Patrick. Dar, cu puterea Duhului Sfânt, putem s-o facem. Nu-mi pun încrederea în carnea mea, atât timp cât sunt în acest trup de moarte. Știu cât de puternic este Satan și îmi dau seama că în fiecare zi se luptă din răspuțeri ca să ne distrugă credința. Putem împlini ceea ce ni s-a dat să facem, numai dacă Domnul vrea și ne protejează de orice uneltire a diavolului.

Deoarece umblau foarte aproape de Domnul și depindeau de harul lui Dumnezeu, Patrick, tovarășii lui și mesajul lor aveau un efect dramatic asupra ascultătorilor. Oriunde mergeau, mulțimi de oameni își puneau jos săbiile pentru totdeauna predându-și viețile lui Hristos. În câțiva ani, Patrick botează mii de oameni și ordina mulți irlandezi pentru lucrare.

— Tocmai m-am întors dintr-o vizită de la Bron, îmi spuse Lomman lui Patrick într-o seară, încălzindu-se la focul de turbă din coliba lor șubredă.

— Mi-ar fi plăcut să fi mers și eu cu tine, oftă Patrick. Omul acesta a renunțat *la tot* pentru Hristos – rang, proprietăți și confort. Eliberat de grijile acestei lumi, a fost gata, cu toată inima, să-și dedice viața lui Hristos.

— Da, și sunt zeci de oameni ca el, încuviință Lomman.

— Ce îmi face? Întrebă Patrick.

— Bine, atât fizic cât și spiritual. Și-a construit o colibă mică în munții Mourne. Acolo, își petrece viața rugându-se, postind și studiind Scriptura.

— Cum *sq* descurcă cu latina? 1

— Se descurcă chiar foarte bine. Irlandezii ăștia mă uimesc, leacuri întregi au fost un popor analfabet. Dar acum, când ne-am oferit să-i învățăm să citească dovedesc mai mult zel decât propriul nostru popor. Le place să citească. Bron este un exemplu perfect.

— Dar asta e tot ce face? Întrebă Patrick. Stă și citește?

— Ba deloc. Pe măsură ce reputația lui de om evlavios a crescut, mulți vin la el pentru sfaturi spirituale sau pentru instruire. Așa că acum, alți bărbați singuri și-au construit și ei colibe în vecinătatea lui. Și sunt cele mai ciudate colibe pe care le-am văzut vreodată. Arată ca niște stupi uriași. Le construiesc punând pietrele una peste cealaltă, fără nicio picătură de mortar.

— Da, sunt obișnuit cu aceste colibe-stup, explică Patrick în timp ce întetea focul. Sunt de fapt destul de solide și împiedică pătrunderea apei. Dar spune-mi mai multe despre această comunitate. Ce mai fac pe lângă rugăciune, meditație și studiu?

— Au devenit un eficient centru de evanghelizare. Oamenii răspândesc Evanghelia peste tot în Ulster.²

— Slavă Domnului! exclamă Patrick, ridicându-și mâinile în aer,

Se pare că El a aprins această întregă

L De vreme ce irlandezii nu aveau o limbă scrisă sau un alfabet, Patrick și oamenii lui i-au învățat să citească și să scrie în latină. 2. În nordul Irlandei națiune. Iar Satan și demonii lui nu au putut deloc să o oprească. După cum foarte bine știi, Lomman, nu doar bărbații sunt nerăbdători să primească Evanghelia. Femeile sunt la fel de dornice, dacă nu și mai mult. Și au și ele multe schimbări de făcut atunci când se convertesc.

— Știi foarte bine, încuviință Lomman. Cred că sunt la fel de războinice ca și bărbații lor. Săptămâna trecută am fost martor la o neașteptată luptă între două femei. Una dintre ele aflase că rivala ei comisesese adulter cu soțul ei. Așa că, fără nicio avertizare, s-a năpustit asupra celeilalte – țipând, lovind cu piciorul și cărându-i pumni cu toată puterea. Când cineva de pe margine a încercat să o oprească, ea l-a luat și pe acesta la bătaie.

Patrick zâmbi.

— Da, am văzut multe asemenea lupte și eu. Femeile de aici sunt destul de imorale din punct de vedere sexual. Adesea comit adulter cu eroii lor războinici foarte admirați.

— Și sunt și foarte preocupate de frumusețe și de cosmetice! interveni Lomman. Ai observat cum își înnegresc sprâncenele cu suc de fructe de pădure, își vopsesc unghiile și chiar folosesc o plantă specială ca să-și înroșească obraji?

— Cum să nu observ? Și, bineînțeles, le place să se împodobească cu bijuterii scumpe și rochii ornamentate. De asta le admir eu pe femeile convertite de aici, din Irlanda. Renunță la atâtea lucruri pentru Hristos, devenind exemple extraordinare ale femeii evlavioase pe care o descrie Petru. Sute de femei au renunțat să se mai căsătorească de dragul lui Iisus. Ele sunt cunoscute peste tot datorită faptelor lor de dragoste, datorită ospitalității și milei.

— În unele lucruri, adăugă Lomman, cred că celibatul este mai dificil pentru ele.

— De ce spui asta? întrebă Patrick.

— Pentru că de obicei rămân acasă, în loc să trăiască în comunitate cu alte femei necăsătorite.

— Sunt de acord, soarta lor e grea. Și foarte adesea, părinții lor necredincioși li se opun. De fapt, chiar săptămâna trecută, Ethne a

venit la mine după ce am sărbătorit Cina.

— Cine-i Ethne?

— E o tânără evlavioasă, de viță nobilă. Și foarte frumoasă. Ar fi putut avea zeci de pețitori.

— Da, mi-o amintesc.

— Oricum, a venit la mine și la Crispus și ne-a spus că a primit un cuvânt de la un trimis al lui Dumnezeu. El a sfătuit-o să rămână fecioară pentru Hristos și să-și dedice viața complet lui Dumnezeu.¹ Șase zile mai târziu, a făcut acest legământ. Tatăl ei s-a înfuriat și a amenințat că o va bate. De fapt, m-a amenințat și pe mine. (Notă editorială: în 1 Timotei 4: 1 și 3 scrie așa: „Dar Duhul spune lămurit că, în vremurile din urmă, unii se vor lepăda de credință, (...) Ei opresc căsătoria și întrebuințarea bucatelor, pe care Dumnezeu le-a făcut ca să fie luate cu mulțumire de către cei ce cred și cunosc adevărul.”)

Lomman se servi cu niște supă care fierbea într-o căldare de fier atârnată deasupra focului.

1. *Confessio* cap. 42;

— Patrick, nu ar fi timpul să te desprinzi puțin de lucrarea de aici și să iei o pauză? Te-ai putea întoarce în Britania pentru o scurtă perioadă de timp. Suntem aici de cinci ani și nu ai părăsit țara nici măcar o dată.

— O, cât mi-ar plăcea să plec! oftă Patrick cu o vie dorință în ochi. Nici nu-ți pot spune cât de mult doresc să-mi revăd familia. Și ar fi minunat să-i vizitez pe frații din Britania – și poate chiar pe prietenii mei din Galia. Uneori mă simt ca și cum aș fi exilat aici. Totuși, Duhul nu vrea ca eu să părăsesc Irlanda. De fapt, el m-a avertizat că, dacă plec, lucrarea mea aici va fi în mare pericol. Așa că, până ce Duhul nu-mi va spune altceva, nu voi putea pleca.¹

— Nici chiar pentru o săptămână? întrebă Lomman neîncrezător.

— Nu, nici chiar pentru o săptămână. Îmi iubesc mult părinții și ard de nerăbdare să-i revăd. Dar, cu toate acestea, prioritatea mea trebuie să fie turma din Irlanda. Și trebuie să ascult de Duhul Sfânt. Așa cum a spus Iisus: „Cel care își iubește tatăl sau mama mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine”. Copleșit de emoție, Patrick n-a mai putut vorbi. Merse afară și mai aduse lemne pentru foc.

Lomman îl ajută să pună lemne pe foc. Apoi își puse brațul pe

umerii lui Patrick și spuse:

— Voi mijloci pentru tine în această problemă, dragă frate. Poate că Dumnezeu se va răzgândi și te va lăsa să pleci măcar o săptămână.²

1. Ibid. cap. 43; 2. *Confessio* cap. 41 – 44; *Epistolo* cap. 12.

Capitolul 17

la saxonilor

Au trecut zece ani de când Patrick și-a început lucrarea în Irlanda. Totuși Dumnezeu nu s-a lăsat înduplecat în chestiunea plecării lui în Irlanda. Însă El a continuat să-i binecuvânteze munca. De fapt, în regiunile evanghelizate de către el și oamenii lui, creștinii erau mai numeroși decât păgânii. Creștinismul afecta în mod dramatic societatea ca întreg. Clanuri care se înfruntaseră ani de zile puneau săbiile deoparte și începeau să se iubească unii pe alții ca frații. În tot acest timp, Patrick se stabilise la Armagh – o localitate din nordul Irlandei.

— Fiți bineveniți la Armagh, le spuse Patrick în latină, întinzând brațele către cei doi oaspeți care se apropiau de coliba lui umilă construită din lut. După îmbrăcăminte, îmi dau seama că nu sunteți din Irlanda.

— Nu suntem, a răspuns cel mai în vârstă dintre ei, cu un zâmbet larg pe față. Eu mă numesc Secundinus și el este Auxilius. Am venit ca să ajutăm lucrarea din Irlanda.

Patrick îi invită imediat pe cei doi bărbați în căsuța lui și le dădu să bea apă rece.

— Iată scrisorile de recomandare din partea episcopului Branoc, spuse Auxilius în timp ce-i întindea lui Patrick niște hârtii pe care le scosese din traista de piele uzată.

Patrick le studie câteva momente.

— Deci sunteți amândoi prezbiteri, înțeleg. Minunat! Pot să vă dau de lucru chiar acum. Totuși, veți fi limitați de faptul că nu știți limba galică.

— Da, ne dăm seama, răspunse Secundinus, dând din cap. Suntem gata s-o învățăm.

— Bun! O să-l rog pe unul din frații de aici să înceapă să vă învețe galica.

Patrick se îndreptă către singurul dulap din locuința lui

spartană și scoase o bucată de pâine și o bucățică de brânză:

— Luați câte o înghițitură cât vă odihniți picioarele obosite.

— În timp ce călătoream de pe coastă, eu și Auxilius am vorbit despre cât de frumoasă e Irlanda, menționa Secundinus printre îmbucături. Noi suntem originari din Galia. Și Galia este frumoasă, dar nu chiar ca Irlanda. Aici, dealurile și văile par acoperite cu catifea verde.

— Da, Irlanda este într-adevăr frumoasă. Am ajuns s-o iubesc. Dar o să vă dezvălui un mic secret, spuse Patrick cu o strălucire în ochi. Există un motiv pentru care Irlanda e atât de verde: plouă mai tot timpul. Să faci lucrarea lui Dumnezeu aici înseamnă să umbli și să predici permanent în ploaie. Nu vă pot spune de câte ori am fost ud până la piele și am tremurat de frig în vântul rece. Adesea picioarele mele sunt atât de încărcate de noroi, încât nu pot spune cu siguranță dacă mai am degetele de la picioare.

— Cel puțin coliba ta, așa modestă cum este, ține ploaia la distanță, remarcă Auxilius.

— Da, așa e. Acum, dacă aș găsi o cale de a o lua cu mine când mă duc să predic, comentă Patrick chicotind. Spuneți-mi voi ce vești aduceți din Britania. Cum merg lucrurile acolo?

Cei doi bărbați ezitară un moment. În cele din urmă.

Secundinus vorbește:

— După cum știi, Britania s-a bucurat timp de mai mulți ani de o perioadă de pace, adusă de saxoni.

— Da. Vortigern i-a convins pe oameni că singura noastră șansă de a avea pace este să-i invităm pe saxoni să vină și să se stabilească între noi și picți. Eu am spus că lucrul ăsta n-o să meargă – să ne punem încrederea într-o alianță cu niște păgâni care se închină idolilor. Dar, după cum se pare, m-am înșelat.

— Nu, nu te-ai înșelat, îl contrazise Secundinus. Pacea cu saxonii a durat câțiva ani. În cele din urmă, saxonii s-au săturat să aibă în nordul Britaniei doar o fâșie de pământ care să funcționeze ca bară de protecție. O dată ce au văzut cât de slabi și demoralizați sunt britanicii, și-au dat seama că pot avea întreaga insulă pentru ei înșiși. Așa că au trimis cuvânt tovarășilor lor din peninsula Jutland, expunându-le situația. I-au invitat pe ceilalți saxoni, ca și pe vecinii lor, Anglii, să vină și să-i ajute să cucerească toată Britania. O dată camarazii lor sosiți,

saxonii s-au aliat și cu picții și au întors armele împotriva creștinilor din Britania.

— O, nu! gemu Patrick, îngropându-și capul în mâini. Dacă poporul s-ar fi încrezut în Dumnezeu și s-ar fi întors la El.

— Saxonii au măturat nordul și estul Britaniei, ucigând, jefuind și dând foc satelor, continuă Secundinus cu o voce tristă. Au năvălit chiar și în biserici în timpul slujbelor și i-au ucis pe prezbiteri și episcopi chiar în timp ce aceștia se rugau.

Pe obrajii lui Patrick curgeau acum lacrimi grele. Copleșit de emoție, Secundinus n-a mai putut continua, așa că Auxilius relua firul:

— Britanicii au descoperit în curând că e mult mai rău să-i ai ca dușmani pe saxoni decât pe scoți și picți împreună. Saxonii nu iau prizonieri și nu arată niciun strop de milă pe motiv de vârstă, rang sau sex. Ard de vii familii întregi adăpostite în case. Oricine fuge de flăcări este prins și măcelărit pe loc. De fapt, saxonii nu lasă de obicei niciun supraviețuitor care să îngroape morții. Peste tot zac trupuri putrezite, ce umplu aerul cu o duhoare teribilă.

— A scăpat cineva? întrebă Patrick cu o voce spartă.

— Câțiva, răspunse Secundinus, recăpătându-și calmul. Au fugit în munți și în păduri, unde duc o existență mizerabilă, temându-se mereu pentru viețile lor. Alții și-au căutat refugiul în satele și orașele din vestul Britaniei, care nu au căzut încă sub urgia anglilor și a saxonilor.

— E de mirare că a mai rămas cineva, adăugă Auxilius. Avându-i în nord pe scoți și picți, în vest pe invadatorii

Furia saxonilor irlandezi și în est pe saxoni, e ca și cum Britania s-ar afla în strânsoarea unui demon gigantic. Când au ajuns în Galia veștile despre condițiile oribile din Britania, am navigat până pe coasta din vest ca să vedem cu ce-i putem ajuta pe creștinii de acolo.

— Și cum merg lucrurile acolo, pe coasta de vest? întrebă Patrick neliniștit.

— Nu prea bine, răspunse Secundinus. Refugiați din toată țara s-au strâns în satele și orașele de pe coastă. Rezultatul au fost sate și orașe supraaglomerate, iar plăgile nu au întârziat să apară. Furia plăgilor este la fel de mortală ca a saxonilor.

— Ați vizitat, din întâmplare, și satul Bannavem Taburniae? întrebă Patrick cu o privire tulbure. De acolo sunt.

— Da, de acolo am aflat de tine și de misiunea ta.

— Dar părinții mei? I-ați întâlnit, din întâmplare? Secundinus ezită, nedorind parcă să răspundă.

— Patrick, îmi pare rău că eu trebuie să fiu cel care să-ți spună. D-d-dar – au murit amândoi – din cauza ciumei.

Patrick rămase tăcut un moment. Apoi se scuză ca să petreacă ceva timp în singurătate. Le spuse oaspeților lui să se simtă ca acasă, iar el merse pe dealurile din apropiere ca să se „lupte” cu veștile pe care tocmai le auzise. În timp ce era afară, Lomman trecu pe la el.

— Bună ziua. Eu sunt Secundinus, iar el e Auxilius, din Britania, îl întâmpină Secundinus. De fapt, suntem originari din Galia. Am venit să ajutăm lucrarea de aici.

— Minunat! exclamă Lomman, îmbrățișându-i pe cei doi. Eu sunt Lomman.

— Lomman? Da, am auzit de tine. Ești unul dintre bărbații care l-a însoțit pe Patrick de la început, nu?

— Da, așa e. Apropo, unde-i Patrick?

Oamenii îl informară pe Lomman despre cursul evenimentelor în Britania și despre moartea părinților lui Patrick.

— Nici nu am avut ocazia să-i spunem lui Patrick că după moartea părinților lui, un unchi al lui a fost numit executor. El a vândut proprietatea și a depozitat suma încasată la prezbiterii locali. Aceștia, la rândul lor, ne-au dat nouă aceste bunuri. I le-am adus lui Patrick. Poate că-și va putea construi o casă mai confortabilă sau altceva.

— Nu Patrick, suspină Lomman. După cât îl cunosc eu, va folosi veniturile pentru lucrarea de evanghelizare. Nu prea mai primim ajutor din Britania. Bineînțeles, după cum merg lucrurile acolo, înțeleg de ce nu ne mai pot trimite ajutor. Dar, spuneți-mi, nenorocirea i-a adus pe oamenii din Britania mai aproape de Dumnezeu?

— Mă tem că nu, răspunse Auxilius trist, scuturându-și capul. Din ceea ce mi s-a spus, când saxonii s-au întors împotriva britanicilor, poporul a strigat la Dumnezeu cu brațele ridicate la cer și planșete. Dar, fiindcă nu au primit niciun răspuns de la Dumnezeu, poporul a decis că singura lor izbăvire va fi sabia, nu biserica. Și-au organizat în grabă armatele care acum luptă cu vitejie împotriva saxonilor. Totuși, au pierdut bătălie după bătălie. Saxonii își continuă măcelul cu aceeași invincibilitate.

— Vreți să spuneți că nimeni nu a reușit să-i învingă pe saxoni? întrebă Lomman.

— Până acum, nu, răspunse Auxilius. Dacă Dumnezeu nu intervine, mă tem că nu va mai fi Britania peste câțiva ani. Cu ceea ce s-a întâmplat, oamenii și-au pierdut aproape cu totul credința în Dumnezeu. Majoritatea oamenilor nu mai merg deloc la biserică. Mulți dintre ei se închină pe față idolilor strămoșilor lor.

— Nu vreau să vă supăr, dar sunt surprins că nu ați rămas în Britania, interveni Lomman. Vreau să spun cu felul în care merg lucrurile acum.

— Păi, am fi rămas, explică Secundinus, dacă ar fi fost lipsă de conducători acolo. În momentul de față, e un aflux de păstori. Episcopi, prezbiteri și diaconi toți au rămas în biserică. Doar turmele s-au împușinat. Eforturile noastre de a-i reînvia pe oameni nu au dus la niciun rezultat.

— Așa că, după ce ne-am rugat mult, adăugă Auxilius, am simțit că Dumnezeu vrea să lucrăm acolo unde secerișul este mare. Irlanda pare acest loc acum.

— Așa e! aprobă Lomman din toată inima. Ascultați, mâine plec într-o scurtă călătorie de evanghelizare. De ce să nu veniți cu mine ca să vedeți cu ochii voștri ce face Dumnezeu aici.

Vizitatorii căzură de acord cu bucurie, iar în dimineața următoare, au pornit la drum cu Lomman și ceilalți. A plouat toată ziua și un vânt rece dinspre Atlantic îi făcea pe Secundinus și Auxilius să tremure.

— Patrick ne-a avertizat că plouă mult aici, în Irlanda, remarcă Secundinus, trăgându-și gluga pe cap.

— Da, așa e, recunosc de îndată Lomman. Dar rar îl veți auzi pe Patrick plângându-se. Se întâmplă destul de des ca, atunci când predică, să fie forțat să doarmă afară, în ploaie, sau în colibe improvizate, care nu țin ploaia la distanță. Și nu mai e deloc tânăr. Are aproape șaiszeci de ani. Deși rar spune ceva, pot să-mi dau seama doar privindu-l că trupul îl doare în permanență. L-am văzut petrecând multe nopți întins pe pământul rece, scuturat de frigurile febrei.

— Înainte de a merge în Britania, nu am auzit de Patrick, comentă Secundinus. Dar pare să fie un om minunat al lui Dumnezeu.

— Cu siguranță este, iar oamenii din Irlanda știu lucrul acesta.

Faima lui îl precedă când începe să predice. Oriunde merge, oamenii cad la picioarele lui. Când vorbește, aproape tot timpul mulțimi de oameni se convertesc.

— Se pare că a devenit eroul lor național, interveni Auxilius.

— Da, exact, Știți, irlandezilor le place să se raporteze la o figură de erou. Nu au legi scrise și nici conceptul unui guvern organizat, cum avem noi. În loc de asta, se strâng în jurul eroilor lor. De prima dată, Patrick a îndreptat atenția oamenilor înspre un nou erou: Iisus Hristos, iar ei au răspuns minunat la acest nou concept. Dar oamenii mai au nevoie și de un model fizic, din carne și sânge, pe care să-l poată vedea cu ochii lor.

— Iar Patrick a devenit eroul lor din carne și sânge, admise Secundinus.

— Exact. Irlandezii pot *auzi* despre Hristos. Dar pe Patrick îl pot *vedea*. La fel ca Pavel, și Patrick a putut zice irlandezilor: „Călcați pe urmele mele, întrucât și eu calc pe urmele lui Hristos”. N-am mai întâlnit pe nimeni altcineva care să umble atât de aproape de Iisus ca Patrick.

— Începe să-mi placă de Patrick, răspunse Auxilius. Dă-ne câteva exemple despre ce înțelegi când spui că umblă pe urmele lui Iisus.

— Ca să încep, Iisus nu s-a căsătorit niciodată. Nici Patrick nu s-a căsătorit. Iisus nu a avut nicio casă pe care s-o numească a lui. Nici Patrick nu are – doar dacă socotiți ca fiind o casă cocioaba lui din vreascuri și noroi. În afară de hainele pe care le purta, Iisus nu a avut posesiuni materiale. Nici Patrick nu are. Iisus i-a iubit și i-a iertat pe vrăjmașii Lui. Așa a făcut și Patrick.

— Despre ce vrăjmași vorbești? Întrebă Secundinus.

— Nu știți că Patrick a fost răpit de irlandezi pe când avea șaisprezece ani?

Nou-veniții părăură surprinși.

— Nu, nu ne-a spus nimeni lucrul ăsta, recunosc Secundinus.

— Păi, a fost răpit. A fost sclav în Irlanda timp de șase ani. În felul ăsta a pierdut școlarizarea. Prin intervenția lui Dumnezeu, a evadat în cele din urmă din Irlanda. Dar nu a fost mânat deloc de ură împotriva răpitorilor lui. Dimpotrivă, când Dumnezeu l-a chemat să vină aici ca să vestească dragostea lui Dumnezeu față de acești oameni,

a răspuns fără ezitare. Acum se roagă ca Dumnezeu să-i permită să moară în Irlanda.

— Patrick a mai avut și alți dușmani? Întrebă Auxilius în timp ce se așeza pe un bolovan ca să se odihnească.

— O, da. A avut o *mulțime*, și în afara bisericii, și înăuntrul ei. De fapt, chiar cel mai bun prieten al lui l-a trădat.

— Chiar? Povestește-ne despre această trădare, îi ceru Secundinus.

Așa că Lomman le povesti despre falsul prieten al lui Patrick, Marcus, și despre ceea ce făcuse acesta.

— Cu toate astea, de când suntem aici, în Irlanda, nu l-am auzit niciodată pe Patrick spunând ceva rău despre Marcus, conchise Lomman.

Bărbații își continuă călătoria.

— V-am spus ce om al rugăciunii este Patrick? Întrebă Lomman.

— Nu, răspunseră în cor cei doi.

— Păi, să vă spun; se roagă ca nimeni altcineva. Petrece zile întregi în rugăciune. Și postește permanent. Cred că de aceea îl protejează Dumnezeu atât de mult – pe el și pe noi toți – de toate primejdiile care ne pândesc.

— Ce primejdii? Întrebă emoționat Auxilius.

— Păi, din momentul în care noi și Patrick am pus piciorul pe pământul Irlandei, viețile noastre au fost tot timpul în pericol. Știți, Irlanda este fragmentată în mai multe clanuri. Am auzit că sunt înjur de două sute. Și aceste clanuri se luptă în continuu unul împotriva celuilalt. Prin urmare, e foarte periculos ca un grup de străini să călătorească în țară, străbătând teritoriile diferitelor clanuri.

— Dar aici, în Armagh, nu prea pare periculos, observă Auxilius.

— Corect, răspunse Lomman. Dar acest lucru se datorează efectelor Evangheliei. Când te aventurezi în locuri în care Evanghelia n-a fost predicată niciodată, situația se schimbă. Dacă nu ești atent, una dintre căpetenii te va răpi și, fie te va ține pentru răscumpărare, fie te va vinde ca sclav.

Secundinus și Auxilius se uitară neliniștiți unul la celălalt.

— Deci, cum faceți ca să predicați Evanghelia? Întrebă nedumerit Secundinus.

— Patrick cunoștea obiceiurile dinainte, de pe când era sclav,

așa că a plătit un tribut fiecărei căpetenii, ca să-l lase să călătorească liber pe teritoriul lui. Desigur, prețul poate să fie foarte mare. Ne-am epuizat toate resursele procedând așa. Și, fără îndoială, Patrick își va cheltui întreaga moștenire în același mod.

— Dar, o dată ce plătești tributul unei căpetenii, asta te pune în siguranță, nu? întrebă Secundinus înghițind cu greu.

— De obicei, da. Dar nu întotdeauna. Cu aproape un an în urmă, eu și Patrick tocmai îi plătiserăm lui Corpre, unul dintre regii irlandezi, un tribut mare. În schimb, Corpre ne-a garantat nouă și oamenilor noștri străbaterea în siguranță a teritoriului lui. Chiar și-a trimis fiii cu noi, ca să ne protejeze. Cu toate acestea, nu după mult timp, fiii regelui s-au năpustit asupra noastră și ne-au jefuit de tot ceea ce aveam.

— O, nu! exclamă Auxilius.

— Dar asta nu e tot, continuă Lomman. Ne-au dus înapoi la casa tatălui lor, unde am fost pus în lanțuri de fier. De fapt, regele plănuise să ne omoare pe toți, dar ceasul nostru încă nu sosise. Deși toți eram teribil de îngroziți, credința lui Patrick nu s-a clătinat câtuși de puțin. S-a rugat zi și noapte lui Dumnezeu, abia făcându-și timp să mănânce și să bea. Deodată, după două săptămâni, Corpre ne-a eliberat și chiar ne-a înapoiat bunurile furate.

— Ce l-a făcut să se răzgândească? întrebă nerăbdător Auxilius.

— La o săptămână după ce ne-a răpit, doi dintre fiii lui au fost omorâți în bătălie. Corpre a simțit că Dumnezeu l-a pedepsit pentru felul în care ne-a tratat. Așa că ne-a dat drumul.

— Dar a fost un incident izolat, nu? întrebă Secundinus.

— Nu, mă tem că lucrurile de felul acesta sunt regula. Nu vreau să spun că toți regii nu-și respectă cuvântul dat. Foarte puțini o fac. Ceea ce vreau să spun e că, fără protecția lui Dumnezeu, eu și Patrick n-am fi supraviețuit mai mult de o săptămână în Irlanda. Chiar și acum, ne așteptăm să fim uciși, înșelați, luați captivi sau alte lucruri de felul ăsta. Cu unsprezece ani în urmă, Roma a trimis aici un om pe nume Palladius. A stat doar un an și pe urmă a plecat.

Văzând înfățișarea celor doi, Lomman adăugă:

— Sper că nu v-am descurajat. Dar cred că ar trebui să știți adevărul despre lucrarea noastră de aici. E o viață grea.

— Nu, nu ne-ai descurajat, răspunse Secundinus, uitându-se la Auxilius pentru confirmare. Lucrurile pe care ni le-ai spus sunt puțin

descurajante, firește. Dar nu ne așteptam la o viață ușoară, când am hotărât să venim aici.

— Ba mai mult, adăugă Auxilius, e îmbucurător să te gândești că vei lucra lângă un om al credinței cum e Patrick.

— Da, este, aprobă Lomman. Patrick a venit aici ca să moară. Înainte de a pune piciorul în Irlanda, s-a predat în mâinile Dumnezeului celui Atotputernic. Viața lui e în întregime în mâinile lui Dumnezeu. Nu știu cât i se va mai permite să stea aici. Măine poate fi ultima lui zi. Sau poate că Dumnezeu vrea să continue să lucreze încă douăzeci sau treizeci de ani. Numai El știe.

— Să sperăm în varianta cu douăzeci sau treizeci de ani, spuse Auxilius.

— Amin. Eu și ceilalți trebuie să ne mai coacem încă până când vom fi gata să continuăm lucrarea de aici, recunosc Lomman.

Între timp, bărbații ajunseră la destinație. O mulțime de oameni se adunaseră deja, auzind că un om trimis de Patrick urma să vină să le vorbească despre acest nou Rege, Iisus. Nu se încheiase săptămâna, iar Lomman și ceilalți botezaseră deja mai mult de patruzeci de persoane. Câteva săptămâni mai târziu, după ce s-au întors la coliba lui Patrick, în Armagh, Secundinus și Auxilius încă mai vorbeau despre minunatul răspuns la Evanghelie pe care îl văzuseră.

— Da, câmpiile sunt clar gata pentru seceriș, spuse Patrick. Dumnezeu vă va putea folosi pe amândoi atât timp cât veți sta aproape de El și veți face totul cu puterea Lui, nu cu a voastră. Dar trebuie să știți că nu toți irlandezii sunt receptivi la Evanghelie. Ne-am făcut și niște dușmani puternici aici.

— Da, am auzit de acest lucru, a răspuns Auxilius. Arătând cu degetul o Biblie uzată de pe masa din apropiere, Patrick îi ceru lui Secundinus să i-o dea. Apoi, întorcând la 2 Corinteni, le citi următorul pasaj: „Deseori am fost în călătorii, în primejdii pe râuri, în primejdii din partea tâlharilor, în primejdii din partea celor din neamul meu, în primejdii din partea păgânilor, în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii pe mare, în primejdii între frații mincinoși. În osteleni și necazuri, în priveghiuri adesea, în foame și sete, în posturi adesea, în frig și lipsă de îmbrăcăminte! 1”.

Închizând Biblia, Patrick se uită la cei doi și adăugă:

— Aceste versete descriu viața noastră în Irlanda, care e acum și

viața voastră.2

1.2 Corinteni 11: 26, 27; 2. *Confessio* cap. 51 – 55, 59; Istoria eclesiastică cap. 15

Capitolul \ 3

Un om internii

— Nu pot să nu observ că un mare număr de oameni convertiți sunt în clocot pentru Domnul, îi spuse într-o zi Secundinus lui Patrick.

— Da, prin harul lui Dumnezeu, sunt. Dar ar fi o greșeală să-ți imaginezi că toți convertiții sunt creștini exemplari. Chiar și apostolii au avut oameni care au căzut din nou în păcat, creștini căldicei și frați falși. Aici lucrurile nu sunt deloc diferite.

— Ce faci când oamenii păcătuiesc din nou? Întrebă Secundinus.

— Refuz să renunț la standardele lui Hristos ca să ajustez creștinismul la cultura păgână a irlandezilor. Când bărbații și femeile se întorc din nou la bătaie, beție și imoralitate, îi mustru cu asprime, iar dacă nu se căiesc, îi excomunic fără ezitare.

— Pari un puternic om al disciplinei.

— Sunt. Dar așa erau și apostolii. Și tu va trebui să fii unul, altfel, îți vei vedea lucrarea distrusă de Satan. Niciodată să nu închizi ochii în fața păcatului. În același timp, temperează-ți întotdeauna disciplina cu dragoste și milă. Amintește-ți, scopul disciplinei este să salveze suflete, nu să facă să explodeze mânia.

— Trebuie să admit că sunt destul de surprins de faptul că irlandezii se supun excomunicărilor tale, remarcă Auxilius, examinându-și o zgârietură de pe picior. M-am gândit că te vor amenința sau cel puțin vor refuza să accepte.

— Recunosc că cultura irlandeză m-a ajutat enorm, în Irlanda, cele mai puternice persoane nu sunt regii, așa cum te-ai aștepta.

— Chiar? Dar cine? Întrebă Secundinus.

— Druizii, replică Patrick. Druizii fac legile și sunt judecătorii tuturor disputelor. Dacă cineva nu acceptă judecata lor – fie el și un rege – el și întreaga lui familie nu vor mai putea participa la niciun ritual religios.

— Dar tu nu ești druid, remarcă Auxilius. Așa că la ce-ți folosește asta?

— Un fapt care a venit de la sine e că irlandezii îmi dau mie și celorlalți lideri creștini statutul de care se bucură druizii în societatea

lor. Lucrul acesta a facilitat enorm răspândirea Evangheliei, de vreme ce irlandezii sunt obișnuiți să se supună liderilor lor religioși. Când trebuie să excomunic pe cineva, nu-i ceva ciudat pentru irlandezi. Desigur, încerc să fiu cât se poate de onest și să-i tratez la fel pe bogați și pe săraci.

Într-o sâmbătă după-amiază, Patrick a fost încurajat să vadă o delegație a clerului britanic stând în fața colibei lui. I-a îmbrățișat pe toți cu căldură și i-a invitat înăuntru, în special, a fost surprins să-l vadă și pe Quintus în grup.

— Ai primit scrisoarea noastră? întrebă Quintus.

— Da, am primit-o. A ajuns acum câteva zile. Mi-a adus-o Auxilius. M-am bucurat foarte mult auzind că veți veni să ne vizitați și să aduceți niște bunuri pentru lucrarea de aici.

— Da, am auzit că ai avut un succes limitat aici, comentă Quintus.

— *Limitați* răspunse Patrick. O, nu, stăvilarele s-au deschis. Irlandezii vin la biserică cu miile. Desigur, nu e meritul meu. Dumnezeu face totul.

— Înțeleg, spuse sec Quintus.

În seara aceea, Patrick și tovarășii lui s-au bucurat de o masă simplă împreună cu delegații din Britania.

— Cum mai merg lucrurile în Britania acum? întrebă Patrick cu o expresie de îngrijorare pe față. Secundinus și Auxilius ne-au informat cu privire la felul în care ne-au trădat saxonii. A mai fost vreo schimbare?

— Da, a fost. Britania are în sfârșit un erou, cineva care să-i poată învinge pe saxoni, anunță cu mândrie Quintus.

— Care e numele lui? întrebă Patrick curios.

— Coroticus. Patrick dădu din cap.

— Nu cred că am mai auzit de el. Cine e?

— Stăpânește un mic teritoriu pe coasta de vest a Britaniei, explică unul dintre prezbiteri. El și soldații lui s-au luptat de mai multe ori cu saxonii și i-au bătut de fiecare dată. Se pare că ne-a eliberat din mâinile dușmanilor noștri.

— Vrei să spui că i-a alungat pe saxoni din Britania? întrebă uimit Patrick.

— Nu, sunt prea puternici ca să reușească cineva acest lucru.

Dar Coroticus a oprit înaintarea lor. Mai mult, a încheiat un tratat de pace cu scoții și picții. Rezultatul a fost că în oamenii de pe coasta vestică a Britaniei s-a născut din nou speranța. Acum, dacă Coroticus ar putea face ceva împotriva acestor irlandezi demonici care continuă să ne hărțuiască de pe mare.

După slujba de Cina Domnului din dimineața următoare, un rege irlandez merse în fața adunării cu o cutie din lemn, plină cu tot felul de bijuterii. Apoi a pus-o pe altar. Patrick, care stătea în picioare lângă altar, luă imediat cutia și i-o înapoie regelui, vorbindu-i în galică.

— Ce-a fost asta? întrebă Quintus câteva minute mai târziu.

— A fost MacFechach, un rege irlandez. L-am excomunicat luna trecută pentru adulter.

— Și pentru ce erau bijuteriile? întrebă unul dintre prezbiteri.

— A vrut să le dăruiască bisericii, dar le-am refuzat. Am făcut un principiu din a nu accepta daruri sau pomeni de la creștinii excomunicați.

— Ce?!?! exclamă Quintus. Vrei să spui că ai înapoiat un așa dar generos? Cadoul acela ți-ar fi asigurat fondurile cu care să-ți întreții lucrarea.

Ceilalți prezbiteri aproară și ei.

— Să-ți aduc aminte, continuă Quintus, că Britania nu-ți poate finanța misiunea la infinit. Aș putea spune că regele acesta – cum spuneai că-l cheamă?

— MacFechach.

— Da, acest MacFechach a fost vizibil ofensat. Cu ani în urmă, mi-am pus serios întrebarea dacă ai înțelepciunea să te ocupi de o lucrare așa de importantă ca asta. Acum pot să văd limpede că nu o ai. Să înapoiezi fondurile pe care Dumnezeu ți le-a dat! O să raporteze acest lucru episcopilor din Britania.

— Vă rog să înțelegeți, îi îndemnă Patrick pe Quintus și pe ceilalți pe un ton conciliant. Apreciez grija voastră. Totuși, știu că darurile de la păcătoși vin cu un preț. Dacă eu accept daruri de la regii excomunicați, în cele din urmă biserica de aici se va bizui pe aceste daruri ca să-și susțină lucrarea. Nu peste mult timp, vom deforma învățăturile, ca să nu-i ofensăm pe cei care dau.

— În Britania, noi acceptăm daruri de la persoanele excomunicate, îl contrazise cu răceală Quintus. Vrei să spui că știi mai

bine decât noi cum se procedează?

— Nu vreau să judec deloc ceea ce faceți voi în Britania. Spun doar că este cel mai bine așa pentru biserica din Irlanda.

— Vom vorbi mai mult despre aceasta altă dată, replică Quintus înțepat, după care se întoarce și ieși din biserică, urmat de ceilalți clerici britanici.

În următoarea zi, grupul de prezbiteri britanici vorbi din nou cu Patrick.

— Am discutat între noi lucrul acesta și am decis că trebuie să-ți schimbi principiul privind darurile de la persoanele excomunicate. Noi simțim că atunci când fac daruri bisericii, ei arată căință. Să le refuzi darul înseamnă să refuzi să-i ierți.

— Dar cu cei săraci, care nu pot da daruri, cum rămâne? replică Patrick. Să adopt o măsură diferită pentru cei săraci și pentru cei bogați?

— Chiar crezi că știi mai mult decât noi despre cum se conduce o biserică? izbucni Quintus, cu fața plină de mânie. Am hotărât că trebuie să mergi și să-ți ceri scuze regelui āstuiā – care i-o fi numele – și noi te vom însoți. Poate că încă va mai vrea să-și ofere darul bisericii.

— Îmi pare rău, dar nu pot să fac acest lucru, replică foarte hotărât Patrick.

— Se vede că nu ne înțelegi, insistă Quintus, ridicând vocea. Nu îți *cerem* să-ți ceri scuze de la rege. Îți *poruncim* să-ți ceri scuze.

Patrick rămase un moment tăcut, privindu-l pe Quintus în ochi.

— Tot timpul cât am stat în Britania am ascultat de cler. Douăzeci și cinci de ani, în timp ce mii de irlandezi nenorociți mureau zilnic fără Hristos, am rămas în Britania pentru că liderii bisericii spuneau că nu pot să merg. Dar acum Dumnezeu a deschis ușile ca să pot lucra aici. Nu mai aveți niciun drept să-mi ordonați să fac ceva. De când un grup de prezbiteri îi poruncesc unui episcop să facă ceva? Patrick îi fulgeră cu privirea pe prezbiteri.

— Ne ameninți poziția? bătu în retragere Quintus.

— Nu, Dumnezeu vă amenință poziția.

Cu acestea, Patrick le întoarce spatele și plecă, în ziua următoare, pe când delegația britanică se pregătea să plece, Patrick veni repede la ei.

— Ascultați, îmi cer scuze pentru felul în care v-am vorbit ieri,

începu el. Ați venit tocmai din Britania ca să mă vedeți și mă tem că n-am fost o gazdă prea bună. Vă rog să mă iertați; aș vrea să mai stați. Să nu ne certăm!

— Deci, te-ai răzgândit în privința regelui? Întrebă unul dintre oameni.

— Nu, îmi pare rău, dar nu pot să fac ce mi-ați cerut. Să nu lăsăm însă ca aceasta să pună un zid între noi. Respect sincer sfatul vostru și voi încerca să-l urmez ori de câte ori voi putea.

Unii dintre clerici se apropiară și-l îmbrățișară pe Patrick, cerându-și iertare pentru ceea ce se întâmplase. Nu și Quintus. Pur și simplu îl ținea cu o privire de gheață pe Patrick. În cele din urmă rupse liniștea adresându-se lui Secundinus și Auxilius:

— Nu vă putem porunci să vă întoarceți cu noi. Totuși, în lumina a ceea ce s-a întâmplat, simțim că asta ar trebui să faceți. Nu vă mai putem recomanda să rămâneți aici și să lucrați cu Patrick. Dumnezeu vă poate folosi și în Britania. Haideți să plecăm o dată, sau vom pierde corabia!

— Mulțumim pentru grijă, replică Secundinus. Totuși, cred că acesta este locul în care m-a chemat Dumnezeu să lucrez. Deci eu rămân.

Auxilius afirmă repede că și sentimentele lui erau aceleași. Cu aceasta, delegații britanici plecară.

Ochii lui Patrick îi urmăriră cu tristețe pe delegați dispărând în ceața cenușie a Irlandei.

— Îmi pare rău că întâlnirea noastră a trebuit să se sfârșească așa, spuse el, întorcându-se spre Secundinus și Auxilius. Probabil credeți despre mine că sunt un om încăpățânat.

— Dimpotrivă. Am văzut cu ochii noștri că principiul tău referitor la daruri este bun, interveni Secundinus. În Galia, biserica acceptă adeseori daruri de la regi și regine neevlavioase. După aceea, bisericii îi este teamă să-i mustre sau să-i excomunic. Cred că aceasta va duce la nimicirea bisericii din Europa.¹

Capitolul 1 9

1. *Confessio* cap. 37, 49; *Epistolo* cap. 8, 1, 12.

O zi a infamiei

Era o zi frumoasă de vară. Secundinus și Auxilius se dovediseră a fi niște misionari capabili, predicând acum în alte părți ale Irlandei.

Pe o pajiște ce domina plaja nisipoasă de pe coasta de est, Patrick și Lomman conduceau un nou grup de credincioși în rugăciune și post. Acești nou-converțiți se pregăteau pentru botezul din dimineața următoare. Cu capetele plecate, lacrimi în ochi și inimile pline de căință, ei și-au mărturisit păcatele și au cerut iertare de la Dumnezeu. Veghea a durat până noaptea târziu.

Dimineața următoare, în zori, Patrick și Lomman conduseră grupul pe plajă și oamenii au fost botezați în apele reci ale mării irlandeze. Așa cum îi era obiceiul, Patrick își puse mâinile peste credincioșii proaspăt botezați, îmbrăcați în robe albe, și trasă pe frunțile lor, cu mir, semnul crucii.

Patrick și Lomman aveau o întâlnire cu o altă biserică, așa că lăsară grupul de credincioși în grija lui Ailbe, un tânăr prezbiter irlandez. După ce i-au urmărit cu privirea pe Patrick și pe tovarășul lui până când au dispărut în pădurea apropiată, grupul de noi converțiți începură să-L slăvească pe Dumnezeu, cântând împreună psalmi și imnuri. Și-au încheiat postul dinaintea perioadei de botez cu o masă simplă compusă din pâine, pește și grâu prăjit. La câteva ore după ce Patrick și Lomman au plecat, unul dintre botezați zări o corabie apropiindu-se. În timp ce se apropia, și-au dat seama că era o corabie romană.

— Trebuie să fie din Britania, exclamă unul dintre ei jubilând. Fără îndoială că mai aduc provizii și lucrători pentru biserica din Irlanda.

Într-adevăr, vasul *era* din Britania și, cu cât se apropia mai mult, converțiții irlandezi puteau vedea semnul crucii pe catargul principal. Mai mulți bărbați săriră în apă cu funii groase în mâini, înotând spre mal și trăgând barca după ei.

— Haideți să-i ajutăm să descarce proviziile, sugeră unul dintre creștinii botezați. Așa că întregul grup de bărbați și femei se grăbiră cu bucurie spre țărm. În timp ce se apropiau mai mult de țărm, credincioșii au fost surprinși să vadă că marinarii erau înarmați cu săbii și sulite. Totuși, n-au dat importanță, gândindu-se că în felul acesta marinarii se apărau de atacurile piraților.

Ailbe conduse grupul de credincioși către barcă.

— Ar fi fost bine dacă era și Patrick aici, le spuse el celorlalți cu un aer de nervozitate. Nu pot să vorbesc britanica și știu doar puțină

latină.

— Bine ați venit, fraților! strigă Ailbe într-o latină imperfectă. Cu brațele întinse, se apropie de vizitatori.

Chiar în momentul în care se pregătea să-l îmbrățișeze pe noul-venit, acesta din urmă îi replică rece:

— Nu ești fratele *meu*.

Și, dintr-odată, își scoase sabia din teacă și o împlântă în stomacul lui Ailbe. Tânărul se dădu înapoi, nedumerit, și apoi se prăbuși, în timp ce sângele îi țâșnea din rana deschisă.

Ceilalți creștini rămaseră paralizați de teroare. *Patrick a spus că creștinii se iubesc unul pe celălalt*. Dintr-odată începură să țipe și să strige către Dumnezeu. Întorcându-se să fugă, soldații se năpustiră asupra lor fără milă cu săbiile scoase și sulitele cu vârf de fier.

— Asta e pentru fiica mea, urlă un soldat, în timp ce masacra un tânăr irlandez. Un altul își înfipse sabia în spatele unui bărbat care încerca să fugă. Un al treilea o prinse pe o femeie de părul ei lung, roșcat, și o trânti la pământ. În câteva momente, soldații capturară toate femeile și băieții și îi măcelăriră pe aproape toți bărbații. Câțiva bărbați reușiră să intre în pădure, fugind îngroziți.

Un grup de soldați se năpustiră apoi spre niște case pe care le zăriră în depărtare. Când au ajuns acolo, i-au omorât pe toți câți au întâlnit și au luat toate lucrurile de valoare pe care le-au găsit. Înainte de a pleca, au dat foc caselor. În mai puțin de două ore totul s-a terminat. Soldații se înapoiară apoi la corabie, înțesată acum cu prizonieri și prăzi. Porniră în grabă spre Britania.

Între timp, creștinii irlandezi care scăpaseră îl ajunseră din urmă pe Patrick. Epuizați de fugă, s-au prăbușit la picioarele lui. Cu respirația întretăiată, i-au spus ce s-a întâmplat. Cuvintele lor îl străpunseră pe Patrick ca tăișul de fier al săbiilor soldaților.

— Repede, trebuie să ne grăbim să ajungem înainte ca vasul să plece! îi strigă Patrick lui Lomman. El împreună cu câțiva bărbați o porniră imediat spre coastă într-un ritm forțat.

— Doamne, dacă picioarelor mele slabe puterea pe care o aveau când eram tânăr, se rugă Patrick în tăcere în timp ce continua să meargă. Tată, te rog, fă tu ca vaporul să nu plece până nu sosim noi.

Când au ajuns în cele din urmă pe pajiștea de lângă mare, Patrick rămase îngrozit. Iarba verde și strălucitoare era presărată cu

trupurile bărbaților creștini. Încă mai purtau robele de botez, devenite stacojii acum. Căzând la pământ, Patrick plânse cu hohote, strigând cu voce tare:

— Copiii mei născuți din nou! Copiii mei născuți din nou! Dacă aș fi putut muri eu în locul vostru! Bieții mei copii, bieții mei copii!

Cu lacrimile încă șiroindu-i pe obraji, Patrick îngenunche lângă un bărbat ucis. Era un tânăr de vreo douăzeci de ani, cu păr roșu-castaniu și ochi verzi. Mireasma mirului încă se mai simțea pe fruntea lui. Patrick îi luă ușor capul în poale:

— De ce? Tată, de ce? strigă Patrick înspre ceruri. De ce a trebuit ca acești copii născuți din nou să moară așa?

Patrick se mai tângui o vreme, până când realizează că nu fusese ucisă nicio femeie.

— Femeile, strigă el. Le-au luat pe femei! O să le vândă ca sclave. Repede, trebuie să-i ajungem, până nu e prea târziu! Lomman, fugi și caută-i pe ceilalți frați și fă rost de o corabie!

Lomman și ceilalți bărbați se grăbiră să facă ceea ce le spusese Patrick.

— Aduceți cu voi și ceva de scris! le strigă Patrick. Apoi el împreună cu oamenii care mai rămăseseră au început să îngroape trupurile moarte. Ceilalți s-au întors peste câteva ore cu o corabie și ceva de scris. Patrick se așează pe o piatră, scrise în grabă o scrisoare și o sigila.

— Uite, îi spuse el lui Lomman. Ia scrisoarea asta și du-te în Britania. Prin scrisoare le cer soldaților să-i elibereze pe captivi și să returneze proprietățile furate.

Lomman luă scrisoarea și plecă îndată spre Britania, luând și un lucrător britanic cu el.

— Cel puțin putem salva femeile și băieții, se consolă Patrick în timp ce privea corabia ușoară acoperită cu piele dispărând pe marea cenușia irlandeză.¹

1. *Epistolo* cap. 2 – 4, 12, 15, 16.

Iisus sau Ban aba?

Patrick ar fi fost foarte surprins să afle cum au fost întâmpinați invadatorii la întoarcerea lor în Britania. Omul care invadase Irlanda nu era altul decât Coroticus, noul erou al Britaniei. În loc să fie tratați ca niște pirați ucigași, au fost întâmpinați ca niște campioni! Oamenii

aceștia erau eliberatorii lor! În uralele mulțimii, Coroticus și oamenii lui își duseră captivii pe drum, până la fortăreața lor, o garnizoană romană părăsită, și-i puseră în lanțuri în curtea din față. În noaptea aceea, Coroticus și soldații lui sărbătoriră „victoria” chefuind în beții.

În dimineața următoare, Lomman sosi din Irlanda. Alergă la prima persoană pe care o zări, un pescar ce-și usca năvoadele.

— S-a întâmplat ceva teribil! strigă el alarmat. Câțiva bărbați din Britania au invadat coasta Irlandei, ucigând zeci de creștini nevinovați și luând captivi un mare grup de femei și băieți creștini.

Pescarul continuă să lucreze la năvoade, fără să răspundă la început. Apoi, făcu o pauză și răspunse sec:

— Oamenii aceștia care au fost uciși erau irlandezi sau britanici?

— Erau irlandezi, firește.

— Și femeile și băieții care au fost capturați – erau irlandezi sau britanici?

— Irlandezi. Dar nu înțeleg ce...

— Păi atunci, nu sunt deloc nevinovați! spuse sumbru pescarul.

— Ce vrei să spui cu „nu sunt deloc nevinovați”? întrebă Lomman. Erau creștini botezați de curând. Nu au făcut niciodată rău cuiva.

— Sunt vinovați prin asociere, răspunse nervos pescarul. Irlandezii au invadat coasta noastră de când mă știu. Fratele meu a fost răpit de ei. Dar Coroticus le-a dat în cele din urmă o lecție. „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”, asta spun eu.

— Deci, Coroticus a făcut acest lucru? izbucni Lomman.

— Exact. Regele Coroticus, salvatorul britanicilor. A prezis că îi va lua pe irlandezi prin surprindere când va năvăli asupra lor. A avut dreptate. Pariez că irlandezii se vor gândi de două ori înainte de a ne invada, după ceea ce le-a făcut el.

— Mă duc să vorbesc cu el, insistă Lomman neliniștit. Unde-i fortăreața lui?

— O iei pe drumul de coastă înspre nord. Castelul lui e la aproape zece kilometrii depărtare. Nu poți să treci pe lângă el. Dar să nu crezi că vei câștiga simpatia lui sau a altcuiva dintre noi.

Ajungând la fortăreață în acea după-amiază, Lomman întinse scrisoarea de la Patrick unuia dintre căpitaniii lui Coroticus. Bărbatul citi scrisoarea și izbucni într-un râs batjocoritor.

— Ascultați! Omul acesta vrea să înapoiem toți prizonierii și toate prăzile.

Ceilați soldați izbucniră în hohote grosolane, bătându-se unul pe altul pe spate și râzând de Lomman și de tovarășul lui.

Unul dintre soldați păși înainte, făcu o plecăciune și apoi spuse în bătaie de joc:

— Bineînțeles, vă vom înapoia totul. Ne-am riscat viețile ca să obținem acești sclavi și aceste bunuri. Dar nu contează. Vom face tot ce ne cere acest episcop al irlandezilor.

Apoi soldatul îl lovi pe Lomman pe față.

— Tu, trădătorule, preasfântule ipocrit! Tu și câinele tău de episcop vreți sclavii și bunurile pentru voi înșivă. Acum, ștergeți-o până nu vă vând și pe voi ca sclavi.

Lomman se uită o clipă la soldat, iar ochii lui sondară sufletul de creștin declarat al acestuia. Apoi se întoarse brusc și, împreună cu tovarășul lui, ieși furtunos din curte, îndreptându-se spre Irlanda.

Lomman se uită în urmă, înspre coastă, în timp ce aceasta dispărea din vedere.

— E exact așa cum a spus Secundinus, îi spuse el trist celui alt bărbat, care manevra vâsla. Creștinătatea din Britania s-a scufundat atât de jos, că abia mai poate fi numită așa. N-aș fi crezut niciodată că niște creștini declarați și-ar putea vinde frații și surorile ca sclavi picti.

Patrick își scutură capul nevenindu-i să creadă ceea ce bărbații întorși din Britania îi povestiră.

— Știam că poporul nostru s-a îndepărtat de Dumnezeu, se plânse el, dar n-am crezut niciodată că lucrurile ar putea fi chiar atât de rele. Coroticus nu e decât un ucigaș cu sânge rece. Dacă Duhul mi-ar da voie să mă întorc în Britania, l-aș înfrunta pe acest Coroticus față în față. Dar i-am vorbit de prea multe ori lui Dumnezeu despre acest lucru, iar El nu-mi permite să mă întorc în Britania. Singurul lucru care mi-a rămas este să-l excomunic pe Coroticus și soldații lui și să cred că în felul ăsta se vor pocăi.

Patrick s-a retras în coliba lui unde s-a rugat o vreme pentru problema în cauză. De mai multe ori, izbucni într-un plâns cu hohote înaintea lui Dumnezeu. Lomman a intrat ca să-l mângâie.

— Nu știu pentru cine mă doare mai mult: Pentru bărbații uciși sau pentru femeile care au fost violate și acum sunt concubinele unor

păgâni, îi spuse Patrick lui Lomman cu o voce răgușită. Poate că cel mai mult mă doare pentru Coroticus și soldații lui – și pentru poporul britanic care îi susține. Pentru că și-au schimbat sufletele eterne pentru o viață temporară aici pe pământ.

După ce s-a rugat mult timp, Patrick luă o tăbliță de scris, se așează la masa din lemn din coliba lui și începu să scrie scrisoarea de excomunicare.

— O, dacă aș putea să o scriu printr-o predică vie în locul latinei mele necioplite, se plânse el.

— Nu-ți face griji pentru gramatică, îl încuraja Lomman. Asigură-te numai că mesajul este plin de putere.

— Într-adevăr, trebuie să fie, încuviință Patrick. Problema pusă în joc este enormă. Ori împărăția lui Dumnezeu este una reală, care transcende toate granițele de naționalitate și rasă – ori altfel e o iluzie. Dacă e o iluzie, creștinismul nu e mai bun decât orice altă religie păgână. Pavel spunea că împărăția lui Dumnezeu nu mai înseamnă nimic atunci când creștinii se dau unul pe altul în judecată. Dar ce ar fi spus el despre creștini care *omoară* alți creștini – numai pentru că aparțin unei națiuni diferite?

Patrick tăcu un moment și apoi începu să scrie: „Eu, Patrick, un păcătos needucat, trăiesc în Irlanda. Sunt episcop. Cred dincolo de orice îndoială că ceea ce sunt e numai prin harul lui Dumnezeu. Și așa trăiesc printre barbari – un pelerin fără țară din pricina dragostei lui Dumnezeu. Nu am vrut niciodată să scriu o scrisoare atât de severă și aspră ca asta. Totuși, dragostea lui Dumnezeu și adevărul lui Hristos mi-au smuls aceste cuvinte”. 1

Patrick ezită un moment. Cântări consecințele a ceea ce era pe cale să spună. Simțea durerea fiecărui cuvânt ca și cum ar fi fost un pumnal înfipt în inimă. Cerându-i lui Dumnezeu putere, continuă: „Am scris aceste cuvinte cu propria mea mână, ca să le fie date lui Coroticus și

1. Patrick *Epistola* cap. 1.

soldaților lui. Nu spun concetățenilor mei. Și nu spun concetățenilor sfinților romani. Spun, mai degrabă, concetățenilor *demonilor*! Spun acest lucru din cauza faptelor lor rele. Ca toți dușmanii lui Hristos, ei trăiesc în moarte. Sunt aliații scoților și păgânilor de picti. Vărsând sânge, ei se bălăcesc în sângele creștinilor

nevinovați – creștini pe care eu i-am născut în adunarea lui Dumnezeu și i-am botezat pentru Hristos!" 2

Inima lui Patrick se revărsa în timp ce scria, descriind cum Coroticus și oamenii lui măcelăriseră creștini nevinovați, născuți din nou. „Tată, te rog ajută-mă să găsesc cuvintele potrivite”, se rugă el în tăcere continuând să scrie.

„Vreau ca orice om temător de Dumnezeu să știe că Coroticus și soldații lui sunt dușmanii mei și ai lui Hristos. Dumnezeu meu, al cărui ambasador sunt eu. Ucigașii!

Lupi răpitori care devorează poporul Domnului ca și cum ar devora o bucată de pâine! Prin urmare, vă îndemn cu toată sinceritatea – pe voi cei care sunteți sfinți și umili cu inima – să nu aveți părtașie cu astfel de oameni. Să nu stați la masă cu ei. Să nu acceptați nici darurile lor.

Nu, până când acești oameni nu se împacă din nou cu

Dumnezeu, prin lacrimi și păreri de rău și căință. Și nu până când nu aduc înapoi de la scoți și picți pe slujnicele și servitorii botezați ai lui Hristos, pentru care El a murit și a fost crucificat”. 2

Patrick lăsa tocul de scris jos, căzu în genunchi și plânse. „Tată, iartă-mă pentru că am scris o scrisoare atât de dură. Dar, te rog, fă Tu ca să pătrundă în inimile lor 1. Ibid. cap. 2; 2. Ibideap. 7, 12.

și să le aducă pocăința”. Semnă scrisoarea, o sigila și îl însărcina pe Auxilius să o ducă în Britania.

— Întoarce-te imediat ce dai scrisoarea, îl avertiză pe Auxilius. Situația ar putea deveni periculoasă.

Auxilius îl asigură că așa va face.

Sosind în Britania în ziua următoare, Auxilius dădu scrisoarea unuia dintre prezbiterii locali, cerându-i să i-o citească lui Coroticus în fața întregului popor. După ce Auxilius a plecat, prezbiterul a citit mai întâi el scrisoarea. Vizibil deranjat de conținutul ei, le spuse repede celorlalți din cler și liderilor comunității despre ea. Ei sugerară să i-o arate episcopului Julius. Nu peste mult timp, veștile despre scrisoare călătoriseră deja pe toată coasta de vest a Britaniei, făcând o mare senzație. Episcopul Julius convocă imediat o întâlnire cu toți membrii clerului din zonă.

— Suntem într-o mare dilemă, le spuse Julius. Cea mai mare parte a adunărilor noastre sunt în spatele lui Coroticus. Dacă punem în

practică excomunicarea lui Patrick, consecințele vor fi grave. Cel puțin vom pierde un mare segment din enoriașii noștri, poate că pe majoritatea dintre cei care vin încă la biserică. Mai rău e că oamenii s-ar putea să se destrăbăleze și să ne omoare. S-a mai întâmplat în alte țări.

— Dar cine se crede acest episcop obraznic? strigă Quintus indignat, ridicându-se în picioare. Nu-l poate excomunica pe unul dintre regii noștri!

— Da, dar să-i ignorăm scrisoarea înseamnă să slăbim disciplina bisericii, obiectă un alt prezbiter. Mai înseamnă să-i întoarcem spatele unui episcop pe care l-am ordinar noi.

— Patrick nu are nicio jurisdicție aici, îl contrazise Quintus. A fost special ordinar pentru irlandezi. El nu va accepta să intervenim în lucrarea lui de acolo, așa că nu văd niciun motiv pentru care să-i acceptăm intervenția în treburile noastre de aici.

— Corect! aprobă un alt prezbiter. Dacă îi excomunicăm pe Coroticus și oamenii lui, cine ne va mai proteja de saxoni și picți? Patrick cu siguranță nu ne va proteja.

Grupul de bărbați chicotiră la ultima remarcă. Episcopul Julius se ridică și liniști grupul.

— Cădem cu toții de acord să ignorăm scrisoarea de excomunicare a lui Patrick?

Mulțimea gălăgioasă își exprimă aprobarea

— Coroticus, nu Patrick, începură să strige mulți dintre ei.

În cele din urmă, episcopul Brannoc se ridică încet în picioare, ajutat de câțiva. Avea optzeci de ani acum și era aproape orb. Din cauza vârstei lui și a sănătății precare, funcțiile lui erau cât se poate de limitate. Dar dragostea lui pentru Dumnezeu nu se micșorase. Vorbi cu o voce răgușită, tremurătoare.

— Haideți să nu ne înșelăm singuri, spuse el grupului. Nu pe Coroticus l-am ales în locul lui Patrick. Pe Baraba l-am ales în locul lui Iisus.

— Ce vrei să spui? întrebă un bărbat.

— Spun că ne-am confruntat cu aceeași alegere pe care a trebuit să o facă mulțimea din Ierusalim în ziua lui Iisus. Să-l alegă pe Iisus sau pe Baraba? În Iisus aveau un om care predica despre împărăția *cerească*, nu despre o împărăție pe pământ. Nu-și elibera poporul de

cuceritorii romani, ci îi învăța să-și iubească dușmanii. În opoziție, în Baraba aveau un om de acțiune, un revoluționar politic. Nu era mulțumit să aștepte împărăția cerurilor. În Baraba evreii au văzut un erou care putea să-i scape de romani, în Iisus aveau numai promisiuni. Așa că mulțimea l-a ales pe Baraba.

— Dar asta e diferit de situația în care ne aflăm noi, obiectă Quintus.

— Serios? îl contrazise Brannoc. În Patrick avem un om care predică împărăția cerurilor. Un om care îi iubește pe vrăjmașii Britaniei și și-a dedicat viața lor. Un om care se încrede numai în Dumnezeu, nu în sabie. În Coroticus avem un om care ne poate scăpa de vrăjmași. Totuși, știm toți, în inimile noastre, că este un om neevlavios. Când nu-i ucide pe saxoni sau irlandezi, e de obicei beat sau în pat cu vreo servitoare care se gudură pe lângă el. Acum, a ucis creștini nevinovați și a vândut femeii creștine ca să fie concubine picților. Dacă într-adevăr îl alegem pe el în locul lui Patrick, îl alegem într-adevăr pe Baraba în locul lui Iisus.

— Prostii! obiectă Quintus cu glas tare, sărind din nou în picioare. Patrick nu este Iisus, iar Coroticus nu este Baraba. Este limpede că Dumnezeu l-a binecuvântat pe Coroticus, altfel nu i-ar fi înfrânt niciodată pe saxoni, în opoziție, Patrick nu e altceva decât un autoneprihănit, un ipocrit! Știm cu toții ce lucru îngrozitor a făcut când era tânăr. Asta relevă adevăratul său caracter. A plecat în Irlanda doar pentru câștigul lui personal. Dacă oamenii ar ști ce lucruri face el în Irlanda, ar blestema până și pomenirea numelui lui.

— Ce lucruri? întrebă cineva din mulțime.

— Un lucru ar fi că percepe taxe pentru botez sau pentru ordinare. Când eu și ceilalți prezbiteri am fost acolo, am văzut asta cu ochii noștri. Unul dintre regii lor i-a adus lui Patrick o cutie din lemn plină cu aur și bijuterii. Era plata pentru botez. Totuși, Patrick l-a respins, spunând că nu era suficient. I-a spus regelui să vină cu mai mult sau, altfel, nu-l va boteza.

— N-ai spus niciodată despre așa ceva, îl întrerupse Brannoc cu vocea tremurândă.

— Păi, ăăă, eu nu am vrut să-i deziluzionez pe oameni. Sunt și așa slabi în credință. Dacă ar fi știut că un episcop face asemenea lucruri, le-ar fi distrus și puțină credință pe care o mai aveau. Așa că,

de dragul lor, am tăcut. Acum văd că a fost o greșeală să acopăr aceste lucruri.

Cu un gest îndreptat spre mulțime, Quintus adăugă:

— Dacă nu credeți ce vă spun, întrebați-i pe ceilalți prezbiteri; ei au fost cu mine.

Toți prezbiterii aprobă din cap.

— Și nu e numai asta, exclamă unul dintre ei. Patrick mai și răspândește erezii acolo. La fel ca Pelagius, spune că putem fi mântuiți fără harul lui Dumnezeu și tot felul de alte învățături eretice.

Episcopul Julius se ridică:

— Eu cred că lucrurile acestea rezolvă problema. Patrick nu are jurisdicție aici. De fapt, dacă trebuie să excomunicăm pe cineva, acela e Patrick.

Falsele acuzații aduse lui Patrick se răspândiră cu repeziciune prin oraș și nu peste mult timp, numele lui a fost defăimat pe toată coasta de vest a Britaniei.

Câteva luni mai târziu, unul dintre asistenții lui Patrick naviga până în Britania ca să obțină niște provizii. Acolo, a aflat ce se spusese despre Patrick. Când Patrick află veștile, rămase zdrobit. Timp de mai multe luni, nu mâncă mai nimic. Își petrecea timpul închis în coliba lui, nedorind să vadă nici chiar pe prietenii lui. În toată această perioadă, nu mai evangheliză și nici nu mai predică în biserică. Cu inima zdrobită, strigă către Dumnezeu:

— Tată, cel puțin mă lași să mă întorc în Britania ca să răspund acestor false acuzații? Dacă nu, ia-mi viața acum. Nu vreau să mai trăiesc.

Dar Dumnezeu era decis. Nu-i permise lui Patrick să părăsească Irlanda. Totuși, Dumnezeu i-a dat lui Patrick puterea să se ridice și să-și continue munca.

— Lucrul acesta va fi îndreptat în veșnicie, îl mângâie Lomman pe Patrick. Lucrul cel mai important este că Dumnezeu cunoaște adevărul. La fel și oamenii din Irlanda.

— Pe lângă asta, interveni Secundinus, Iisus a spus că un profet nu este cinstit în patria lui, deci nu e nimic nou.

Într-o duminică, Patrick a vorbit adunării despre crucea lui Hristos. El le-a descris cum vrăjmașii lui Iisus l-au acuzat în mod fals de multe lucruri. Au spus despre El că a hulit pe Dumnezeu. Au pretins

că încerca să pună bazele unei guvernări pământești care să-l răstoarne pe Cezar.

— Din nefericire, accentua Patrick, majoritatea oamenilor din vremea lui Iisus au crezut aceste acuzații false. Acum, Dumnezeu mi-a dat și mie privilegiul de a experimenta în întregime viața lui Hristos.

Apoi Patrick le explică acuzațiile false care i-au fost aduse, cum aproape că l-au frânt și cum Dumnezeu i-a dat din nou puterea să se ridice.

— De vreme ce nu poți părăsi Irlanda ca să răspunzi tu însuși acuzațiilor, de ce nu pregătești un răspuns scris? îi sugerează Secundinus în acea după-amiază.

— E o idee minunată, Secundinus! replică Patrick. De ce nu m-am gândit la asta mai devreme? Cred că mă compătimeam prea mult.

Așa că, săptămâna următoare, Patrick scrisese o scurtă apărare. Începu cu: „Eu sunt Patrick, un păcătos, cel mai neînvățat, cel mai mic dintre credincioși și disprețuit de mulți”. 1 Descrie apoi felul în care a fost răpit, ca adolescent, cum a fost eliberat de Dumnezeu și cum Dumnezeu l-a chemat din nou în Irlanda.

„Am fost odată necioplit, exilat, neinstruit și cineva care nu știa să se îngrijească de viitor, continuă Patrick. Dar cel puțin știu un lucru sigur: că, înainte de a fi umilit, eram ca o piatră zăcând adânc în noroi. Și Cel ce este Atotputernic a venit și m-a pus în vârful peretelui. Prin

1. Patrick *Confessio* cap. 1;

urmare, trebuie să strig tare și să redau ceva Domnului pentru marile Lui privilegii aici și în veșnicie”. 1 Continuă să descrie suferințele și pericolele pe care le avu de îndurat în Irlanda.

Apoi, se referi la falsele acuzații care i-au fost aduse. „Aduceți-mi o singură persoană care m-a plătit pentru botez sau ordinare și-i voi înapoia bucuros banii” 2, îi provocă el pe acuzatorii lui. În combaterea scrisă, le explică fraților lui britanici că, în loc să perceapă taxe pentru botez, trebuia să plătească tribut diferiților regi ca să poată străbate teritoriile lor. Își cheltuise toată moștenirea în felul acesta. În final, scrisese:

Îl iau pe Dumnezeu ca martor al sufletului meu că nu mint. Și nu vă scriu din egoism sau ca să fiu lăudat. Și nici nu caut cinste din parte cuiva dintre voi. Îmi este suficientă cinstea care nu se vede. Cu toate că

văd că acum și aici, am fost înălțat peste măsură de Domnul și nu am meritat ca El să-mi facă cinstea asta. Pentru că știu că sărăcia și eșecul mi se potrivesc mai bine decât bunăstarea și desfătarea. Prin urmare, facă Dumnezeu ca niciodată să nu fiu separat de poporul Lui pe care El și l-a câștigat pe acest pământ străin. Și dacă vreodată am făcut vreun bine Dumnezeului pe care îl iubesc, îl rog pe El să mă lase să-mi vărs sângele cu acești exilați și captivi pentru Numele Lui – chiar dacă nu mi s-ar da un mormânt sau trupul meu ar fi sfâșiat în bucăți de fiare sălbatică.³

1. Ibid. cap. 12; 2. Ibid. cap. 50; 3. Ibid. cap. 54 – 59, condensat.

După ce termină, Patrick îi arată *mărturisirea* lui Secundinus.

— Într-o vreme ca asta, mărturisi Patrick, regret că am pierdut educația. Nici măcar o apărare coerentă nu pot să scriu. Și știu că vor râde de latina mea.

— Da, dar în același timp, vor ști și că vine din inimă, spuse Secundinus, în timp ce citea cu atenție *mărturisirea*.

În următoarea zi, Patrick își trimise *mărturisirea* printr-un curier în Britania. Dar nimeni nu-i dădu atenție. Așa că Patrick pur și simplu a trebuit să întoarcă și celălalt obraz și să-și continue lucrarea.¹

1. *Epistolo* cap. 1, 2, 12 – 20; *Confessio* cap. 50 – 59;

Ci 1 apitolu! 2 1

De la moarte la viață

Patrick a continuat să predice Evanghelia fără compromis încă treisprezece ani. În cele din urmă, numele lui a fost uitat în Britania, deși în Irlanda era unul foarte familiar. Până la sfârșitul vieții, a botezat mii și mii de oameni și a plantat numeroase biserici peste tot în Irlanda. Prea puțini misionari au avut succesul lui. Patrick s-a bucurat să-i vadă pe noii convertiți devenind diaconi, prezbiteri și episcopi. Prin harul lui Dumnezeu, Patrick le-a supraviețuit celor mai mulți misionari care au lucrat cu el, inclusiv Secundinus și Auxilius.

După un tur de evanghelizare mai extenuant, Patrick își dădu seama că trupul lui obosit nu-l mai putea ajuta. Reîntorcându-se la coliba lui din lut și vreascuri din Armagh, își petrecu ultimele zile rugându-se pentru biserica din Irlanda. Lomman – care încă trăia, deși cu o sănătate precară – se îngrijea cu meticulozitate de toate nevoile lui. În cele din urmă, într-o zi, Patrick își chemă tovarășii aproape.

— Ce zi este? întrebă el. Păsările cântă atât de frumos.

Trebuie să fie primăvara.

— Da, e 17 martie, răspunse Lomman. Primăvara e la ușă.

Patrick zâmbi și apoi își sfătui oamenii cu o voce slabă și răgușită:

— În ultimii treizeci de ani, am predicat și la regi și la servitori și am botezat mii de oameni. Totuși, dacă aș putea să vă las o singură lecție vouă, ea ar fi aceasta: nu am făcut niciun lucru cu propria mea putere. Nu, totul a fost făcut prin harul lui Dumnezeu. Să nu atribuiți niciodată aceste lucruri propriilor mele abilități sau faimei mele.

Patrick începu să tușească și trebui să se oprească un timp.

Apoi, recăpătându-și vocea, continuă:

— După cum știți, am trecut prin multe încercări împreună. Nu pot să număr de câte ori Dumnezeu ne-a scăpat de la rău și moarte. Cu mulți ani în urmă, mi-am dat seama că Dumnezeu a vegheat asupra mea încă înainte ca eu să-L fi cunoscut. El m-a protejat și m-a mângâiat așa cum un tată își mângâie fiul, având milă de tinerețea și de neștiința mea. Și deci îi mulțumesc fără încetare Lui. Fac acest lucru mai ales când mă gândesc de câte ori mi-a iertat nebunia și neglijența. Au fost atâtea dați când avea dreptate să fie furios pe mine, dar în loc de asta, a avut milă de mine. Sunt cu adevărat datornicul lui Dumnezeu.

— Toți suntem, interveni Lomman.

— Da, deci să vă aduceți aminte să înălțați și să slăviți Numele lui Dumnezeu oriunde v-ați afla și indiferent de circumstanțele în care v-ați găsi. Nu numai când lucrurile merg bine, ci și în necaz. Orice va veni peste voi, fie bine, fie rău, acceptați în mod egal și dați slavă lui Dumnezeu, încă mai este mult de făcut în Irlanda. Deci, pescuiți bine și cu sânguință. Întindeți-vă năvoadele ca să fie prinsă o mare mulțime pentru Dumnezeu. Singura mea dorință este ca voi să faceți eforturi mai mari și mai eficiente decât am făcut eu. Aceasta va fi bucuria mea „căci un fiu înțelept este bucuria tatălui”.¹

Patrick era prea slăbit ca să mai vorbească. Așa că închise ochii și dormi un timp. Ceilalți bărbați se retraseră la masa din celălalt capăt al colibeii lui Patrick. S-au rugat în liniște și au rememorat amintirile clipelor petrecute cu Patrick.

Dintr-odată Patrick începu să tușească, așa că oamenii se duseră în grabă la el. Lomman îi duse repede la buze o cană cu apă. Când se opri din tușit, se așează încet în pat, privindu-i un timp pe tovarăși lui

zâmbind.

— M-am rugat ani de zile, spuse Patrick răgușit, ca Dumnezeu să mă lase să mor în Irlanda. Și El m-a ascultat. Patrick își închise din nou ochii și zâmbi senin.

Apoi, apucând brațul lui Lomman, continuă:

— Dar e important ca creștinii din Irlanda să se concentreze asupra lui Hristos, nu asupra mea. Nu merit și nici nu doresc să fiu onorat de voi. Îmi este suficientă onoarea care nu se poate vedea, dar în care inima mea se încrede. Am fost deja înălțat peste măsură de Dumnezeu și nu am meritat să-mi dea nici acest lucru. Dumnezeu nu are în vedere fața oamenilor și m-a ales pe mine pentru slujba aceasta, ca să fiu cel mai mic dintre lucrătorii Lui.

1. Prov. 10: 1.

din nou, dar lucrarea lui Patrick a făcut acest lucru! în decursul a câtorva decenii de la moartea lui Patrick, marea majoritate a irlandezilor erau creștini. Și, o dată ce irlandezii au îmbrățișat creștinismul, nu au mai asaltat coasta britanică. Până la urmă, omul credinței și-a protejat țara mai bine decât omul războiului.

Dar lucrurile nu s-au oprit numai aici. Converteții lui Patrick și descendenții lor s-au împrietenit cu poporul britanic. Au oferit un ajutor considerabil zbuciumatei biserici britanice și le-au permis multor britanici să se stabilească în Irlanda, ca refugiu sigur în fața saxonilor. În loc să trimită corăbii cu războinici, Irlanda a început să trimită bărci cu misionari! Acești misionari erau oameni ai rugăciunii care au urmat strâns exemplul lui Patrick. Un astfel de misionar, Columba, a navigat în Scoția, ducând Evanghelia la picții păgâni de acolo. După moartea lui, un alt creștin irlandez, Aidan, s-a dus în nordul Angliei și a convertit mii de saxoni păgâni. Inspirată de exemplul bisericii irlandeze, biserica britanică nativă a găsit în cele din urmă o cale de a-și iubi dușmanii, saxonii, și de a-i aduce la Hristos. Deci misiunea lui Patrick nu numai că a schimbat pentru totdeauna Irlanda, ci a fost și evenimentul embrionar care în final a implementat creștinismul în Scoția și Anglia.

Lecții din viața lui Patrick

Probabil că cel mai important lucru pe care îl putem învăța din viața lui Patrick este puterea incredibilă a rugăciunii. Dar, dacă vrem să experimentăm din plin această putere, să nu ne facem iluzii că

putem ajunge la ea rugându-ne o dată sau de două ori pentru ceva. Nu, trebuie să batem la porțile cerului zi și noapte, nerenunțând niciodată – exact așa cum a făcut Patrick. Mii de creștini au fost luați prizonieri în aceeași perioadă cu el. Fără îndoială că aproape toți s-au rugat pentru eliberare. Dar foarte puțini au primit același răspuns ca el. Asta pentru că nu s-au rugat suficient de mult sau suficient de des. Poate că unii s-au rugat sânguincioși primele șase luni ale captivității lor. Dar apoi, când au văzut că rugăciunile lor nu primesc răspuns, au lăsat-o mai moale. Să presupunem că cineva i-ar fi intervievat după zece ani de când fuseseră capturați și i-ar fi întrebat despre puterea rugăciunii. Probabil ar fi răspuns că rugăciunea nu funcționează.

Totuși, poate că motivul pentru care nu au primit niciun răspuns la rugăciunile lor e că nu s-au rugat ca Patrick. Nu au continuat să bată la porțile cerului. Aceasta e o lecție pe care noi, creștinii, nu trebuie s-o uităm. Ce s-ar fi întâmplat dacă Patrick s-ar fi rugat numai o dată sau de două ori pe zi în loc de o sută de ori sau mai mult? Și-ar fi petrecut probabil tot restul vieții ca sclav în Irlanda. Dar dacă s-ar fi rugat numai șase luni în loc de șase ani? Singurele oi pe care le-ar fi păstorit ar fi fost ale lui Milchú. Dar dacă ar fi renunțat la rugăciune după cinci ani și jumătate? Și-ar fi petrecut restul vieții ca un om înăcrit, care și-a pierdut definitiv încrederea în puterea rugăciunii.

Deci, dacă vrem să experimentăm puterea lui Dumnezeu, trebuie să ne rugăm cu putere. Dacă vrem ca Dumnezeu să facă lucruri mari prin noi – așa cum a făcut cu Patrick – trebuie să fim bărbați și femei ale rugăciunii. Dumnezeu ar putea împlini prin noi aceleași lucruri pe care le-a făcut prin Patrick, dacă doar ne-am ruga ca el. Foarte puțini dintre noi gustăm plinătatea puterii lui Dumnezeu pentru că ne facem prea puțin timp – sau avem prea puțină credință – să continuăm să batem la porțile cerului. Cei mai mulți dintre noi cred că dacă am petrecut o zi întreagă în post și rugăciune, am făcut treabă herculeană! Ne așteptăm ca Dumnezeu să fie atât de impresionat, încât să răspundă pe loc cererilor noastre. Dar de obicei nu e deloc așa. Slavă Domnului că, în mila Lui, răspunde de obicei favorabil rugăciunilor noastre, chiar dacă nu insistăm în rugăciune. Dar majoritatea creștinilor nu-L văd pe Dumnezeu în plinătatea Lui așa cum L-a văzut Patrick, pentru că nu se roagă ca Patrick. O altă lecție importantă pe care Patrick ne-a lăsat-o este nevoia de a aștepta momentul lui

Dumnezeu. La prima vedere, s-ar părea că Patrick ar fi făcut mai multe dacă n-ar fi așteptat douăzeci și cinci de ani ca biserica britanică să-l trimită. Totuși, în realitate, Dumnezeu a avut nevoie de acești douăzeci și cinci de ani ca să desăvârșească lucrarea pe care o începuse în el. De fapt, cursul *normal* al acțiunii întreprinse de Dumnezeu este să le ceară slujitorilor lui să aștepte.

Când l-a ales pe Moise, nu l-a folosit imediat ca să-i elibereze pe copiii lui Israel. Nu, l-a făcut pe Moise să petreacă patruzeci de ani în pustie. În tot acest timp, Moise părea un păstor uitat. Dintr-o perspectivă umană, anii aceia ar putea părea ani pierduți. Dar din perspectiva lui Dumnezeu, anii aceia au fost esențiali. Dumnezeu modela și muia cu răbdare temperamentul acela înfierbântat al lui Moise. Când Dumnezeu a terminat, Moise era cel mai blând om de pe pământ. Dumnezeu îi putea vorbi acum față în față. Destul de des, Dumnezeu își alege oameni entuziaști și pasionați ca instrumente ale Sale. Într-un anume fel, și Patrick era așa. Dar, înainte ca Dumnezeu să folosească un om entuziast, El trebuie să-l modeleze. Nu stinge focul, ci îi învață să aștepte momentul Lui.

Și apostolul Pavel a fost un asemenea om. A avut un temperament înfierbântat luptând împotriva creștinismului. După întâlnirea lui cu Iisus pe drumul Damascului, a devenit un temperament înfierbântat luptând pentru creștinism. Dar, înainte ca Dumnezeu să-l folosească pe Pavel la plantarea de noi biserici și la construirea trupului lui Hristos, El i-a cerut să petreacă zece sau unsprezece ani în locuri liniștite precum deserturile Siriei sau ale Arabiei. În ochii umani, Pavel părea să fi dispărut. Dar era în centrul atenției lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu îl muia și îl modela pe Pavel. După ce Dumnezeu a terminat cu școala Lui, l-a lăsat pe Pavel să plece. Și biserica n-a mai fost aceeași de atunci!

E atât de ușor să uităm că orarul lui Dumnezeu este diferit de al nostru. De obicei, noi vrem lucrurile *acum*. Dar Dumnezeu operează pe o scară temporală în care o mie de ani înseamnă o zi. În ochii noștri, ni se pare că Patrick a avut de așteptat șase ani lungi în Irlanda până când Dumnezeu să-l elibereze de sclavie. Totuși, în orarul lui Dumnezeu, el a așteptat mai puțin de nouă minute. După noi, Patrick a avut de așteptat douăzeci și cinci de ani până să se poată reîntoarce în Irlanda. Totuși, în orarul lui Dumnezeu, a așteptat în jur de patruzeci

de minute.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Patrick ar fi luat-o înaintea lui Dumnezeu și ar fi plecat în Irlanda de unul singur? Fără îndoială că ar fi avut o măsură de succes. Dumnezeu nu ne distruge neapărat lucrarea când o luăm înaintea Lui. Pe de altă parte însă, arareori ne dă binecuvântarea deplină. Dacă Patrick ar fi luat-o înaintea lui Dumnezeu, fără îndoială că mulți irlandezi încă ar fi venit la Hristos. Poate o sută sau mai mult. Poate o mie. Dar e improbabil că mii de oameni ar fi primit Evanghelia, așa cum s-a întâmplat. Cu alte cuvinte, dacă Patrick și-ar fi început lucrarea în Irlanda mai *devreme*, ar fi realizat *mai puțin*. Asta pentru că contribuția umană este mult mai mică decât contribuția lui Dumnezeu – așa cum de multe ori a mărturisit el. Așteptând momentul lui Dumnezeu, Patrick a primit deplina binecuvântare a lui Dumnezeu.

La fel ca biserica din vremea lui Patrick, biserica din vremea noastră se confruntă cu multe crize. Rugăciunea mea este ca Dumnezeu să ridice un Patrick al zilelor noastre. Dar, dacă se va întâmpla, cine va fi el? Un autor creștin faimos sau un televanghelist? Cineva care conduce o lucrare bine cunoscută? Un vorbitor familiar care predică la diferite biserici și apare frecvent la talk-show-uri creștine? Puțin probabil.

Dacă există un posibil Patrick în zilele noastre, mă îndoiesc că cineva dintre noi a auzit vreodată de el. Asta pentru că se află undeva, singur, păzind oile – sau pe genunchi, în cămăruța lui – rugându-se lui Dumnezeu.

Anexa 1

Îi fost Patttick romano-catolic?

Dacă cineva în zilele noastre ar întreba dacă Patrick a fost romano-catolic, majoritatea creștinilor ar răspunde fără îndoială că a fost romano-catolic. Totuși, așa cum am văzut, nu a fost. A aparținut bisericii independente, autonome, celtice sau britanice. Biserica britanică din zilele lui avea legături cu papa, dar nu se afla sub autoritatea papei.¹ Era – și a fost dintotdeauna – o biserică ce se autoguverna.²

Mai mult de atât, biserica celtică din zilele lui Patrick se aseamăna foarte vag cu romano-catolicismul medieval și modern. Nu se știa nimic despre purgatoriu, indulgențe, infailibilitatea papei,

transsubstanțiere și toate celelalte dogme romano-catolice. Creștinii celti din zilele lui Patrick nu foloseau apa sfințită, nu se rugau cu rozarii și nici nu spuneau rugăciuni de eliberare a morților din purgatoriu. Patrick nu i-a învățat niciodată pe convertiții

1. În scrierile lui, Patrick nu face nicio referire la Roma sau la papa. Biografii medievale cu înclinații romano-catolice au inventat istorii despre Patrick trimis în Irlanda de papa. Astăzi, chiar și cărturarii romano-catolici recunosc că Patrick nu a fost romano-catolic și că nu papa l-a trimis.

2. Creștinismul nu a venit în Britania de la Roma. De fapt, e foarte probabil să fi venit în Britania din est. De aceea biserica celtică sau britanică a urmat obiceiuri diferite de cele ale Romei.

lui să se roage sfinților. De fapt, în scrierile lui, Patrick folosește cuvântul *sfânt* cu înțelesul lui original, aplicabil tuturor creștinilor evlavioși. De exemplu, scrie în *Mărturisirea* lui: „Cât mi-ar fi plăcut să merg în țara mea, la părinți mei, și în Galia ca să-i vizitez pe frați și să văd fețele sfinților Domnului meu!” 1

Mai mult, în scrierile lui, Patrick nu face nicio referință la relicve (oasele apostolilor și ale sfinților). Nu a făcut vindecări cu ajutorul relicvelor și nici nu i-a încurajat pe frați să le venereze. De fapt, nu există nicio evidență că ar fi adus în Irlanda relicve de vreun fel. Patrick nu a folosit nicio statuie și nicio icoană în bisericile lui. De aceea cele mai vechi cimitire creștine, biserici sau chilii monastice din Irlanda nu au statui, icoane pictate sau sculpturi – nimic altceva decât simple cruci.

Este știut faptul că preoții romano-catolici trebuie să fie celibatari. Totuși, Patrick nu știa nimic despre mandatul celibatului. Până la urmă, bunicul lui a fost un preot căsătorit! mai precis, era un prezbiter căsătorit. Abia după timpul lui Patrick biserica britanică a folosit cuvântul „preot” ca sinonim pentru „prezbiter”. Patrick însuși n-a folosit niciodată cuvântul „preot” în scrierile sale. Mai degrabă se referă la bunicul lui ca la un *presbyterus*² – traducerea latină a cuvântului grec *presbyteros*. E de asemenea demn de notat că și-a mărturisit păcatul din adolescență unui laic (prietenu l lui trădător), nu unui preot.

Statuile și portretele lui Patrick au ajutat la perpetuarea mitului că a fost romano-catolic. Asta deoarece Patrick este portretizat

călătorind prin Irlanda și purtând roba

1. *Confessio* cap. 43; 2. *Ibid.* cap. 1;

episcopului și mitra.¹ Totuși, sculptorii și pictorii care au realizat aceste obiecte nu și-au făcut tema cum trebuie. Pe vremea lui Patrick, niciun episcop nu bătea drumurile îmbrăcat în veșminte clericale. Lucrul acesta nu s-a întâmplat până în Evul Mediu. Mai mult, episcopii din vest nu au purtat mitre până în secolul al XI-lea – aproape șase sute de ani de la moartea lui Patrick! Patrick nu a fost un episcop romano-catolic. De fapt, nici nu arăta a fi unul.

Poate că cea mai izbitoare diferență dintre creștinismul lui Patrick și romano-catolicism se referă la Maria. Științele despre fecioara Maria și închinarea la ea au dominat catolicismul roman în ultimii 1400 de ani. În opoziție, Patrick nu face nicio referire la Maria în scrierile sale. Prin toate necazurile și primejdiile prin care a trecut, nu a strigat niciodată la Maria. A strigat la Tatăl sau la Iisus. Patrick nu știa nimic despre dogmele romano-catolice în legătură cu Maria – conceperea imaculată, ridicarea ei la cer și domnia ei ca stăpână a cerului.

Ultimii creștini primari

Dacă Patrick nu a fost romano-catolic, atunci ce a fost? După cum am menționat deja, era un membru al bisericii celtice sau britanice autonome. Dar, mai mult de atât, Patrick poate fi descris cel mai bine ca un creștin primar. A purtat trăsăturile distinctive ale primilor creștini.

Esența primilor creștini nu era teologia, ci relație de dragoste și ascultare de Hristos. Acesta era și miezul

1. O mitră este o pălărie înaltă și ascuțită purtată de episcopii romano-catolici și anglicani.

creștinismului lui Patrick. Nu a fost un teolog, nici el și nici ucenicii lui. Patrick a implantat în discipolii lui dragostea pentru Hristos, nu dragostea pentru teologie. De fapt, biserica irlandeză nu a dat niciodată mari teologi – dar de acolo s-au ridicat unii din cei mai străluciți misionari ai lumii.

O altă caracteristică a primilor creștini este că ei credeau puternic în separarea bisericii de stat. Nu au încercat să amestece lucrurile acestei lumi cu lucrurile împărăției lui Dumnezeu. Patrick nu a pus bazele unui stat biserică în Irlanda și nici nu a încercat să

amestece creștinismul cu mersul lumii. Primii creștini ascultau de Cezar atât timp cât legile lui nu intrau în conflict cu poruncile lui Dumnezeu. Dar când legile sale le violau pe cele ale lui Dumnezeu, creștinii ascultau de Dumnezeu, nu de oameni.

La fel, Patrick a arătat respect față de regulile seculare atât timp cât nu intrau în conflict cu regulile lui Dumnezeu. De exemplu, plătea tribut când i se cerea. Totuși, era imparțial când venea vorba de probleme spirituale. Nu a ezitat să-i excomunică și nu a acceptat daruri de la regi nebotezați sau excomunicați.

O altă trăsătură distinctivă a primilor creștini este că nu au folosit niciodată sabia sau constrângerea regilor pământești ca mijloc de a răspândi Evanghelia. Celor care se converteau nu le ofereau momeli pământești sau avantaje sociale. Și, cu toate astea, biserica primară a crescut rapid, convertind o mare parte din Imperiul Roman. La fel ca și creștinii primari dinaintea lui, Patrick nu a folosit sabia sau puterea seculară ca să-i convingă pe ascultătorii lui. Singurul avantaj material pe care îl putea oferi unui convertit era accesul la citit și scris. De fapt, mult din ceea ce el îi învăța pe oameni mergea în contradicție cu cultura irlandeză. Patrick a depins de puterea Duhului Sfânt de a schimba viețile, nu de puterea acestei lumi. Ascultătorii lui au devenit creștini datorită credinței lui în Iisus Hristos. Creștinismul pe care Patrick l-a plantat în Irlanda era unul vibrând, care pune accentul pe rugăciune, post, trăire sfântă și evanghelizare.

Cum a devenit Irlanda romano-catolică

Dacă cei pe care i-a convertit Patrick nu erau romano-catolici, atunci de ce este Irlanda atât de fidelă catolicismului? Răspunsul e că romano-catolicismul a venit în Irlanda prin sabie. Papii au detestat întotdeauna biserica independentă din Irlanda, dar nu au putut s-o aducă sub dominația romană. De fapt, papii erau nemulțumiți și de biserica anglo-saxonă din Anglia. Deși biserica engleză a devenit în final romano-catolică, ea a refuzat multe practici ale Romei precum celibatul forțat. Din acest motiv, Papa a încurajat invadarea Angliei în 1066 de către William Cuceritorul. Papa voia ca William să aducă biserica engleză pe aceeași linie cu restul catolicismului roman.

William și cavalerii lui înarmați l-au înfrânt pe Harold Saxonul în bătălia de la Hastings, iar William s-a încoronat rege al Angliei. În calitate de rege, a revizuit rapid legile anglo-saxone și guvernul, ca să

alieze biserica engleză Romei. O dată ce William și succesorii lui au făcut acest lucru, atenția papei s-a întors către Irlanda, în 1169, Papa Adrian a scos o bulă papală care acorda întreaga națiune irlandeză lui Henry II, regele Angliei.¹ La porunca papei, mai mulți războinici ai lui Henry II au invadat Irlanda. Acești invadatori „creștini” au ucis bărbați, femei și copii, au măcelărit prezbiteri și călugări. Au dărâmat multe chilii ale sihaștrilor irlandezi și au construit mănăstiri romano-catolice în locul lor. Biserica independentă a Irlandei a fost omorâtă.

De ce au respins irlandezii Reforma?

Dat fiind faptul că romano-catolicismul le-a fost impus irlandezilor cu forța, cineva s-ar putea aștepta ca, logic, irlandezii să fie printre primele popoare care au îmbrățișat Reforma. Și poate că ar fi fost, dacă nu ar fi fost ironia mai multor evenimente istorice. După ce războinicii lui Henry al II-lea au cucerit Irlanda în secolul XII, au avut loc căsătorii mixte și în curând au adoptat limba și obiceiurile irlandeze. Rezultatul a fost că loialitatea lor față de Anglia a scăzut, iar Irlanda a devenit din nou independentă. Așa că, în secolul al XVI-lea, Henry al VIII-lea al Angliei a găsit că este necesar să folosească armele ca să aducă din nou Irlanda sub stăpânire engleză. Nu-i de mirare că tacticile sale brutale i-a îndepărtat pe irlandezi. Așa că, atunci când Henry a rupt legăturile cu Roma, irlandezii nu au mai fost dispuși să-și urmeze liderul. Irlandezii au hotărât să rămână mai degrabă romano-catolici decât să urmeze ceva inițiat de

1. Henry II a fost un succesor direct al lui William Cuceritorul.

Henry al VIII-lea.

Când irlandezii nu au acceptat de bunăvoie reformele ecleziastice ale lui Henry, el a încercat să le impună cu forța. Dar tacticile lui aspre i-a făcut pe irlandezi mai devotați Romei. Mai târziu, regina Elizabeta I a mers atât de departe încât a interzis slujbele romano-catolice în Irlanda și a executat un număr de episcopi și preoți irlandezi romano-catolici.

Ca răspuns, irlandezii s-au răzvrătit de multe ori împotriva stăpânirii engleze și a protestantismului englez. Totuși, până în secolul XX armatele engleze au înăbușit repede și decisiv revoltele irlandeze. De fiecare dată, guvernul englez a impus noi pedepse Irlandei. De fapt, domnitorii englezi le-au luat irlandezilor romano-catolici pământurile și le-a dat coloniștilor protestanți englezi.

Ca rezultat al acestor lucruri, cauza libertății irlandeze s-a împletit cu cea a romano-catolicismului și a rămas așa până în zilele noastre. De aceea Irlanda este atât de romano-catolică. Și de aceea există atâta tensiune în nordul Irlandei între catolicii irlandezi și protestanții britanici.

Anexa 2

flote

Capitolul 7

Patrick nu menționează numele regiunii în care l-au dus marinarii. Punctul de vedere tradițional este că era vorba de Galia, despre care cred că e cea mai plauzibilă poziție. Unii cărturari moderni speculează că l-au dus în Britania. Totuși, pare imposibil ca Patrick împreună cu marinarii să fi răătăcit timp de douăzeci și opt de zile prin Britania fără să întâlnească locuitori.

Pe la mijlocul relatării lui despre fuga din Irlanda și încercările lui cu navigatorii irlandezi, Patrick afirmă: „Și încă o dată, după mulți ani am fost luat prizonier. În prima noapte când am stat cu ei, am auzit o voce divină spunându-mi: „Vei fi cu ei două luni de zile”. Și așa s-a întâmplat ca în a șazecea noapte Dumnezeu m-a scăpat din mâinile lor”. 1 Interpretez această a doua captivitate de șazece de zile ca referindu-se la timpul în care Patrick a fost sclavul navigatorilor. Totuși, alții istorici spun că Patrick a fost luat captiv altă dată.

1. *Confessio* cap. 21

Capitolul 12

Patrick nu ne precizează în ce țară era când prezbiterii s-au hotărât să-l ordoneze episcop. Armorica (Britania) e doar o posibilitate.

În ceea ce privește episcopatul, Patrick afirmă: „Am fost atacat de un număr de seniori care mi-au pus în față păcatele... Ca un motiv de a se ridica împotriva mea, au amintit – după treizeci de ani! – o mărturisire pe care am făcut-o înainte de a fi diacon. În neliniștea minții mele tulburate, i-am mărturisit celui mai drag prieten ceea ce făcusem în copilărie... în acea zi, am fost respins...”

Interpretez acest pasaj ca referindu-se la timpul când seniorii s-au gândit pentru prima dată să-l ordoneze episcop pe Patrick. Totuși, unii istorici cred că se referă la unul dintre atacurile asupra lui Patrick după ce acesta fusese ordonat deja episcop. Capitolul 14

În scrierile lui, Patrick nu povestește cum a vestit Evanghelia

primilor ascultători. Tradiția spune că primul rege căruia i-a dus Evanghelia a fost Laoghaire. Pentru relatarea mea despre prima lucrare de vestire a Evangheliei în Irlanda am folosit propoziții și gânduri din *Mărturisirea* lui. Capitolul 15

Nu știm sigur dacă Patrick a folosit „semințe de adevăr” din cultura irlandeză care să-l ajute în prezentarea Evangheliei. Totuși, aceasta era metoda tipică de mărturisire folosită de primii evangheliști creștini, așa cum a fost mărturisită de lucrările primilor creștini

1. *Confessio* cap. 26, 27, 29.

Note precum Justin Martyr, Athenagoras și Tertullian.

Capitolul 21

Povețele de adio ale lui Patrick au fost luate aproape cuvânt cu cuvânt din *Mărturisirea* lui. Inutil de spus, Patrick a scris *Mărturisirea* înainte de moarte, așa că nu știm sigur dacă a repetat această povață pe patul de moarte.

Cine sunt cei din viața lui Patrick?

Patrick furnizează în scrierile sale puține nume ale contemporanilor lui. Uneori, dă un nume, dar nu descrie persoana care-l poartă. Pentru a relata povestea vieții lui Patrick într-o manieră care să descrie realist lumea în care a trăit, am încercat să dau viață diferitelor persoane care sunt descrise pe scurt sau doar sugerate în scrierile lui.

Următorul sumar precizează care figuri din relatarea mea sunt: (1) persoane istorice descrise direct de Patrick sau Bede¹, (2) figuri zugrăvite de tradiția literară despre Patrick sau (3) figuri literare care întruchiează persoane implicate în lucrarea cu Patrick ce sunt menționate pe scurt sau sugerate.

Ailbe. Diaconul irlandez ucis de soldații lui Coroticus. Numele este tradițional; caracterul este literar. Întruchiează pe cineva omorât de Coroticus și soldați.

1. Folosind documente scrise mai vechi, Bede a scris *Istoria eclesastică a poporului englez* în 731.

Auxilius. Tovarăș de lucrare cu Patrick în Irlanda. Tradițional.

Bremnoc. Episcopul britanic care i-a fost prieten lui Patrick. Literar. Întruchiează clerul britanic descris de Patrick.

Bron. Convertit irlandez. Numele este tradițional; caracterul este literar. îi întruchiează pe acei convertiți despre care Patrick

spune că nu s-au căsătorit.

Colpornivis. Tatăl lui Patrick. Istoric.

Cedă. Tovarășul lui Patrick pe când era sclav în Irlanda. Literar. Întruchipează sutele de creștini despre care Patrick spune că fuseseră înrobiți în Irlanda la acea dată.

Concessd. Mama lui Patrick. Tradițional. Patrick nu face nicio referire directă la mama lui, deși vorbește de „părinții” lui. Tradiția i-a dat numele de Concessa.

Coirpre. Regele care l-a înțemnițat pe Patrick și oamenii lui. Persoana este istorică; numele este tradițional.

Coroticus. Regele britanic care a invadat Irlanda. Istoric. Descrie pe larg în scrisoarea de excomunicare a lui Patrick. Mulți oameni de știință îl identifică cu Ceredig, regele și eroul britanic, iar eu am folosit această interpretare în relatarea mea.

Crispus. Diacon care l-a însoțit pe Patrick în Irlanda. Numele este literar; persoana este tradițională.

Donabhcin. Fiul lui Milchu, stăpânul lui Patrick. Literar.

Etvme. Femeie irlandeză tânără. Istoric. Patrick o descrie ca pe o „femeie irlandeză de viță nobilă, frumoasă, bine crescută, pe care am botezat-o eu”. 1 Apoi el descrie cum „un mesager al lui Dumnezeu” a sfătuit-o să nu se căsătorească. Numele ei vine din tradiție.

Fedelm wi Fedilmid. Fiica și fiul regelui Laoghaire. Persoanele și numele sunt tradiționale. În Mărturisirea lui, Patrick afirmă că a convertit „fii și fiice ale regilor irlandezi”.2

Hengest wi Horsa. Cele două căpetenii saxone care au venit mai întâi în Britania. Istoric.

Jvilius. Episcop britanic. Literar. Întruchipează clerul britanic descris de Patrick.

Laogherire. Rege căruia Patrick i-a predicat prima dată Evanghelia. Tradițional.

1. *Confessio* cap. 42; 2. Ibid. cap. 41;

Lommcin. Prezbiter care l-a însoțit pe Patrick în Irlanda și care a încercat să-i elibereze pe creștinii irlandezi răpiți de Coroticus. Persoana este istorică; numele este din tradiție. Patrick îl descrie ca pe un „prezbiter sfânt pe care l-am învățat din copilărie”.

MacFechnach. Rege excomunicat care a încercat să-i facă un dar lui Patrick. Persoana este literară; numele este din tradiție. Îi

întruchipează pe cei despre care Patrick a scris: „Multe daruri mi-au fost oferite cu lacrimi și tristețe și i-am ofensat pe donatori, împotriva dorințelor unora dintre seniorii mei”. 2

Marce Wa. Doica lui Patrick care a fost răpită împreună cu el. Literar. îi întruchipează pe „servitorii și servitoarele din casa tatălui meu” 3 despre care Patrick spune că au fost luați captivi împreună cu el.

Marcus. Prietenul lui Patrick care l-a trădat. Persoana este istorică; numele este literar. Patrick își descrie așa-numitul prieten în Mărturisire și relatează cum l-a trădat. Totuși, nu face cunoscut numele așa-numitului prieten.

Milchvi. Stăpânul lui Patrick când acesta era sclav în Irlanda. Persoana este istorică; numele este tradițional.

Petronius. Prezbiter britanic. Literar. îi întruchipează pe prezbiterii britanici despre care Patrick scrie.

1. *Epistolo* cap. 3; 2. *Confessio* cap. 37; 3. *Epistola* cap. 10;

Potitus. Bunicul lui Patrick. Istoric.

Qvrintus. Prezbiter care i s-a opus lui Patrick. Literar, îi întruchipează pe prezbiterii la care se referă Patrick când scrie: „Am fost atacat de un număr de seniori care au adus păcatele mele împotriva episcopiei mele laborioase”. 1 îi întruchipează și pe „seniorii” care l-au muștrat pe Patrick pentru că nu a acceptat daruri de la păcătoși și nebotezați.

Secundinus. Tovarășul de lucru al lui Patrick în Irlanda. Tradițional.

Teilo. Bărbierul din Bannavem Taburniae. Tradițional.

Victoricus. Istoric și literar. Patrick povestește că într-un vis îi apare Victorius venind din Irlanda cu scrisori de la irlandezi. Faptul că Patrick nu mai oferă și alte descrieri indică faptul că era un creștin destul de cunoscut în comunitatea lui Patrick.

Vortigern. Istoric. Identificat de Bede ca fiind liderul care i-a convins pe britanici să-i invite pe saxoni să se așeze în Britania.

1. *Confessio* cap. 26;

Bibliografic

Surse primare și vechi

Bede. *Ecclesiastical History of the english People*. Tradusă de Leo Sherley-Price. New York: Viking Penguin, Inc. 1990.

- Bede, et al. *The Age of Bede*. Tradusă de J.F. Webb și D.H. Farmer. New York: Viking Penguin, Inc. 1983.
- Marcellinus, Ammanius. *The Later Roman Empire*. Tradusă de Walter Hamilton. New York: Viking Penguin, Inc. 1986.
- Patrick. *The Works of St. Patrick*. Tradusă de Ludwig Bieler. New York: Newman Press. 1953.
- Roberts, Alexander și Donaldson, James, eds. *The Ante Nicene Fathers*. 10 vol. Peabody: Hendrickson Publishers, Inc. 1995.
- Schaff, Philip și Wace, Henry. eds *The Nicene and Post-Nicene Fathers, Second Series*. 14 vol. Peabody: Hendrickson Publishers, Inc. 1995.
- Tacitus. *The Agricola and the Germania*. Tradusă de H. Mattingly. New York: Viking Penguin, Inc. 1948.
- Surse secundare
- Blair, Peter Hunter. *Roman Britain and early England*. New York: W.W. Norton & Company. 1963.
- Bury, J.B. *The life of St. Patrick*. New York: The Macmillan Company. 1905.
- Dumville, David. *Saint Patrick, 493 – 1993 e.n.* New York: The Boydell Press. 1993.
- Fry, Peter & Fiona. *A History of Ireland*. New York: Routledge. 1988.
- Herm, Gerhard. *The Celts: The People Who Came out of the Darkness*. New York: St. Martin's Press. 1976.
- Marnell, William. *Light from the West*. New York: The Seabury Press. 1978.
- Norton-Taylor, Duncan. *The Celts*. New York: Time-Life Books, Inc. 1974.
- Ottaway, Patrick & Michael Cyprien. *A Traveller's Guide to Roman Britain*. London: Routledge & Kegan Paul. 1987.
- Quennell, Marjorie & C.H.B. *Everyday life in Roman Britain*. New York: G.P. Putnam's Son. 1924.
- Ross, Anne & Robins, Don. *The Life and Death of a Druid Prince*. New York: Summit Books. 1989.
- Schaff, Philip. *History of the Christian Church*. 8 vol. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1910.
- Scullard, H.H. *Roman Britain*. London: Thames and Hudson. 1968.

1979.

Thompson, E.A. *Who was Saint Patrick?* New York: St. Martin's Press. 1985.

Toulson, Shirley. *The Celtic Year*. Rockport: Element, Inc. 1993.